

Áldás, békesség!

A Pomáz-Csobánkai Református Társegházközség lapja

II. évfolyam 3. szám

2013. május – június

„És én kérem az Atyát, és más vigasztalót ad néktek, hogy veletek maradjon mindörökké. ... Ama vigasztaló pedig, a Szent Lélek, a kit az én nevemben küld az Atya,

az mindenre megtanít majd titeket, és eszetekbe juttatja mindazokat, a miket mondtam néktek. ... Mikor pedig eljő majd a Vigasztaló, a kit én küldök néktek az Atyától, az igazságnak Lelke, a ki az Atyától származik, az tesz majd én rólam bizonyosságot.” (Jn 14,16.26; 15,26)

Tartalom

- 1 **Teljesedjete be Szent Lélekkel!**
Sebestényné Jáger Orsolya lpt. írása
- 2 **SZÓLAZ IGÉ – Még vár az Úr**
Nyilas Zoltán lelkipásztor igehirdetése
- 3 **Isten vezet mindhalálig**
Soós László lelkipásztor írása
- 5 **LEGKEDVESEBB IGEN**
Halász Árpádné: Egyik legkedvesebb igém
- 6 **A lélekmentő hit**
Beszélgetés P. Tóth Béla lelkipástorral
- 9 **A hit fejlődésének szakaszai**
- 10 **Kurfis Imre: Az első vértanú**
- 11 **Tóth Veronika: „Fényed ragyogjon”**
Szedlák Rudolfné: Áldás, békesség!
- 12 **PORTRÉ – Legyen néktek örökségetek**
Beszélgetés Imre Lajos grafikussal
- 16 **Haranginé: Egység és különbözőség**
- 17 **Olyassuk együtt a Bibliát!**
- 18 **KÖZÖTTÜNK SZOLGÁLTAK**
Látogatóban Orbán Laci bácsinál
- 20 **Orbán László: Juditka – vers**
- 21 **Szólómunkás konfirmandusok**
- 22 **KONFIRMÁCIÓ 2013**
- 25 **KONFIRMÁCIÓ ANNO**
Gyöngyösi Lászlóné – versek
- 26 **Osváth Zsolt: Az úton járó ember**
- 27 **Sebestényné Jáger Orsolya – Versek**
- 28 **10 éve hunyt el Szekeres Imre**
Kerekes Balázs beszélgetése Szekeres Eszterrel
- 30 **REFORMÁTUS JELKEPEINK**
A kehely
- 31 **NÁLUNK KERESZTELTÉK**
- 32 **ARCKÉPEK ÉS ÉLETKEPEK**
Papné – Lelkész – Építész
Beszélgetés Pap Lászlónéval – 3. rész
- 35 **RÉGI HISTÓRIÁK**
Könczöl Dánielné: Segédkarok papi lakért
- 36 **Andrásiné: A Psalmus Kórus Erdélyben járt**
- 37 **Orbán László: Évadzáró – vers**
- 38 **KÖNYVAJÁNLO**
Hardi Péter: Istendicsőítés természetvédelemmel
- 39 **NAPLO**
ÉS LESZNEK KETTEN EGY TESTTÉ
- 40 **A bibliai rajzpályázat díjazottjai**

TELJESEDJETEK BE SZENT LÉLEKKEL!

Isten Szent Lelke hitünk egyik legcsodálatosabb, legmegfoghatatlanabb titka. Nehéz róla megilletődöttség nélkül írni. Nélküle nincs hitben való élet, nincsen egyház, nincsen reménység, nincsen vigasztalás, öröm és békesség. A Szent Lélek jelenléte nélkül az ember valóban az, amivé a bűneset annak idején tette: HIÁNYLÉNY. Ezzel a különös szóval régen, még tanulmányaim során találkoztam¹, s most kölcsönvéve más megvilágításban szeretném alkalmazni arra az állapotra, amit a Szent Lélek jelenléte nélkül minden ember tapasztalhat magában: valami hiányzik, valami nincs jól, valamitől türes, kilátástalan és célt tévesztett az emberi élet. Olyan, mint egy kiürült kehely, amelyben pontosan a lényeg nincs jelen.

Ez az oka, hogy így fogalmaz az ige: „...teljesedjete be Szent Lélekkel” (Ef 5,18b) – vagyis töltések tele csordultig szíveteket, hogy a bűn miatt átörökölt, velünk született hiány helyett megélhessük a teljességet. Semmi más nem pótolhatja, nem adhatja meg ezt, csak Isten Lelke.

Csodálatos ajándék számunkra, hogy Krisztus Urunk ígéretet tett: ha már visszatér az Atyához, Lelkét küldi el a Nélküle árván maradó világnak.

„Ha szerettek engem, megtartjátok az én parancsolataimat, én pedig kérem fogom az Atyát és másik Pártfogót ad nektek, hogy veletek legyen mindörökké, az igazság Lelké, akit a világ nem kaphat meg, mert

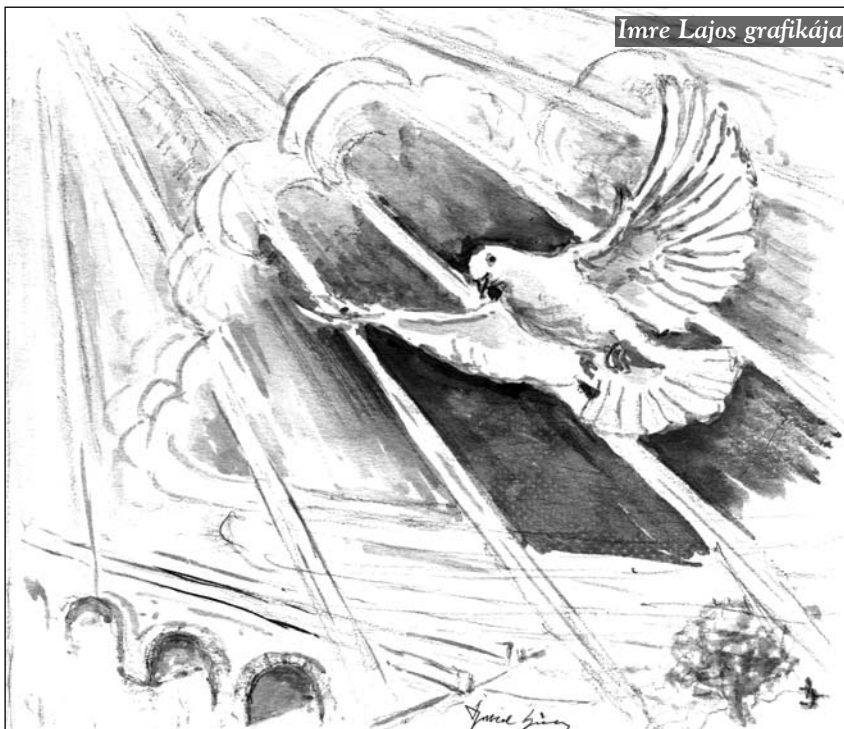
nem látja Őt, nem is ismeri, ti azonban ismeritek Őt, mert nálatok lakik, sőt bennetek lesz.” (Jn 14,16-17) Később így szól Jézus: „A Pártfogó pedig a Szent Lélek, akit az én nevemben küld az Atya, Ő tanít majd meg titeket mindenre, és eszetekbe juttat mindent, amit én mondtam nektek.” (Jn 14,26)

Az emberben születésétől fogva jelenlévő Lélek önmagában kevés, ezért ajándékként érkezik számunkra az Úrtól jövő Lélek, ha Krisztust szeretjük, parancsolatait megtartani igyekezünk, Istent aláazatos szívvel kérjük, és az emberi értelemmel fel nem fogható, de hitünkkel megragadható kincset elfogadjuk. Vigyázzunk rá, ne szomorítsuk meg. Hallgassunk Őreá. Figyelmeztetni fog, ha valamit rosszul teszünk, inteni fog, ha vétkezünk, felnyitja szemünket, ha vakok vagyunk, felemeli fejünket, ha elcsüggedünk, erőt ad, ha megfáradunk, Általa csiszolódunk, formálódunk egy életen át, míg ki nem rajzolódik bennünk a Krisztus. Mennyi jóság, mennyi szeretet, mind-mind a miénk lehet, hogy építhessük Isten Országát már itt a földön. Vajon megköszöntük-e már, leborulva, hogy megadatott számunkra e ki-beszélhetetlen kegyelem?

Sebestényné Jáger Orsolya lelkipásztor

¹ Arnold Gehlen (1904-1976) német filozófus, szociológus elmélete szerint az ember szegényes ösztönökkel és nem kellően specifikus érzékszervekkel érkezik a világra.

Imre Lajos grafikája

SZÓL AZ IGE

MÉG VÁR AZ ÚR

TEXTUS: ÉZSAIÁS 30,15-18

Néhány nappal ezelőtt egy kedves ismerősöm a világhálón osztott meg egy kedves beszélgetést mindannyiunkkal. Majd négyéves kislánya begyulladt szemmel az álmát mesélte: „volt egy nagy robanás. Tűz volt. Begyulladt a szemem. De apa, te tudsz a leggyorsabban futni, és megmentettél. Te hős, lovag apa!”

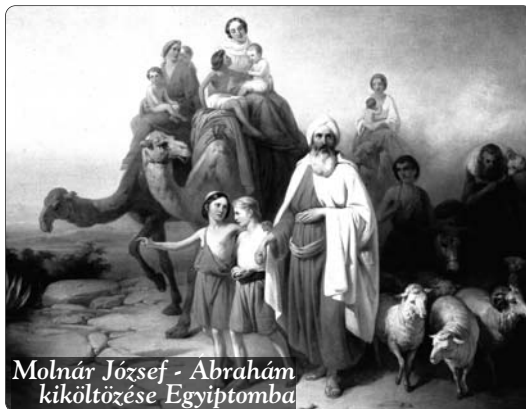
Háromgyermekes – ráadásul lányos – apaként tudom, hogy a fenti mondathoz hasonlóan hallva megenyhül a legszigorúbb apai szív is. Gyermekünk ugyanis nagyon, hatalmasnak és erősnek látnak bennünket. Valljuk be, jól esik mindez. A kisgyermekkor után természetesen jön a „csalódás” időszaka. Szokolyai szolgálatunk idején egy jegyes beszélgetés végén vallotta be a menyasszony, hogy élete legnagyobb csalódása az volt, hogy kiderült: édesapja nem tud minden kérdést megoldani. Am a szülői nemzedék is átéli mindezt: gyermekem másban jobban bízok; a megoldást másnál keresi, és mástól fogadja el.

Fenti igénk egy olyan időszakba (Kr.e. –740-700) kalauzol el bennünket, melyben hatalmas változások zajlanak a világpolitika színterén. A meg erősödő Asszíria elfoglalja Samáriát; Izraelt (az északi országrészt) fogságba kényszeríti. A túlélés miatt döntési helyzetbe kényszerül a magát erőtelennek érző Júda (a déli országrész) is. Vagy megőrzi belső bizonyosságát, „önállóságát”, vagy titkos szövetségre lép a nagyhatalmak egyikével. Kérdése igazán mai kérdés: Honnan lesz segítsége? (Zsolt 121) Ki lesz a szövetségese? Kiben bízhat?

A jól átgondolt, realitásokat figyelembe vevő politikai válasz megszületett. A segítség és az erő egy másik birodalomnál, Egyiptomnál keresendő. Ettől a katonai szövetségtől várja élete kiteljesedését, biztonságát. A „barátság”-keresés eseményeiről őszintén beszél Ézsaiás próféta: „a fáraónál keresnek oltalmat, és menedéket Egyiptom árnyékában. ... oda viszik szamarak hátán vagyonukat, tevék púpján kincseiket a haszontalan népek.” (Ézs 30,2,6) Így az igénkben olvasható Cóan = Tanis a Nílus deltájánál fekvő észak-egyiptomi város, Hanész = Herakleopolis pedig délen jelzi Sabako fáraó birodalmának a határát.

A mai olvasó számára talán fel sem tűnik mindennek fonákja. Ám ott és akkor tudatos Istentagadással volt szó, hiszen „abban” a vezetében bízott, kinek évszázadokkal korábbi elődje így szólt: „amikor a héber asszonyok születésénél segédkeztek, figyeljétek a születés lefolyását: ha fiú lesz, öljétek meg, ha leány, hagyjátok életben!” (2Móz 1,8kk). Nem véletlenül olvassuk az ötödik mózesi könyvben: „amikor jólakásig eszel, szép házakat építesz és azokban laksz, amikor elszaporodnak marháid és juhaid, lesz sok ezüstöd és aranyad, és bővében leszel mindennek, akkor föl ne fuvalkodjék a szíved, és el ne feledkezz

Istenedről, az ÚRról, aki kihozott téged Egyiptom földjéről, a szolgátság házából!” (5Móz 12,14) Íme a realpolitika gyalázatosan feledékeny világa, azt a kezét csókolja, mely korábban korbácsolta! Vajon,

mi hányszor leszünk Isten ellenségének barátjává?

„Isten barátjának” (Jak 2,23), Ábrahámnak történetében (1Móz 12) van egy megrázó mondat. Isten megszólítja, elhívja, új földet adományoz neki. A „sok nép atyja” (Róm 8,14) pedig bejárja a vidéket, segítségül hívja az Urat, oltárokat épít, majd mikor súlyos éhínség támad, saját döntése nyomán Egyiptom vidékére távozik, feleségét hazugságra bírja, s mindezt így magyarázza: „mondd, hogy a húgom vagy, hogy jó sorom legyen a te réveden, és életben maradjak általad.” (1Móz 12,13) Az, akivel megismertette az Úr magát, életét mentve figyelmen kívül hagyja Elhívóját. Már nincs imádság, igelvasás, közösség-gyakorlás, csak magam maradok. S mikor így álllok, már nem is az élet Urára, szeretteimre, hanem csak önmagam boldogulására gondolok. Mintha a magyar rockopera istváni „fohásza” valóságnak látszó lehetőségként elevenedne meg: „Veled, Uram, de nélkülöd!” Sokak számára pedig mindez életfilozófiává vált: veled, de nélkülöd. E képmutató magaratásra mondja Krisztus „így mivel langyos vagy, és sem forró, sem pedig hideg: kiköplek a számból. Mivel ezt mondod: Gazdag vagyok, meggazdagodtam, és nincs szükségem semmire; de nem tudod, hogy te vagy a nyomorult, a szánalmas és a szegény, a vak és a meztelen: tanácsolom neked, végy tőlem tűzben izgított aranyat, hogy meggazdagodj, és fehér ruhát, hogy felöltözz, és ne lássék szegénytelen meztelenséged; és végy gyógyító irt, hogy bekend a szemed, és láss. Akit én szeretek, megfeddem és megfenyíttem: igyekezz tehát, és térj meg! Íme, az ajtó előtt állok, és zörgetek: ha valaki meghallja a hangomat, és kinyitja az ajtót, bemegyek ahhoz, és vele vacsorázok, ő pedig énvelem.” (Jel 3,16-20)

Ám igénkben nemcsak a feledékenység, a formalitás kedvéért: elvben veled Uram, de a gyakorlatban nélkülöd életvitel kísért, hanem a tudatos

elutasítás is megjelenik. A próféta ki is meri mondani: „De ti nem akarjátok.” Nem arról van itt szó, hogy Júda vezetői ne tudnák, hogy a fennálló szűk-séghelyzetben Istenhez is fordulhatnak. Nem is arról van szó, hogy nem ismerik Izrael Szentjét, (hiszen ha engedetlenek is, mégiscsak fiak), hanem arról, hogy nem kérnek belőle (akár a tékozló fiú, aki nem kér többé az atyai házból). Nem benne látják, és nem tőle várják a segítséget és az erőt: „Hagyjátok békét nekünk Izrael Szentjével!” (Ézs 30,11b)

A bennünket körülvevő világ is sokszor ezt képviseli; a krisztusi értékeket kigúnyolja és megveti: Hűséges akarsz lenni? – nevetés! Becsületesen akarsz dolgozni? – ébredj fel! Elítéled azt, amit Krisztus elítél? – Ne szólj bele más dolgába! Hiszel abban, hogy Jézus Krisztus az egyedüli megváltó? – nem vagy toleráns, sőt, primitív, beszűkülte gondolkodású vagy! Gyülekezetbe jársz? – könnyen leszektáznak. Bűnnek tartod az abortuszt? – ki vagy te, hogy beleszólj mások életébe?!

Vagyis Isten zavaró tényezővé vált, aki nem illik bele az összképbe. Dosztojevszkij már évtizedekkel korábban megírta ezt. A Karamazov

testvérekben van egy jelenet, amikor a nagy inkvizítor az egyik letartóztatottban fölismeri a názáreti Jézust, aki újra közénk jött. S a tárgyalás előtti este fölkeresi a börtönben és azt mondja neki: Menj el innen, ne zavarj össze mindent. Mi jól fölépítettünk mindent és most te jössz és mindent összezavarsz?

Testvéreim, a XXI század világa és egyháza ugyanazt mondja, amit Ézsaiás kortársai harsognak: „Hagyjátok békét nekünk Izráel Szentjével”. A kortársaink is ezt üzenék nem is olyan rég, elég csak az Eurovíziós Dalfesztiválon bemutatott svéd önróniát átlépő kisfilmre gondolunk: „és most a fejedre öntöm a keresztvizet – mondja a lekipásztor. A keresztelésre váró család pedig így szól: nem ugorhatnánk át mindezt?! (http://video-tar.mtv.hu/ 2 óra 22 percnél) Ám amikor nincs közünk hozzá, akkor maradunk egyedül. A magunk tisztátalan, fertőzött gondolataival, zaklatottságával, lázas harci készülődésével, kultúrájával, technikájával, egyházi apparátusaival, mert lehet, hogy első pillanatban észre sem vesszük, hogy megy minden, csak éppen az egésznek nincs köze ahhoz, aki nélkül semmit nem cselekedhetünk.

Ám a kegyetlen valóság ellenére újra szól mindenható Urunk szava: „A megtérés és a higadtság segítene rajtatok, a béke és a bizalom erő adna nektek! ... De még vár az ÚR, hogy megkegyelmezessen, még hallgat, hogy irgalmazhasson. Mert bár ítélő Isten az ÚR, boldogok mindazok, akik benne reménykednek.” (Ézs 30,15.18)

„A megtérés szava eredetileg a Jordánban alásíkló halak életmentő mozdulata volt. Ahogy elérték a Holt-tengernek a sós vizét, ahol halál várt volna rájuk, egyetlen csapással visszafordultak, és az árral szemben is, de mentették életüket. Ez a bibliai szó gyökere, eredete. Ez a megtérés, ilyen radikális a visszafordulás. Ezt a megfigyelt jelenséget, képet alkalmazták később a vallási életre, és lett belőle lelki-erkölcsi kifejezés: megtérés.” (Dr. P. Tóth Béla) Ezért megtérni nem csupán az jelenti, találkoztam a Felséggel, hanem életteret, élőhelyet változtatni, a halált hozó helyett az életet választani. Az érzés önmagában kevés, döntésünkről van szó, ahogyan ezt hitvallásunk is tanítja: „az újjászülettek cselekvőleg működnek közre, nemcsak szenvedőleg”. (II. Helvét Hitvallás IX. fejezete.) Ám mindez nem erőlködés többé a jóra, hanem az új élet küzdelme mindavval, ami Isten akaratával ellentétes. Énekünk mindezt így mondja: „szeressük, amit szeretsz, de gyűlöljük, amit gyűlölsz te.” (483. dicséret)

Néhány évvel ezelőtt egy tanévnitő igehirdetésében Fabinyi Tamás evangélikus püspök úr korábbi élményét idézte fel: egy megkopott templom bejárata felett a timpanonon a reformáció „himnuszának” (390. dicséret) kezdő sorából csak ennyi látszott: „vár a mi Istenünk”. Így a büntől való elfordulás egyben örömteli, gyermeki odafordulás Istenhez Krisztus által. Hiszen Krisztus által látjuk Istent, annak Aki. Akihez valóban az az akarata: „életre mondom – így szól az én Uram, az ÚR –, hogy nem kívánom a bűnös ember halálát, hanem azt, hogy a bűnös megtérjen útjáról, és éljen.” (Ez 33,11)

Ámen

Nyilas Zoltán lekipásztor

(Elhangzott 2013. május 26-án, a marosszentgyörgyi református templomban.)

„Bizony, a ti gondolataitok nem az én gondolataim, és a ti utaitok nem az én utaim – így szól az ÚR. Mert amennyivel magasabb az ég a földnél, annyival magasabbak az én utaim a ti utaitoknál, és az én gondolataim a ti gondolataitoknál.” (Ézsaiás 55,8-9)

ISTEN VEZET MINDHALÁLGIG

Kedves testvéreim! Szerencsés az az ember, aki nagy célokat tűz ki maga elé, és azokat meg is tudja valósítani. Fontos, hogy legyenek az embernek céljai. Az iskolában a szorgalmas tanulóknak az a célja, hogy jó jegyeket szerezzon, tavolabbi célja pedig az, hogy iskolai tanulmányaival felkészüljön az életre. A versenyzőnek az a célja, hogy megnyerje a versenyt. Az édesanyának az a célja, hogy felnevelje a gyermekeit. Az országgyűlési képviselőknek az a céljuk, hogy jó irányba vezessék az országot, és ennek érdekében igyekeznek jó törvényeket hozni. Hoznak is, aztán előfordul, hogy módosítják. A legjobb akaratuk és tudásuk szerint elgondolják, hogy milyen formában lenne jó egy törvény, aztán miután

ez konkrétan azt jelenti, hogy voltak célkitűzésem, de azok nem voltak mindig azonosak Isten gondolataival, és amint a magam útján akartam járni, Isten elém állt, és rávezetett az ő útjaira. Erről szeretnék most nektek bizonyosságot tenni.

Először is hadd mondjam el, hogy Isten más-hova küldött, mint ahova én szerettem volna menni. Éppen úgy, mint ahogy a Bibliában olvashatunk olyan emberekről, akikkel ugyanez történt. Gondolom, minden bibliaolvasó testvérünk ismeri Jónás próféta történetét. Jónás könyve a Bibliában arról szól, hogy az ő gondolatai nem egyeztek Isten gondolataival, de végül mégis rá-talált Isten útjaira. Isten elküldte Jónást Ninivébe, egy bűnös városba, prófétálni, ő pedig gyorsan el

meghozták, nemsokára módosítaniuk kell, mert például az Alkotmánybíróság gondolatai nem egyeznek a képviselők gondolataival, vagy amit az országgyűlés törvényhozó testülete jónak gondol, azt az Európai Unió nem gondolja jónak. Nagyon fontos tehát, hogy legyen célkitűzésünk, de az is fontos, hogy ha az a célkitűzés nem egyezik egy nálunk hatalmasabb és bölcsőbb Törvényhozó gondolataival, akkor ne ragaszkodjunk tíz körömmel a magunk gondolataihoz, hanem fogadjuk el annak útmutatását, aki nálunk mindenhez jobban ért. A politikai életben ezt úgy nevezzük: törvénymódosítás. A keresztyén ember pedig úgy nevezi: keresem Isten útjait.

Lehet, hogy úgy érzitek, amit most elmondtam, az mind olyan általános igazság, amivel az ember elméletileg tisztában van. Kétségtelenül az is, de nekem ez annál még sokkal több. Nekem

akart futni az ellenkező irányba, Tarsisba (Jón 1,2-3). A történet az évszázadok folyamán legendás elemekkel is színesedett, és ma ez áll előttünk, mint az óhéber irodalom gyöngyszeme. Nekünk természetesen nem a legendás irodalmi megoldásokon kell fennakadnunk, hogy azok mennyire lehetnek valóságosak. Sok minden a költői szabadság szárnyalásának eredményeként rakódott rá egy valóban megtörtént eseményre, aminek az az üzenete számunkra, hogy Jónás végül mégis elment Ninivébe, bár ő először úgy gondolta, hogy jobb lenne elfutnia Tarsisba. Csak-hogy Isten nem úgy gondolta, és Isten gondolata érvényesült.

Ha visszagondolok a magam életére, diákkoromban nem nagyon kerestem Isten útjait. Én természettudományos alapokon álltam, az iskola kiváló matematikusa voltam, az érettségim a legnehezebb fizikai tételt kaptam. Mindenki úgy gondolta – én is –, hogy kiváló mémök lesz belőlem. Csak éppen Isten nem gondolta úgy. Egy halálos betegséggel utamba állt, és amikor édesanyám imádságára mégis életben maradtam, akkor találtam rá arra az útra, amely nem az én utam, hanem az egészen mást gondoló Istennek az útja.

Jónás elment Ninivébe, és hirdette a városnak Isten ítéletét. Ninive pedig megtért, zsákbán és hamuban tartott bűnbánatot.

Isten ekkor megkegyelmezett Ninivének, amiért Jónás megharagudott. Ő azt szerette volna, hogy ha már ilyen nagy utat megtett odáig, akkor legalább pusztuljon el a város (Jón 4,10-11). Ő pusztítani akart, Istennek pedig az volt a gondolata, hogy megmenti a megtérő bűnösöket.

Volt idő, amikor én is pusztítani akartam. A háborús propaganda engem is magával ragadott,

és érettségi után az egész osztállyal együtt jelentkeztem frontszolgálatra. Majd én megmutattam, hogy hogy kell elpusztítani az ellenséget! Nem mutattam meg. Isten egy másik „hadsegregbe” hívott el, nem az ellenség elpusztítására, hanem üldözöttek megmentésére. Így lett az én „frontszolgálatom” üldözöttek mentése az ellenállási mozgalomban.

Volt egy fiatal tudós rabbi Jeruzsálemben, zsidó nevén Saul, latin nevén Paulus. Fényes tudományos pálya állt előtte, már fiatalon a zsidó nagytanács tagja volt. Hallott a názáreti próféta követőiről, és elindult üldözni őket Damaszkuszba. Úgy gondolta, hogy bilincsen viszi őket a jeruzsálemi ítélőszék elé. Csakhogy a damaszkuszi úton találkozott a názáreti Jézussal, és a városba már nem mint üldöző, hanem mint a feltámadott Krisztus hirdetője érkezett meg (ApCsel 9,4).

Én nem voltam tagja a jeruzsálemi nagytanácsnak, de a teológián nagyon szerettem volna tudományosan foglalkozni Isten dolgaival. Kiváló tanuló voltam, kétszer kaptam amerikai ösztöndíjat, de Isten mind a kétszer elém állt az úton, a magam útján, mert neki más volt a gondolata. Istennek az volt a gondolata, hogy magyar szórványgyülekezetek prédikátora legyek. Az lettem. Két évtizeden át jártam poros utakon, hóban, fagyban, sárban – mint Pál a damaszkuszi találkozás után Ázsia útjain – a magyar szórványgyülekezeteket, ahelyett, hogy kényelmesen beültem volna egy kanadai egyetem jól fűtött tantermébe. Azért, mert Isten így akarta.

Istennek másik csodálatos gondolata, hogy idegeneket is felhasznál arra, hogy az ő útjaira vezessen. Minden bibliaolvasó testvérünk ismeri az Ószövetségből József történetét. Ő apja legkisebb fia, kedvenc gyermeke volt. Otthon az apja elküldte, hogy nézze meg, testvérei jól legeltetik-e a juhokat (1Móz 37,14), Isten pedig idegen

földre küldte sokkal fontosabb feladattal. Otthon jól legeltették a juhokat a testvérei, neki viszont meg kellett menteni Egyiptomot – majd később saját családját is – az éhínségtől (1Móz 41,40).

Isten megbízott azzal, hogy megépítsek egy szórványgyülekezetet, amelyet úgy megszeretek, hogy nem tudtam elképzelni, hogy valaha is otthagyjam. Ez volt az én gondolatom, Istennek pedig az volt a gondolata, hogy „idegen földre” küld, az egyházon kívüli, világi utakra, mert még egy szórványgyülekezet gondozásánál is fontosabb feladatokat akart rám bízni.

Józsefet gyűlölték a testvérei, azért, mert az apjuk megkülönböztetett módon szeretete őt (1Móz 37,23-24). Annnyira gyűlölték, hogy az a gondolatuk támadt, hogy megölik. Istennek viszont az volt a gondolata, hogy megmenti őt a kezükből, mert küldetést kíván rábízni, ezért idegen kereskedőket küldött arrafelé, akik kihúzták Józsefet abból a kútból, ahova testvérei bedobták, hogy ott pusztuljon el (1Móz 37,28). A testvérek azt gondolták, hogy megölik, Isten pedig azt gondolta, hogy megmenti. Saját testvérei ölték volna meg; addig soha nem látott, idegen kereskedők mentették meg.

Isten olyan útra küldött, hogy tanárként vezessek őhozzá – templomot belülről még soha nem látott – fiatalokat. Ezeket mint lelkipásztor nem tudtam volna elérni, hogy Krisztusról tegyek nekik bizonyosságot. Csakhogy a kommunisták mindenképpen meg akarták akadályozni, hogy

megszerezsem a tanári oklevelemet. Ezért a vizsgán egy olyan tételt adtak, amelyhez semmilyen más forrás nem volt, csak a pártvezetőnek egy, az előző héten elmondott beszéde, amelyhez azonban senki sem tudott hozzáférni, magamat kivéve, mivel azt a beszédet történetesen én jegyzőkönyveztem. Így valósult meg az, hogy egy idegen hatalmat – ha nem is éppen egyiptomi kereskedőt – küldött Isten segítségemre, hogy elháruljon küldetésem útjából az akadály.

Azt is tudja minden bibliaolvasó testvérünk, hogy Izráel hosszú ideig élt babiloni száműzetésben, ahonnan saját erejéből sohasem tudott volna hazatérni. Ekkor küldött Isten Babilonba egy idegen királyt, aki megengedte az ÚR népének, hogy hazatérjen (2Krán 36,23). Itt is egy idegent használt fel Isten arra, hogy a népet az ő útjaira vezesse.

Amikor már megszereztem a tanári oklevelemet, újabb akadályt gördítettek elém, hogy ne teljesíthessem küldetésem: egyetlen iskolába sem voltak hajlandók kinevezni tanárnak. Ekkor Isten megint egy idegent küldött, hogy érvényesítse az ő gondolatát. Egy kiránduláson megismerkedtem egy öreg emberrel. Akkor még nem tudtam, csak később derült ki, hogy ő egy '19-es kommunista veterán. Jól összebarátkoztunk, és amikor megtudta, hogy sehol nem kapok állást, besétált a rettegett pártfőtitkár irodájába – mint Círusz perzsa király Babilonba –, onnét kiszóltak telefonon az illetékes tanácshoz, és azonnal ki lettem nevezve. Isten így nyitotta meg egy idegen „királlyal” az utat ahhoz, hogy teljesíteni tudjam küldetésemet.

Végül pedig még azt is jelenti a textusbeli Igénk, hogy Isten nem biztos, hogy éppen azt gondolja nekem szólni, aminek én örülök.

AZ ELVESZETT BÁRÁNY

Galilea hegyén csendben legel a nyáj.
Éget a nap tüze, tikkasztó a hőség.
Fáradt a sok bárány. Lassan lépdek, ahány
Juha van a nyájnak, de fűben nincs bőség.

Egy kicsi báránka vizet ment keresni.
Szomjazott szegényke, mert nagyon meleg volt.
Otthagya a többi. Nem volt célja semmi
Más, csak a víz, hiszen felhőtlen az égbolt.

Rég nem hullt már eső, száraz volt a pusztá,
A tűző napban egy harmatcsepp sem fénylett.
A kis bárányt szomja mind messzebbre húzta,
Már azt sem hallotta, hogy a nyáj hol bégel.

Egyedül a pásztor szeme vette észre,
Hogy egy báránkjára elveszett a nyájból.
Körültékkintett, de mindhiába nézte,
Nem látta, hova lett, úgy eltűnt a tájról.

Van neki más juha is, de hol ez az egy?
Sok báránnya van még, de ő ezt keresi.
Az a legkedvesebb, amelyik elveszett.
Otthagya a többi, ezt kutatja, lesi.

Amikor rátalál, magához szorítja.
Barátainak is elmondja örömet.
Boldogan a többi pásztor összehívja,
Büszkén hordja vállán az egyet, az övét.

Ismered-e ezt az elveszett báránkyát?
Ki az, aki messze elszakadt a nyájától?
Az, aki már ott, a szakadék partján állt,
Messze kóborolva a hű Pásztorától.

Nézz Magadra! Te vagy az elveszett bárány.
A szakadékba most érted jött a Pásztor.
Vergődni tövisek közt szomorú látvány.
Ugye, nem hagyod el Pásztorodat máskor?

Hidd el, most te lehetsz az az egyetlenegy,
Fenn a magas mennyben, akinek örülnek,
Akiért a Pásztor oly messzire elmegy,
Nehogy megsebezze szúrása tövisnek.

Akiért a tövist homlokára vette,
Bűnét letörölni vérét hullajtotta.
Hajtsd fáradt fejedet sebhelyes kezébe!
Ártatlan életét térted áldozta.

(Soós Laci bácsi a verset felolvasta a május 26-ai istentiszteleten.)

Izrael első királya, Saul, földműves apának volt a fia. A Bibliában akkor találkozunk először vele, amikor éppen elmegy keresni apja elkóborolt szamarait (1Sám 9,3). Később látjuk, amint ő maga is szánt. Ez volt az ő élettere, szerette volna folytatni apja foglalkozását, csak hogy Isten mást gondolt. Isten királynak hívta el őt (1Sám 10,1).

En nagyon megszerettem a tanári munkát. Több iskolában is tanítottam, a tanulók nagyon szerettek. Azt gondoltam, hogy életem végéig ezt – a számomra nagyon kedves – hivatást gyakorolhatom, amelynek keretében nemcsak a tananyagot adhatom át, de bizonyágtételemmel olyanokhoz is eljuthatok, akiknek másképpen nem tudnám megmutatni Isten útjait. Ezt gondoltam én, ami különben is nagyon nemes célkitűzésnek tűnik. Isten azonban mást gondolt. Amikor ezen az úton már teljesítettem Istentől nekem szánt feladatomat, akkor elém állt az úton, és elhívott egy ennél is fontosabb szolgálati helyre, hogy bizonyoságtételemmel ott is vezessek a Jó Pásztorhoz olyanokat, akik messze szakadtak a nyájától.

Gondolom, hogy Bálám története sem ismeretlen bibliaolvasó testvéreim előtt. Próféta volt, akit Bálák király felbérelt, hogy busás ajándék ellenében átkozza meg Isten népét (4Móz 22,6). Nem ismeretlen, hogy mi történt. Ő azt gondolta, hogy megátkozza Izraelt, és gazdag királyi ajándékkal térhet haza. Isten azonban nem ezt gondolta. Isten eléje állt az úton, és Bálám átok helyett áldást mondott Izraelre, aminek kö-

vetkeztében a király természetesen üres kézzel zavarta el (4Móz 24,11). Szerette volna élvezni egy, a király ajándékaiból felépített fényűző palota gazdagságát, ehelyett vissza kellett térnie szegényes otthonába.

A tanári katedrán

Amikor Isten csodálatos vezetésének köszönhetően eljutottam az ország legfényesebb munkahelyére, a Parlamentbe, ahol süppedő szönyegek jártam a folyosókon, aranyozott oszlopok között, és „királyokkal”, a legmagasabb állami méltóságokkal találkoztam nap mint nap, azt gondoltam, hogy milyen jó lesz még életem hátralevő éveiben élveznem ezt a fényt és ragyogást. Isten azonban mást gondolt. Elém küldte „Bálám szamarát” egy teherautósófor személyében, aki egy zimankós januári reggelen a tükörsima jeges utat versenypályának nézte, és pont ott, ahol motorommal én haladtam szemben vele... Az eredmény: nem járhattam tovább a nekem tetsző utat. Vissza kellett térnem „szerény otthonomba”, gyülekezeteink szolgálatába, mert Isten még itt

bízott rám – most már eléggé összetört állapotban is – a legfényesebb helyeken végzett feladatoknál is fontosabbat, a Krisztusról bizonyoságot tevő próféta küldetését, Isten szerény, alázatos szolgáljaként. Az ő gondolatai magasabbról látták utamat, és visszatértem oda, ahonnan elindultam: a Feltámadotról szóló örömhír hirdetéséhez „alkalmas és alkalmatlan időben”.

Ábrahámot is ismeri minden bibliaolvasó testvérem. Hűséges feleségével együtt járta végig az élet nehéz vándorútját, majd Isten számunkra oly magas gondolatának engedve „eltemette feleségét, Sárát a makpelái szántóföld barlangjába Mamréval szemben” (1Móz 23,19).

En az én hűséges „Sárámmal” jártam végig hosszú földi vándorutamat, majd az Úr végtelenül magas gondolatának engedve eltemettem őt a budakalászi temetőben, és ezzel véget ért ama nemes harcom, amelyet Irénkémmel együtt küzdöttem végig hatvanhét éven át.

Befejezésül talán mindennél többet mondok azzal, ha idézek néhány sort Siklós Józsefnek egy 1983-ban írt verséből. „Nem mindig úgy alakulnak a dolgok, mint balgán megálmodom. Miért is venném zokni? Épp így lehetek boldog! (...) Nem mindig ott ragyog a fény, hangzik Válasz, hol gondosan kimérem, s rohanok, jaj, elérjem! – Nem terv kell, csak alázat. Mert már a TERV öröktől fogva készen. Jó sínpar van lerakva, hogy életem vonatja ráfusszon, célhoz érjen.”

Soós László lelkipásztor

Legkedvesebb ígém

„A megrepedezett nádat nem töri el, és a pislogó gyertyabelet nem oltja ki, míg nem diadalomra viszi az ítéletet.” (Máté 12,20)

AZ EGYIK LEGKEDVESEBB IGÉM - A SOK KÖZÜL -

1985-86-ban gyülekezeti autóbusz-kiránduláson voltam. Hejce község parókiájára mentünk, ahol egy vékonyka, kötényes, fürgé kis asszonyka nagy szeretettel köszöntött minket. Victor István nagytiszteletű lelkész úr felesége volt, aki rögtön a nagy gyülekezeti terembe kísért bennünket. Hófehér falakon különböző mezőgazdasági szerszámok voltak felrakva, felettük a hozzá illő ige. Például sarló: Jel 14,14-15; iga (járom): Máté 11,29-30, szórólápát, fejsze stb.

En akkor még csak egy pislogó gyertyabél, egy megrepedt nádszál voltam. Tulajdonképpen nem is értettem azt, ami körülöttem történik, csak azt éreztem, hogy nagyon jó abban a közösségben lenni.

Ott aludtunk, elfért egy autóbusznyi ember a parókián és a szomszédos házakban. Nyár volt, takaró nem nagyon kellett, de a párna bizony

keves volt, annak ellenére, hogy az összes díszpárna is be lett fogva. Legjobban akkor még az fogott meg, hogy tizenhét élő gyermek édesanyja volt az a kedves, filigrán asszony. Áldott együttlét volt. Mosogatás közben beszélgettünk.

Hazatérve gondoltam: nekünk annyi felesleges párnánk van, küldök egy csomagban párat Hejcére. Elküldtem. Már el is felejtettem az egészet (mármint a csomagot), egy nap jött egy levelezőlap, melyen a tiszteletes asszony megköszönte a küldeményt a fenti igével. Még nem volt saját Bibliám, a

„családiból” bogarásztam ki, kinek is szólhat, és mi az üzenete. Most már tudom. Az Úr Isten már akkor is szólítgatott.

Így hetvenhét évesen az ember igencsak hátrafelé nézeget, Isten Lelke eszébe juttatja, hogy itt is, ott is ott van a lábnyoma, hogy elől és hátul körbezárt, és fölöttem tartotta (és a mai napig fölöttem tartja) a kezét. Eszembe juttatja a Boldog-mondásokat, mert hiszem, hogy boldogok mind, akik az Úrban bíznak. Nem aggódom a holnap miatt, mert az Úrnak gondja van rám, Ővé a dicsőség mindenért.

Halász Árpádné Éva

Victor István lelkipásztor és felesége a hejcei parókián

Kedves Testvérek!

Kérjük a kedves Testvéreket, hogy aki szívesen megírná újságunkba, hogy melyik ige az „élete igéje” és miért, jelentkezzen a Tiszteletes Úrnál vagy a szerkesztőnél, írásaikat örömmel közöljük.

A LÉLEKMENTŐ HIT

BESZÉLGETÉS P. TÓTH BÉLA SZENTENDREI LELKIPÁSZTORRAL

A Pócsmegyeri Református Egyházközség idén márciusban népfőiskolai hetet szervezett, mely sorozat egyik alkalmán Dr. P. Tóth Béla, a szentendrei egyházközség lelkipásztora tartott előadást a pócsmegyeri templomban „A megtérés pszichológiája” címmel. A nagytiszteletű urat nem kell különösebben bemutatni, gyülekezetépítő és iskolaalapító tevékenységéért méltán övezi tisztelet, megbecsülés egyházmegyénkben. Ezen az estén a tudós pasztorál-pszichológust ismerhettük meg, aki az 1986-ban készített és megvédett doktori disszertációja alapján elemezte a személyiség átalakulásának, az alapvető értékrendet érintő gyors lelki változásnak a feltételeit, körülményeit. A hitünk alapjait érintő előadásban hallottak arra indítottak bennünket, hogy megkérjük a nagytiszteletű urat, hogy az emberi léleknek az Örökkévalóval való kapcsolatáról ossza meg gondolatait olvasóinkkal is.

– Az ember egységes valóság, mégis különbözteni tudunk test, lélek és szellem között. Hogyan kapcsolódnak össze ezek az elemek az emberben?

– Minden vallás, nemcsak a keresztyén hit, különböztet az ember rétegei, dimenziói között. A testünket látjuk, kezünkkel meg tudjuk tapintani, de alapvető emberi tudás, hogy ez még nem minden. Az igazán fontos dolgokat nem tudjuk róla, hogy mi lakik benne, milyen tervek foglalkoztatják, milyen jövőt dédelget magában, milyen múltbeli sebeket hordoz. Ezeket szokás összefoglalóan léleknek nevezni. Amit szellemnek nevezünk, az a gondolkodásnak, az értelmes osztályozásnak, fogalomalkotásnak, elrendezésnek a világa. A lélekben gomolyogva, az élet sokfélesége szerint vannak jelen a világ dolgai, meg a mi lényünknek az esélyei, a szellem pedig megpróbál egy végleges rendet teremteni, a dolgokat a maguk helyére tenni. A test és a szellem között a lélek közvetít, mind a kettőre tud figyelni. A lélek a gondolatokat, a magasabb, láthatatlan, egyetemes örök világot is megpróbálja érzékelni, ugyanakkor arról is van tudása, hogy most éhes vagyok, most fáradt vagyok, most beteg vagyok és így tovább. Ettől függetlenül ez a három egy, tehát ezek inkább csak aspektusok, vagy közelítések különböző kameraállásokból.

– Mi történik az emberrel, amikor ezek megromlanak?

– A test megromlását betegségnek hívjuk, a lélek megromlását tébolyoknak vagy örületnek, a szellem megromlása a bűn, az Istentől, az örök rend gazdájától való elszakadás. A görög gondolkodás szerint a test felől kell in-

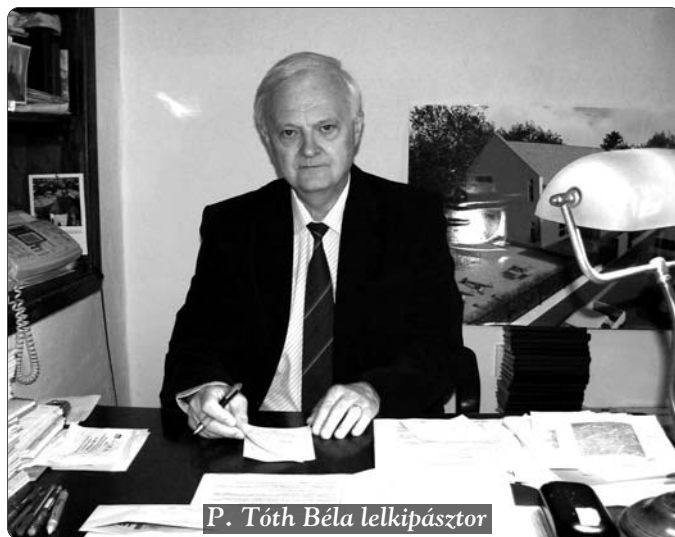
dulni a gyógyítással (ép testben ép lélek), ha a test rendben van, akkor az egész emberi valóság is rendben lesz. A bibliai gondolkodás szerint inkább fölülről, a gondolatoknak, az igazságnak a világa felől kell közelíteni, és ha az ember a bűnt kiküszöböli az életéből, akkor van esélye arra, hogy az élete megigazul, új alapra áll. Jézus mindig valamennyi aspektusát egyszerre gyógyította az embernek. Aki figyelmesen olvassa az evangéliumot, az tudja, hogy Jézus gyógyítása abban állt, hogy akit meggyógyított, az követte őt. Ezzel fejezte ki az evangélista, hogy amikor Jézus az életet megújítja, akkor az ember egésze meggyógyul.

– Talán ez az új alapra állás az, amely minden létező vallásnak lényegileg azonos vonása. De máshol is megjelenik. A tradicionalista gondolkodást képviselő Hamvas Béla ezt az alapot például az ember „alapállásának” mondta, ahova az embernek minduntalan vissza kell térnie.

– A hagyomány valóban erről szól, az alapállás helyreállításáról, hogy ti. az embernek helyre kell állítania Istennel való elvesztett kapcsolatát. Az ember keresi eredetét és valódi énjét, melyet saját magán túl, a transzcendens valóságban fedezhet fel. Ezt az egyetemes ismeretet őrzik a vallások. Hamvas Béla – egyébként Szabó Lajos szavát kölcsönözve – hívja ezt alapállásnak. A Biblia paradicsomi állapotnak, eredeti összhangnak nevezi. Ez elveszett, s ennek helyreállítása az emberi élet legfőbb feladata. Ahhoz, hogy végképp el ne rontsuk életünket, meg kell fordulni, el kell indulni közeledni Óhoz. Egyetemes emberi tény azonban, hogy a tudás halmozásával, a technika fejlesztésével nem közeledünk, hanem inkább távolodunk az igazán létező Valóságtól, az Örökkévalótól, akiben nincs keletkezés és elmúlás. A tudományos vizsgálódás ma az emberi világot és magát az embert is tárgynak tekinti, létrehozva például a lélek nélküli lélektant.

– Az előadásában ezt a tudományos pszichológiát, a „lélek nélküli lélektant” jelölte rossz pszichológiának, amely elfoglalta a vallás metafizikai szerepét, azonban említést tett „jó pszichológiáról” is, mely irányzatok mára megtörték az előbbi egyeduralmát. Ilyen például a self-pszichológia, és ezen belül különösen James Fowlernek a hit fejlődésének fázisairól szóló elmélete, amelyek az embert nem annyira az ösztönei, hanem belső lényege alapján vizsgálja.

– Nem az a baj a „rossz pszichológiával”, hogy tudományos, hanem az, hogy a biológia és a kémia fölhasználásával megpróbálja az embert valami ember alatti dologra redukálni: ami az anyag. Holott az embert

P. Tóth Béla lelkipásztor

inkább az ember fölöttire kellene visszavetnünk, hiszen nem is tudunk másképp boldogok lenni. Földi életünk rendeltetését csak az Örökkévalóval találkozásban, vele egységben tudjuk teljes mélységében megélni és megvalósítani. A self-pszichológia azért van az én terminológiám szerint az ún. jó pszichológiák kategóriájában, mert arról beszél, hogy az ember rendelkezik egy self-fel, igazi énnel. Amit nem ér el mindig, inkább a céljaiban, reményeiben, a személy tendenciáiban van jelen, de fölötte van az egyén gomolygó pszichés történéseinek, s egy esszenciát, kristályosodott végleges arculatot, egy jelentős, markáns valóságot képvisel, nem pedig egy olyan pluralitást, amiben sehol sem találjuk a rendet. Az ember igazi énjét keresi, az a legmélyebb, belső motívuma, hogy önmaga legyen. Létezését megszilárdítsa, szellemi-lelki síkon azonos tudjon lenni önmagával. A „helyén” legyen, s boldogan tegye, amit tesz. S ha az elmúlás jön közel hozzá, el tudja mondani, hogy „Mert közülnk senki sem él önmagának, és senki sem hal meg önmagának; mert ha élünk, az Úrnak élünk, ha meghalunk, az Úrnak halunk meg” (Róm 14,7-8).

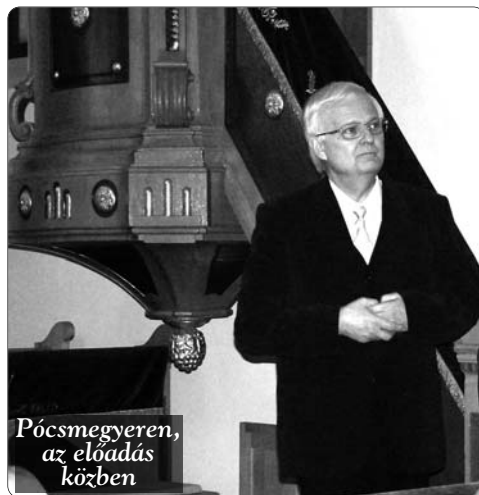
– James Fowler elmélete szerint a hit fejlődésének utolsó, legmagasabb szintje az univerzális, minden élet befogadó hit. Ez az a hit, mely az ember életét teljes egészében mások szolgálataiba állítja, ami az ember igazi énje, célja. Ezt a kivételes adományt csak kevesen kapták meg, de előttünk vannak olyan szolgáló életek, mint Albert Schweitzer, Martin Luther King vagy Calcuttai Teréz anya, életpéldái. Azt jelenti ez, hogy csak az nyerheti el az üdvösséget, aki el tudja jutni az univerzális hitre?

– Nem. A Fowler-féle vallási fejlődési stációk minden egyes szakasza alkalmas arra, hogy teljes egységélményt jelentsen, akár még az egészen gyermeki szint is. Mindegyik alkalmas arra, hogy azon belül valaki megtalálhassa azt, ami az ő számára a maximum, ahova ő elérkezhet – mivel megvannak a korlátaink. Nem mindenki hivatott arra, hogy Albert Schweitzer méretű szeretetet tudjon gyakorolni. Az ő részéről elég, ha a családját szereti, és tisztességesen gondoskodik róluk, és nem túrja föl a saját családját, és nem kavarja össze a saját sorsát további sorsok választásával és visszavisszatéréssel előző sorsokhoz. A legnagyobbak inkább világító csillagok, akik mutatják: mindig van tovább, mindig lehet még följebb emelkedni, akár a korlátainkat is meghaladni. Sőt, az evangélium legfontosabb üzenete, hogy tulajdonképpen minden korlát meghaladható. Nem gondolom, hogy Martin Luther King, vagy István vértanú módján a fizikai életünk odaszentesítésével, odaajándékozásával kell megpecsételjük hűségünket Krisztushoz, de mint lehetőség, még ez is előttünk van.

– A hit fejlődési szakaszaiban hol helyezhető el a megtérés?

– A megtérés csak kialakult személyiségeknek a tudatos életváltozása lehet. Tehát

gyermekkorban gyermeki formában elképzelhető rövid távú megfordulás, valaminek az elítélése, de amíg nincs készen a személyiség, addig nem alkalmas arra, hogy a létének az egészéről távolosan, felelősen dönteni tudjon. Hiszen még nincs igazán birtokában a funkcionális autonómiáinak, tehát hogy saját maga gazdája legyen.

A megtérés feltétlenül a kamaszkor utáni időben értelmezhető először.

– Ezt úgy lehet érteni, hogy a konfirmációnál még kizárható a gyerekek komoly odafordulása Istenhez?

– Ezt nem merném állítani, hiszen teljesen egyedi, hogy 13-14 éves korban ki hol áll a személyiség fejlődésében. Saját konfirmációm például komoly elhatározás volt számomra, élettemnek nagyon szép, máig érvényes döntése. De nem volt egyenértékű azzal, amikor 17-18 éves koromban odaszántam magamat a szent szolgálathoz, s elfordultam egy sor más életlehetőségtől. Tizenhárom éves koromban még nem voltam ebben az élethelyzetben, s noha nagyon komoly, de mégis tizenhárom éves szintű elkötelezés született bennem. Nem merném azt utólag „megtérésnek” nevezni. A megtérés annyit jelent, visszafordulni Istenhez. Odafordulni ahhoz, akitől addig elfelé

mentünk. Ez az, amit „metanoiának” nevez az újszövetségi görög, vagy aminek „sub” a héber megfelelője, de ez már a kész egzisztencia irányváltása.

– Ebben a teljes megfordulásban mi az ember szerepe, lehetősége, és mi az, ami az Isten szuverén döntése?

– Embernek lenni annyit jelent, hogy találkozunk a jézusi hívással: „Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok és megterhelettek, és én megnyugosztalak titeket” (Mt 11,28). Amikor ezzel találkozunk, önmagunk teljes szabadságára ébredünk. Igen, rajtam áll, hogy jövök, vagy nem jövök, döntenem kell. Szubjektíve az élmény egyértelműen az, hogy én döntöttem. „Menjete be a szoros kapun” (Mt 7,13) – és én bemegyek, mert úgy döntöttem.

– És vissza is utasíthatom, mint ahogy Jézus szavaiból ez kiderül, amikor a farizeusokkal vitatkozik.

– Igen. Viszont mikor bemegyünk a szoros kapun Isten országába, az ő királyi uralma alá, s az ő főhatalmába helyezzük

magunkat, visszanevezve ugyanazon a szoros kapun, amin kívülről még ez volt fölírva, hogy „Jöjjetek énhozzám mindnyájan” – vagyis szabadok vagytok, döntsetek el – belülről már ezt a feliratot olvashatjuk: „Senki sem jöhet énhozzám, hanemha az Atya vonja azt” (Jn 6,44a). És itt vagyunk a predestináció egyszerű és világos megértésénél, ha valaki tényleg meg akarja érteni. De csak az értheti meg, aki már valóban bement azon a szoros kapun! Ő maga döntött a kapun kívül, hogy be akar menni, ám amikor bement, kiderült, hogy még ez a döntése is Isten ajándéka volt. Hiszen „Senki sem jöhet énhozzám, hanemha az Atya vonja azt”. Itt tehát egyszerre két igazság érvényes: amíg kívül vagyok, szabadnak élem meg magam, mikor bemegyek, akkor pedig örvelezek, hogy Isten királyi uralma alá helyeztem magamat, s megértem, hogy ez valójában eleve el volt rendelve. Ezt egy kívülállónak nem lehet elmagyarázni, mert ez nem egy matematikai tétel, hanem személyes hittapasztalás. Egy magasabb létszint, ahol már össze tudom egyeztetni a magam szabadságát és Isten akaratát.

– Lehet valamilyen sorrendet fölállítani például, hogy előbb van az újjászületés, utána a megtérés, majd ezt követi a megszentelődés folyamata?

– Az ún. „üdvrendeket” ellentmondásos anyagok látom. Némely teológusok ezt hangsúlyozzák, mások amazt. A Biblia egy hatalmas képeskönyv, nem pedig fogalmi szótár. Lehetőségeket mutat föl, a fogalmi, osztályozó törekvések pedig rendszereket kívánnak fölállítani, amiket aztán ráerőltetnek az élet gazdagságára. Van, aki életében a megtérés néhány másodperc alatt játszódik le, mint Pál apostol esetében a damaszkuszi úton – de ki tudná megmondani, mi volt az ő útján előbb: a megtérés vagy az újjászületés? Másoknál lassú, fokozatos fejlődés során jön el mindez, ahol nem lehet megmondani, melyik is volt a pillanat, amikor minden eldőlt.

Bizonyos vallási körök, például az angol wesleyánus, későrefomációs gondolkodás megköveteli a megtérés időpontjának pontos közlését és lefolyásának részletes elmesélését – szerintük másként nem hiteles a dolog. Holott sok ember életében lassan, fokozatosan érlelődik ki ez, más ritmusban, más sorrendben, és mégis ugyanahhoz az Istenhez érkeznek el.

– *Ha viszont a megtért ember elrejtőzik önmagába, és nem adja tovább, amit kapott, akkor másoknak nem nagyon válik hasznára az ő megtérése az Isten országának gazdagítása szempontjából. Hogyan gyakorolja a már megtért ember a hitét?*

– Erre sem mernék sémát fölláttani. Sokféle módon át lehet adni a kegyelmi ajándékokat mások számára, egész egyszerű módokon is. El tudom képzelni, hogy valaki, aki megtér, például magányos kutatómunkában szolgál, vagy pedig igazán komoly, elmélyült imádsággal. Nem biztos, hogy kizárólag a virulens szociabilitás az, ami egy megtért embert jellemezhet. Sokfélék vagyunk és sok szolgálat lehetséges, ki-ki a neki adott kegyelmi ajándékok szerint, „tón metron pisteon”, vagyis a hit mértéke szerint végezze szolgálatát, tehát amekkora és amilyen tartalmú hivatást hordozó hitet kapott (Róm 12,6). Az egyiknek az a dolga, hogy hirdesse az evangéliumot, a másinak az, hogy pásztoroljon. Aki például pásztorol, gyülekezeti tagként csöndesen is végezheti szolgálatát, anélkül, hogy életében akár egyszer is szószéken állna vagy az úrasszalanál bizonyosságot tenne. Emberekkel beszélgetve, lelkük hűségét gondozását végezve sugárzik belőle Isten és az ember iránti szeretet. Minden szolgálatnak ugyanis a szeretet a mércéje. „*Ha egész hitem van is, úgyamnyira, hogy hegyeket mozdíthatok ki helyökről, szeretet pedig nincsen énbennem, semmi vagyok*” (1Kor 13,2b).

– *A hívő élet szolgálatának nagyon sokféle formája lehet, mindnek közös célja: a misszió. Ezzel kapcsolatban két fő álláspont és magatartás létezik. Az egyik szerint a „Jöjjetek énhozzám” krisztusi hívogatást a harangszó hirdeti, amiről minden ember tudja, hova és miért hív, a másik szerint pedig a hívő embernek, különösen pedig a presbíternek dolga és elhívása az, hogy magvető legyen, hogy minél több ember hallja meg az evangéliumot. Ez a két szemlélet mennyire egyeztethető össze?*

– Össze kell férti ennek a két álláspontnak, különben úgy járunk, mint a holland reformátusok, akik szétváltak. Az ún. „szigorú reformátusok” elhagyták a „népegyházat”, aztán száz év múlva keservesen újra egyesültek, de úgy, hogy maradt olyan is, aki nem egyesült, vagyis az egyből három egyház jött létre. Azt mondja Pál, hogy „...szükség, hogy szakadások is

legyenek köztetek, hogy a kipróbáltak nyilvánvalókká legyenek ti köztetek” (1Kor 11,19). De nem szabad egyik álláspontot sem úgy képviselni, hogy a másik megbántva érezze magát. Ha valakinek nem adatott az evangélizáció, hogy az evangéliumot jól tudja képviselni szavakban, attól

Pirk János -
Magvető,
1975

még nagyon jól szolgálhat a gyülekezetben akár presbíterként is szakértelmével, hűségével, helytállásával, és nem tartanám másodosztályú keresztyénnek, ha egyébként hitvalló keresztyén, aki komolyan áll a hitében. Ennek a két nézetnek ki kell egymást egészíteni.

Ha nem adatott meg valakinek a családlátogatás karizmája, akkor kár lenne ráerőltetni. Lehet, hogy valaki kitűnő számvizsgáló, vagy nagyon kitűnő építési szakértő, vagy az ifjúsággal jól tud foglalkozni, vagy az énekarban, vagy az adminisztrációban, vagy a számítástechnikában

kiváló szolgálat, kinek-kinek a neki adott kegyelmi ajándék szerint kell munkálkodnia. A karizmáknak egymást ki kell egészíteni. Semmiképpen nem lenne jó, ha az eltérő vélemények „pártokká” alakulnának, s egymással szemben kiéleződnének a frontok. Mi mindnyájan egyek vagyunk az Úrban, s a „szentek egységét” valljuk. Olyan közösségnek kell lennünk, ahol Krisztus ül a főhelyen, mert ez minden emberi közösség beteljesülése.

– *Ezt támasztotta alá az előadásnak az a meghatározó gondolata, mely a középkori egyház legendáriumból Szent Kristóf példáját mutatta fel. Az utasokat a sebes folyón átszállító Kristóf egy alkalommal a vállára vett egy gyermeket, és átvitte a folyó túlsó partjára, akiről kiderült, hogy ő valójában Jézus Krisztus. Christophoros, Krisztus-hordozó a mai napig is a segítő, szolgáló embernek a neve. Azt jelenti, hogy aki embert ment, az emberben lévő krisztusi lehetőséget viszi a vállán. A hívő embereket is csak a Krisztus-hordozó emberek legfőbb tulajdonsága, a szeretet képes összetartani.*

– Ennek a gyönyörű középkori képnek több rétege van. Az első az, hogy minden emberben ott kell látnunk, akár még ha gyerek is, hogy ő akár a Krisztus is lehet. Ahogy Madách mondja: „*Nem Messiás-e minden újszülött, fénylő csillag, mi feltűnt a családnak, s csak későbbben fejlik szokott pimasszá.*” Tehát az emberben mindig ott a krisztusi lehetőség. Ez az alapszint: akármilyen mélyre jutott volna valaki, összekeverte az életét, megkeményedett, gonosz, démonikus hatások alá helyezte a saját lelkét, lehetőségében mégis mindig „ott van” benne a Krisztus. A jobb lator a kereszten élete utolsó percében jutott el eddig, pedig rablógyilkos volt egész életében. Egy pillanatig sem szabad feladni ezt a hitünket, hogy ez lehetséges. A másik embert azért kell szeretnünk, mert benne is ott a Krisztus lehetősége.

A magasabb rétege pedig az, hogy vannak keresztyének, akik valóban nagyon komoly szinten „megvalósítottak” magukban a Krisztust. Eljutottak oda, hogy „*Élek pedig többé nem én, hanem él bennem a Krisztus*” (Gal 2,20b). Ezen

a szinten egyéni énrünk már egyre kevésbé érdekes, viszont egyre döntőbben jelen van bennünk a krisztusi én, az Ő személyes jelenléte. Ilyen értelemben is lehet valaki Krisztus-hordozó, hogy – amint olvassuk – „*Az értelmesekek pedig fénylenek, mint az égnek fényessége; és akik sokakat az igazságra visznek, miként a csillagok örökkön örökké*” (Dán 12,3). Látjuk, milyen szép, világító életek vannak. Egészen egyszerű gyülekezeti tagoké is, akiknek hűsége, szolgálata, szeretete a Krisztus jelenvalóságát – mint a fénylő égbolt – a közelünkbe hozza.

Puskás Attila

Szent Kristóf
a gyermek Jézussal

A HIT FEJLŐDÉSÉNEK SZAKASZAI

JAMES FOWLER SZERINT

0. A csecsemőkor és a differenciálatlan hit (magzati kortól néhány hónapos korig)

Ezt a szakaszt a csecsemő és gondozója közötti bizalom, kapcsolat alakulása jellemzi, alapvető tapasztalatokat szerez a kölcsönösségről, hitről, bizalomról, autonómiáról, illetve ezek ellentéteiről, melyek a hit fejlődésének alapjait jelentik. Valódi hitről itt még nem beszélhetünk; a fogalmak kialakulását és a nyelvhasználatot megelőző szakaszról van szó.

1. Az intuitív-projektív hit (kisgyerekkor)

A hit a fantázia és a valóság keveredésével jellemezhető. A gyerekekre nagy és hosszan tartó hatással lehet a számukra fontos felnőttek látható hitének példája, érzésvilága, magatartási kifejeződése, nyelvezte. A műveletek előtti gondolkodás szakaszára jellemzően a kapcsolatok főképp egocentrikusak, nem képesek magukat mások nézőpontjába belehelyezni; a másokkal való beszélgetés még inkább monológ, mint párbeszéd. Megjelennek az öntudat, valamint a szabálytudat és az erkölcsiség első formái. A hittel kapcsolatban ebben a korban megtapasztalt, fantáziával átszőtt képek, pozitív és negatív érzelmi benyomások (pl. félelem) közrejátszanak a hit későbbi alakulásában; szükséges lehet ezeket a későbbi szakaszokban tudatos reflexiónak alávetni.

2. A mítikus-literális hit (kisiskoláskor)

Ebben a szakaszban a gyerekek egyre inkább a sajátjukként tekintenek azokra a történetekre, hittartalmakra, szokásokra, amelyek kifejezik a saját közösségükhöz tartozást. A konkrét gondolkodás szakaszába lépve a gyerekek már képesek elválasztani a fantáziát, a meséket a valóságtól; az okozati összefüggések megértésével képesek időben és térben rendezett történetekben gondolkodni; mindezek miatt kedvelik például a cselekményes bibliai történeteket. Képesek behelyezkedni mások nézőpontjába; így akár abba is, hogy Isten hogyan tekint ránk, ami magával hozza az istenkapcsolat személyesebbé válását. Istenképük ugyanakkor a konkrét gondolkodás szakaszában még antropomorf (emberi tulajdonságokkal felruházott). Szimbólumok, hittartalmak vagy erkölcsi szabályok magyarázatánál hajlanak a konkrét, szó szerinti értelmezésre. A szó szerintiség a formális műveletek kialakulásával kezd gyengülni, ekkor gyakoriak lehetnek a történetek értelmezésének következtében megjelenő konfliktusok (pl. a bibliai teremtetéstörténet vagy az evolúciós elmélet az igaz).

3. A szintetikus-konvencionális hit (kora serdülőkor)

A formális gondolkodás megjelenésével a serdülő képes az absztrakcióra, a kölcsönös perspektíva-átvételre; ez a hit (istenkép, szimbólumok, illetve az istenkapcsolat) területén is megjelenik. Hitében még inkább „konformista”: a gondolkodást, a viselkedést főképp a közösség értékrendjéhez való igazodás határozza meg, de már megjelennek a független, az önálló identitás alakulására utaló, azzal összefüggő személyes elemek is. A serdülő életében egyre több és változatosabb csoport van jelen (iskola, kortárs csoportok, média); a hitnek nagy szerepe lehet az ezekben való eligazodásban, az értékek és információk összehangolásában, az identitás építésében. A társas környezet strukturalásának, így az istenkapcsolatnak is a személyes kapcsolatokban szerzett tapasztalatok adják az alapját; szüksége van konkrét társakra, példaképekre a hit megélésében. A társakban, példaképekben való csalódás érzékenyen érinti, hiszen belső hitvilága

még nem áll szilárd alapokon. A hittartalmak és értékek gyakran nem tudatos módon jelennek meg; még nem reflektált rájuk, nem vizsgálta őket felül explicit módon.

4. Az individuális-reflektív hit (késő serdülőkor és fiatal felnőttkor, de sok esetben csak a harmincas-negyvenes évek)

Az értékek és hittartalmak kritikai vizsgálata, a személyes hit felépítése történik meg; ez teszi lehetővé a tudatos döntésen alapuló elköteleződést. Ez az időszak az identitás kialakításának időszaka, melynek fontos része a vallásos identitás, a világnézeti elköteleződés. A korábban konvencionálisan elfogadott értékeket, hittartalmakat kritikai távolságból

vizsgálja meg, és döntést hoz a tekintetben, hogy ő maga személyesen mely értékek, tartalmak mellett köteleződik el. Az átgondolás elmaradása (Erikson és Marcia identitás-alkulás-elméletéhez hasonlóan) konvencionális, ingató alapokon álló valláosságot fog eredményezni, míg az elköteleződés hiánya a hittel, a (vallásos) normákkal szembeni folyamatos lázadást okozhat. A stabil identitáshoz egységes értelmezési keret kialakítása szükséges. A személy önmagát (identitását) és azt, ahogyan a környezetét szemléli (világnézetét) elkülöníti a körülötte élőktől. A szimbólumokat fogalmi jelentésbe fordítja át. A viselkedés és ítéletalkotás nem tudatos összetevőit, valamint a világban tapasztalható paradoxonokat ugyanakkor figyelmen kívül hagyja.

5. Az összekapcsoló-elmélyülő hit (életközép és azon túl)

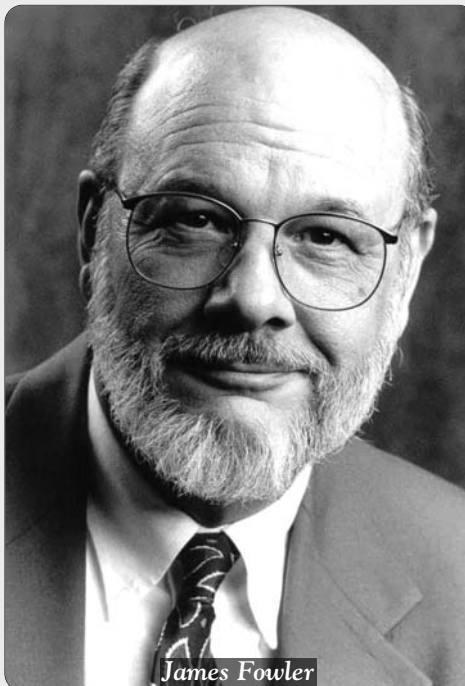
Az ellentétek (pl. férfias-nőies, destruktív-konstruktív vonások); valamint azon elemek integrációjának szakasza, melyeket az előző fokozaton a személy belső biztonsága és a valósághoz való kognitív és érzelmi alkalmazkodás érdekében figyelmen kívül

kellett hagyni (pl. ellentmondások, a hit paradoxonjai; vagy hogy mások nézőpontja, igazsága is ugyanúgy igaz lehet). Képes túllépni a hitnek az előző szakaszban felépített határain; mer közel engedni magához olyan (hit)tartalmakat, spirituális vagy vallásos tapasztalatokat, amelyek nagyon különböznek vagy fenyegetőek lehetnek az identitás vagy a világnézet szempontjából. Dialogikus és több szintű megismerés jellemzi, vagyis nyitott a világ több perspektívából való vizsgálatára. A szimbólumok hordozta erő (vagyis a valóságnak az a mélyebb rétege, amire a szimbólumok utalnak) újra egyesül a szimbólum fogalmi jelentésével (ezt nevezi Ricoeur „második naivitásnak”).

6. Az univerzáló, egyetemes hit (nem köthető életkorhoz, de leginkább az érett személyiségre jellemző)

Feltételezett szakasz, a vizsgálatban résztvevő személyek között nem jelent meg. A hit ezen szakaszára jellemző a minden élő befogadó közösség érzése, elgondolása; ezek a személyek a beteljesedett emberi közösség lelkiségének megtestesülései és megvalósítói. Egység Istennel, cselekvő elköteleződés az igazságosság és szeretet mellett jellemzi őket. Gyakran tekintenek úgy rájuk, mint a biztonságot adó, meglévő (vallási, társadalmi) rendszereknek a felforgatóira. Készek közösséget vállalni a hit más szakaszaiban lévővel vagy bármilyen más vallásos hagyomány követőivel. Példának Ghandit, Martin Luther Kinget, vagy Kalkuttai Teréz anyát lehet megnevezni.

Forrás: http://phd.sote.hu/mwp/phd_live/vedes/export/kezdyaniko.d.pdf

James Fowler

„Bizony mondom néked, ma...” (Lukács 23,43a)

AZ ELSŐ VÉRTANÚ

A Latrok, akiket Jézussal együtt feszítettek keresztre, már az úton elkezdtek zsörtölődni, mikor Jézus megszabadult a kereszt terhétől.

Velük senki sem törődött: hogy nekik is épp olyan halállal kellett meghalniuk, az senkit sem érdekelt...

Jézust bántalmazták, de legalább tudomást vettek róla, hogy ott van, és mindenki vele törődött, az ő kedvéért gyalogolt, mintha csak egyedül lett volna. Az ő kedvéért jött fel ez az egész tömeg – fontos személyiségek, művelt vagyonos emberek –, érte sírtak az asszonyok, és végül még a Százados is megindult. Ő volt az ünnep Királya, mindenkinek a figyelmét magára vonta, mintha csakugyan király lett volna.

Mikor azonban az egyik Lator meghallotta irigyelt társuk hatalmas szavait – bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek – hirtelen elhallgatott. Ez a könyörgés olyan új volt számára, olyan lelkétől és egész életétől idegen érzelmeket idézett fel benne, hogy azonnal visszavitte rég elfeledett gyermekkorába, mikor még ő is ártatlan volt, és tudta, hogy van Isten. De amennyire vissza tudott emlékezni, semmiféle imában sem volt olyan kérés, mint ez, a rendestől ennyire elütő, és olyan lehetetlenül hangzó, olyasvalakinek a szájából, akit éppen kivégeznek. Mégis ezek a valószínűtlen szavak a Lator fásult szívében bizonyos kapcsolatot találtak olyas valamivel, amiben hinni szeretett volna, különösen ebben a pillanatban. Amikor azon a ponton volt, hogy e földi bírónál rettenetesebb Bíró előtt kellett megjelennie. Jézusnak ez az imádsága váratlanul érte, olyan gondolatok, melyet ő sohasem tudott volna szavakba önteni, de amelyek sorsa sötétségében most megvilágosodásnak tűntek.

Vajon tudta-e ő valóban, hogy mit követett el? És a többiek, vajon gondoltak-e rá, vajon megtették-e azt, amit meg kellett volna tenniük, hogy eltérítsék a bűntől?

Csakugyan senki nem volt, aki jóindulattal lett volna iránta? Senki, aki enni adott volna neki, mikor éhezett, és felruházta volna, mikor didergett, és barátságosan szólt volna hozzá, amikor elvadult és magányos lelkében feltámadtak a kísértések?

Ha egy kicsit több kenyere lett volna, vajon akkor is elkövette volna azt, ami ide juttatta a Koponyák Hegyére?

Vajon nem latrok voltak-e a levíták is, akik üzérkedtek az adományokkal, a farizeusok, akik megcsalták az özvegyeket, a gazdagok, akik uzsora gyanánt kiszípolyozták a tönkre jutottakat? Ezek ítélték őt halálra: de mi joguk volt a megöléséhez, ha nem tettek soha semmit megmentésére, és ha ők is ludasok voltak a bűnében?

Ez a gondolat cikázott át felzaklatott szívére, miközben várta, hogy őt is oda-szegezzék.

A halálnak a közelsége, ez a különös könyörgése annak, aki nem volt lator, de akinek a latrok büntetését kellett elszenvednie, a gyűlölet, amely eltorzította azoknak arcát, akik őt is halálra ítélték, mindez feldúlta szegény sebzett lelkét, és olyan érzelmek törtek fel benne, amilyeneket gyermekkorá óta nem érzett, melyeknek még a nevét sem tudta, és leginkább a bűnbánathoz hasonlítottak.

Mikor már mindhárman a kereszten voltak, a másik Lator, bár már odaszegezve vonaglott,

megint szidalmazta Jézust: – *Ha te vagy a Krisztus, szabadítsd meg magad és minket is!*

Azonban a jó Lator, aki kis ideje hallgatta őt és hallgatta azt, amit a többi dühöngők ordítottak odalént, odafordult társához: – *Te sem féled az Istent, holott ugyanazon büntetés alatt vagy? És mi ugyan igazságosan, mert tettünkhez méltó jutalmat veszünk, de ez semmi gonoszt nem tett.*

A Latorban a bűnén támadt kétségeskedés során bizonyossággá érelődött a mellette függő titokzatos bocsánatosztónak az ártatlansága. Mi elköveltünk bizonyos bűnöket, amiért az emberek megbüntetnek, de ez semmi gonoszt nem cselekedett, mégis velünk egyformán bűnhődik. Nem félsz, hogy megver az Isten?

És eszébe jutott mindaz, amit Jézusról hallott beszélni...

Ekkor a hitnek valami rohamában, mintha azért könyörgne, hogy egyesüljön az a vér, ami egyszerre folyt ki az ő bűnös kezeiből és annak az ártatlannak a kezeiből, ezekben a szavakban tört ki: – *Jézus, emlékezzél meg rólam, midőn országodba jutsz!*

És Jézus, aki nem felelt senkinek, amennyire bírta, odafordította fejét az irgalmas szívű Lator felé és így felelt neki: – *Bizony mondom néked, ma velem leszel a Paradicsomban.*

Nem ígérhet neki semmi földit: mi öröme telnék abban, ha lefejtene a keresztről, és még néhány évig sebesülten nyomorogva vánszorogna a világ útjain. És valóban nem is kérte. Megelégszik azzal, ha megemlékszik róla halála után, ha megtér majd dicsőségében.

Jézus a testi és mulandó élet helyett az örök életet, a Paradicsomot ígéri neki.

Az emberek szemében súlyos bűnt követett el.

Vajon nem azért jött-e Jézus, hogy visszavigye az istálló melegébe a mező tövisbokrai közt eltévedt juhott? Vajon nincsenek-e már eléggé megbüntetve a gonoszok a tulajdon gonoszságukkal? És vajon azok, akik igazaknak képzelik magukat, és ezeket elítélik, sokszor nem rothadtabbak-e náluk?

A Lator könyörgése elegendő volt arra, hogy feloldozza.

A jó Lator volt az utolsó, akit Jézus megtérített abban az időben, amíg még viselte hús-testét.

Ő az utolsó Tanítvány és egyúttal az első Vértanú.

Többet nem tudunk róla: csak a neve maradt meg egy apokrif irat révén: Dismas.

„... velem leszel a Paradicsomban.” (Lukács 23,43b)

Kurfis Imre

Tiziano – Krisztus és a jó lator

“Ha valaki első akar lenni, legyen mindenek között utolsó és mindeneknek szolgálja.” (Márk, 9,35)

“FÉNYED RAGYOGJON”

Megemlékezés Juhász Zsófia születésének 85. évfordulóján

Egy április 19-ei ünnepségre szóló meghívást kaptunk az őrbottyáni Juhász Zsófia Református Szeretettotthontól, abból az alkalmából, hogy ezen a napon emlékeztek meg a névadó, Juhász Zsófia születésének 85. évfordulójára.

Az intézmény korábbi vezetőjére, a diakónus, gyógypedagógus és teológus Juhász Zsófiára megemlékező alkalom az őrszentmiklósi református templomban tartott ünnepi istentisztelettel kezdődött, melynek igehirdetője nt. Szabó Gábor Ferenc őrszentmiklósi lelképásztor volt. Prédikációjában a Hegyi Beszéd és a Zsoltárok könyve 41. részének 2. verse (“*Boldog, a ki a nyomorultra gondol*”) alapján hirdette az igét. Az istentiszteleten hallhattuk a szeretettotthon lakóinak biznyságtételeit, és ünnepi köszöntőt mondott Czibere Károly, a Magyar Református Szeretetszolgálat irodavezetője is, aki elmondta, hogy Juhász Zsófia diakóniai szolgálata legnagyobb értékének az evangélium hirdetését, és Jézus Krisztus felmutatását tartja, mert munkájában mindig is a munkatársak és a gondozottak üdvösségre jutását tartotta legfontosabb feladatának.

Juhász Zsófiáról megemlékezett Dencsényi Zsuzsanna, a Dunamelléki Református Egyházkerület diakóniai előadója, Dr. Szentesi Andrásné, a ceglédi Molnár Mária Református Fogytékos Ápoló-Gondozó Otthon Juhász Zsófia-

díjas intézményvezetője, Kövér Imre, a sajósenyei FESZEK Fogytékosok Református Ápoló-Gondozó Otthona szintén Juhász Zsófia-díjas intézményvezetője és Győri Zsófia, a debreceni Immanuel Otthon intézményvezetője is. Köszönetet és elismerést hallottunk Naftal Katalintól, a Juhász Zsófia Szeretettotthon vezetőjétől, melyben elmondta, hogy Juhász Zsófia a jelen diakóniájának meghatározó személyisége, a szeretetszolgálat oszlopa volt.

Az ünnepségen a szeretettotthon lakói verssel és énekkel emlékeztek meg Zsó néniről. Az eseményt az intézmény falán lévő emléktáblánál történt koszorúzás és szeretetvendégség zárta.

Szívből köszönjük a meghívást és az együtt töltött néhány órát, mely megismertetett bennünket Juhász Zsófia diakónus mindennapi életével, munkájával, odaadó szolgálatával.

Tóth Veronika

ÁLDÁS, BÉKESSÉG!

Ezzel a szép köszöntéssel üdvözlöm a testvéreket, mert ahol a békesség megvan, ott él Jézus szeretete. Milyen csodálatos, hogy kimondjuk, ám sokszor mégsem hagyjuk, hogy szeressen. Sokszor nincs meg már bennünk „az első szeretet”.

*

Visszagondolok tiszteletes urunk újévi biznyságtételére a fogadkozássokról. Úgy tesszük ezt, mintha minden lehetőség a mi tulajdonunk lenne. Tékozlunk Jézus Krisztus megváltó, megújító, újjászülő hatalmában, erejében, pedig a mi Atyánk már előre elhívott bennünket az ő tervei és látomásai szerint. Milyen jó lenne, ha mi is úgy látnánk magunkat, abban a formában, ahogyan Atyánk előre látott bennünket. Nem kellene mást tennünk, csak állandó kapcsolatban lennünk az Úrral a Biblia olvasása által.

*

Pál apostol egy levelében kezünkbe adta a férfiak és asszonyok viselkedési rendjét. Ha ezt úgy tudnánk betartani, mint Isten emberei, mennyivel szebb és jobb lehetne az életünk. Tényleg áldás, békesség lenne velünk.

Egy korábbi írásomban már említettem, hogy a bibliai nagyok közül Dávidot szeretem a legjobban. Ott is megvolt Isten látása, hogy Dávid milyen ember. Sokat kellett fáradoznia az életért. De mindig együtt volt az ő Urával. Bűnt is követett el, de megállta a helyét a következményekben. Nem fordult el Istentől, híres nagy király lett. Mi mennyi talentumot veszítünk a saját döntéseink miatt. A fogadkozásainkkal betöltjük az életünket, és ha nem megy, beletörődünk, nem kérjük az Istent segítségnek, megyünk a magunk feje után. Pedig lehetnénk mind olyanok, mint Dávid, csak el kéne fogadni a talentumokat.

*

Én testvéri szeretettel kívánom mindenkinek, hogy amikor jön a hívás, figyeljünk és figyeljek oda. Egy ige, egy istentisztelet is elindíthat, ha azzal jövőnk haza. Kívánom mindenkinek, magamnak, hogy tudja elfogadni azt az előrelátást, amibe Isten belélt. Így lenne igazán áldott és békés az életünk, az életem, még ha göröngyös, fájdalmas is az az út. Ha fáj, érdemes a keresztre nézni.

Szedlák Rudolfné Irén

PORTRÉ

Imre Lajos grafikus az erdélyi gyökerekről, mentorokról, ex librisekről és a dúcba metszett örökségről

LEGYEN NÉKTEK ÖRÖKSÉGTEK

1932. december 22-én történt Kolozsvárott. Zúzmárás téli napon két ember jön beszélgetve a Kossuth Lajos utcában. Kós Károly és az első képeivel jelentkező Gy. Szabó Béla. Kós váratlan ötlettel fordul hozzá:

– Fiatalember, miért nem mászik fára?

– ...?

– Úgy értettem, hogy miért nem veti rá magát a fametszésre? – azután ott helyben magyarázni kezdte, hogyan készül a metszet, mi szükséges a metszéshez. Lapban vagy szálában vágott falemez, rajzszén, véső, nyomdafesték... Elmélet volt ez a magyarázat, hiszen Kós csak linóleumban metszett. A két technika rokonsága azonban közös nevezőre hozta a lényegét. A fiatal grafikus pedig talán már másnap megvette az ajánlott vésőket.” Így írja le Murádin Jenő, az erdélyi grafikusművész Gy. Szabó Béla pályájának indulását.

35 évvel később ez az esemény ugyancsak Erdélyben, szinte megismétlődött: Gy. Szabó Béla és Imre Lajos találkozása alkalmával. Az akkor 31 éves mérnök erdélyi utazása során találkozott Gy. Szabó Bélával, a grafikai művészetek kiemelkedő egyéniségével. Ő adta kezébe a fát, a dúcot, a vésőt és bevezette a fametszés titkaiba. Ő korrigálta rajzait is. Ettől a pillanattól fogva nemcsak a fametszés vált Imre Lajos élete társává, de Erdély története is, ahonnan családja származott.” (Részlet Koós Judith: „Tájak és emlékek – Imre Lajos grafikái” című kismonográfiájából.)

– Ahogy beléptem a lakásba, mindjárt megcsapott a sajátos művészi légkör; mert a konyhától a nappaliig minden telis-tele könyvekkel, folyóiratokkal, emléktárgyakkal, meg rajzokkal, vázlatokkal, mindenféle papírokkal, a cserépkályha előtt egy valóságos kis grafikai műhelyt látok, mindez azonnal azt a benyomást kelti a látogatóban, itt művész lakik. Hogyan kerültetek Pomázra, mióta éltek itt?

– Lassan öt éve, hogy feleségemet, Évát elhívta magához az Úr, azóta egyedül élek ebben a házban, a gyerekek is régen kirepültek. Bizony, nemcsak a művészlélek, hanem a ház asszonyának hiánya is érződik rajta, de azért igyekszem rendet tartani magam körül, és magamban is. Húsz éve költöztünk ki Pomázra, korábban évtizedeken keresztül Budán laktunk. Hosszú volna felsorolni, hogy a családkunkból ki mindenki került Pomázra mielőttünk. Például a pomázi gyülekezetbe járó nővérem, *Pénzes Pálné* is, ezért amikor kicsinek bizonyult a Budakeszi úti lakásunk, természetes volt, hogy hozzájuk közel szerettünk volna házat venni.

– Igen, Klári nénivel rendszeresen találkozunk a pomázi istentiszteleteken, bibliaórákon, ugyanakkor tudott dolog, hogy te Szentendrére jársz, és a szentendrei gyülekezetben vagy presbiter.

– Úgy alakult, hogy feleségem hatására kezdtünk el járni Szentendrére, akinek – annak ellenére, hogy maga is református volt – nagyon határozott ökumenikus alapállása volt. Ugyanis félárva gyer-

mekként, a háború idején, a budai angolkisasszonyok apácai fogadták be és nevelték, amiért egész életében hálás volt, és ennek következtében fokozott érzékenység alakult ki benne, hogy felekezeti hovatarozására tekintet nélkül minden keresztyén embert egyformán becsüljön és szeressen. Így választottuk a szentendrei gyülekezetet, ahol *P. Tóth Béla* lelkipásztor ezt az ökumenikus alapállást testesítette meg, hozzáteszem, mind a mai napig. Ez azonban nem jelenti azt, hogy teljesen elszakadtunk volna a pomázi gyülekezettől. Feleségem a Baár-Madas Református Gimnázium igazgató-helyettese volt, így kapcsolatban álltunk *Nyilas Zoltán* tiszteletes úrral is, aki szintén ott végezte középiskoláit, bár a feleségem őt nem tanította.

– *Koós Judith* rólad írt kismonográfiájában vázolt pályaképedből tudható, hogy családod gyökerei Erdélybe vezetnek. Hol kell keresniük az Imre család ősi fészket?

– A családi gyökerek valóban Erdélybe vezetnek, de nem pontosak az erre vonatkozó információim, mert egyesek szerint Etéd, mások szerint Étfalva az ősi fészkek. A XVIII. század elején került át onnan *Imre András* Csenger környékére. Egy-két nemzedék után a család férfitagjai vagy lelkészek, vagy tanárok lettek, vagy orvosok. E három hivatás választása jellemző ma is a családra, bár édesapám és jómagam – kilógva a sorból – mérnökök lettünk. Az utolsó kétszáz évben Hódmezővásárhely lett a

családi fészkek. Dédapám, *Imre Sándor* (aki Arany János diákori tanulótársa, nyelvész, irodalomtörténész, folklorista, a Magyar Tudományos Akadémia előbb levelező, majd rendes tagja volt) és nagyapám, Imre Lajos is a hódmezővásárhelyi gimnáziumnak volt az igazgatója. Nagyapám testvére, *Dr. Imre József* orvos alapította a hódmezővásárhelyi kórházat, a kórház udvarán ma is egy bronz mellszobor állít emléket munkásságának.

Az Imre Lajos név egyébként nem ismeretlen a reformátusság körében, különösen Erdélyben, mert ha bemutatkozom, és azt mondom, hogy én Imre Lajos vagyok, akkor azt kérdezik tőlem: „afféle Imre Lajos?” Nagybátyám, *Imre Lajos* ugyanis a kolozsvári teológiának volt a professzora. A kolozsvári teológia elvégzése után kolozskari református lelkész volt. Nagyon szerették a hívei, becsülték nagy hitét, tudását, de alkalmazkodóképességét is. Aratási időben például minden hétköznap hajnali öt órakor tartott istentiszteletet. Az atyafiak hozták a kaszákat, letámogatták a templomfalhoz, bementek az áhítatra, aztán indultak a mezőre dolgozni. Egyébként *Ravasz László* is rokonságba került, mert *Lőrincz Emma*, Lajos bácsi felesége Ravasz László első unokatestvére volt. Emiatt a 60-as 70-es években, tartva az atyafiságot, kijártunk Laci bácsihoz Leányfalura látogatni őt.

– Hódmezővásárhelyen születél, itt jártál iskolába, gyülekezetbe. Milyen indíttatást kaptál a vásárhelyi református közösségtől?

– Édesapám, Imre János vasúti mérnök, a hódmezővásárhelyi református újtemplomi gyülekezet presbitere volt. Rendkívül szorgalmas presbiter volt, mert például minden úrvacsoraasztás előtt egy héttel a hozzá tartozó utcákban végiglátogatta a református családokat, emlékeztetve őket arra, hogy vasárnap úrvacsoraasztás lesz. Hódmezővásárhelyen jártunk gyülekezetbe, mondhatni, nélkülünk nem tartottak vasárnap istentiszteletet. Ifjúsági bibliaórára jártam, résztvettem Battonyán ifjúsági konferencián, melyen Veregyházi Laci bácsi evangelizált, de kisdíáként voltam Tahiban is konferencián, úgyhogy a hit már gyermekkoromban teljesen beépült az életembe. Megjegyzem, éppen 60 éve, 1953. május 14-én, Áldozócsütörtök napján konfirmáltam. A konfirmációs ígém – emlékeztem szerint – egy öszövétségi ige volt: „Te már az ÚR áldott embere vagy.” (1Móz 26,29b)

– Édesanyádat korán elvesztetted, édesapád egyedül nevelt titeket, nem volt könnyű az életek. Édesapádat szeretted volna követni a műszaki pályán, te is mérnök szeretnél volna lenni, felvételiztél a budapesti műszaki egyetemre.

– Tízennyolc éves koromban kerültem föl Pestre, elvégeztem a műszaki egyetemet, és hidász mérnök lettem. 1960-ban szereztem meg a diplomámat. Az, hogy éppen hidász lettem, pusztán a véletlen múlt, mert amikor a másodév ele-

és ezért a tanácsáért utólag nagyon hálás vagyok neki, mert nagyon megszerettem ezt a szakot. Leghosszabb ideig is ezen a területen, a Közlekedéstudományi Intézet (KTI) anyagvizsgáló laborvezetőjeként dolgoztam.

– Hol folytatódott a hitéleted Pesten?

– Pesten is jártam gyülekezetbe. Előbb a Kálvin téri ifibe, melyet az akkori segéd-lelkészek, Boross Géza és Hegedűs Loránt vezettek. Boross Géza volt a pénteki ifjúsági bibliaóráknak és a vasárnapi gyermek-istentiszteleteknek a vezetője, aki nagy fegyelmet és rendet tartott maga körül. A vasárnapi gyermek-istentiszteletek előtt minden kedden előkészítőt tartott számunkra, aki azonban nem vett részt

ezen, az vasárnap nem vezethetett csoportot. Tudniillik általános iskolai osztályokként voltak beosztva a csoportok, ezeket függöny választotta el egymástól. Boross Géza kezdő áhitata után a függönyöket behúzták, ezután történt a csoportokban a tényleges elmélyítés, majd széthúzták a függönyöket, és közös ima zárta az alkalmakat. Boross Gézával nagyon jó kapcsolatom volt, törökőri lelkipásztori szolgálata alatt is sokszor meglátogattam őket. Mint fiatal egyetemistát a Kálvin téri gyülekezet presbitere is megválasztott.

Amikor megnősülvén 1969-ben Pasarétre kerültem, rövid idő múlva Joó Sándor bácsi pót-presbiternek jelölt, de már Cseri Kálmán idejében lettem teljesjogú pasaréti presbiter. Huszonnégy évig jártunk Pasarétre, mígnem 1993-ban kiköltöztünk Pomázra.

– Kitől örökölted a tehetségedet, volt-e a családban előtte valaki, akinek jó rajzkészsége volt?

– Valószínűleg édesanyámtól örököltam a rajztehetségemet, ugyanis róla mondták, hogy nagyon jó kézügyessége volt, szépen rajzolt, de mivel nyolc éves koromban meghalt, így nem segíthetett grafikus pályám elindulásában. Kezdetben, az egyetemi tanulmányok után a Képző- és Iparművészeti Gimnázium esti rajzképző tanfolyamain vettem részt, majd évekig jártam az I. kerület Fő utcai Ferenczy István Képzőművészeti Körbe, ahová amatőr képzőművészek jártak, de remek tanárai voltak. Egy alkalommal pedig két hetet töltöttem a tokaji képzőművészeti táborban, amely szintén sokat segített a fejlődésemben. Ezek voltak az önképzés éveim.

– 1977-ben a Művészeti Alap tagja lettél, ami már azt jelzi, hogy a grafika, mint művészi kifejezési forma mesterévé képeztet magad. Kik segítettek művészi pályád elindításában, kik voltak a mentoraid?

– A grafikával komolyabban úgy jöttem

össze, hogy mind apai, mind anyai nagybátyám Kolozsvárott jó kapcsolatban állt Gy. Szabó Béla grafikusművésszel, akinek a 60-as évek közepe táján bemutattak, és mutattam neki a rajzaimból. „Gy”, ahogy őt a baráti kör nevezte, nem volt egy bőbeszédű ember, azt mondta nekem: „Spiritusz

Imre Lajos munka közben

van, tessék folytatni!” 1967 nyarán kezembe adott egy fadúcot, és ráparancsolt: „Holnapra erre kérek valamit, itt van egy véső hozzá!” Meg kell jegyezni, hogy abban az időben szinte egyáltalán nem lehetett nálunk beszerezni fametsző vésőt, úgyhogy nagy kincs volt ez akkoriban. Ekkor született meg az első kolozsvári témájú metszetem.

Az ő javaslatára épültem be a magyarországi művészeti életbe, és az ő ajánlására kerültem kapcsolatba a Kisgrafika Barátok Körével, mely elsősorban ex librisekkel (a könyvtábla belsejébe ragasztott, a tulajdonos nevét tartalmazó könyvjegy – a szerk.) foglalkozott. Ebben a művészi közegben találtam otthonra, és születtek meg az első, már kiállításokon is bemutatott munkáim, melyek hozzásegítettek, hogy később jelentkezhettem a Művészeti Alapba, melynek 1977-től vagyok tagja, illetve melyben – ahogy most mondják – alkotóművészeti egyesületi tag vagyok.

– Úgy tudom, hogy a 130 évvel ezelőtt született Kós Károllyal is személyes kapcsolatban álltál, ő is segítette művészi kibontakozásodat.

– Igen, Kós Károllyal is jó ismeretségben voltam. Úgy ismerkedtünk meg, hogy Imre Lajos bácsi vele is jó barátságban volt, és közösen többször meglátogattuk Károly bácsit. Nagyon nehezen viselte a belvárosi blokklakást, ezért már 90 éves volt, amikor Kolozsvárra megvette a Rákóczi út 32. szám alatt levő kis családi házat, és saját művezetésével átépítette, „kóskárolyizálta” azt. Amikor egyszer Lajos bácsival elmentünk hozzá, kinyitotta a kisablakot, és kiszólt: „Örülök, hogy jöttetek”. De Lajos bácsi a maga óvatos módján szabadkozva érdeklődött, hogy nem zavarunk-e, nem a pihenéséből riasztottuk fel esetleg. Mire Kós Károly nagyon határozott hangon adott nyomatékot szavainak: „De lelkem, megmondtam, örülök, hogy jöttetek!”

jén a szakok választása történt, én éppen beteg voltam. Édesapám nyomán út-vasút szakra szerettem volna menni, de nem voltam ott, így beaktak hid- és szerkezetépítő szakra. Vásárhelyi professzor, a kar dékánja, aki maga is kolozsvári ember volt, biztatott, hogy maradjak meg ennél,

Többször is voltunk nála, sokszor adott szaktanácsot, és véleményezte a bemutatott műveimet. Gy. Szabó Bélával ellentétben ő olyan szempontból nem tanított engem, hogy konkrét gondolatokat, módszereket adott volna át nekem, inkább az ő linómetszeteiből, linóvonaláiból tanultam, és azokból lestem el mesterségbeli megoldásokat. A 90. születésnapjára metsztem neki egy Kós Károly-emlékplakot, ami összefoglalja az életművét, és amelyre egy nagyon szép köszönetnyilvánítást küldött nekem, azt írva, hogy a metszemet „őszinte örömmel teszem el kedves emléktárgyaim gyűjteményébe”.

– Egy kiállítás-megnyitóban azt olvastam rólad, hogy igazi utazó művész vagy, igen sokat utaztál hazában-világban, így számos kiállításon vettél részt itthon és külföldön egyaránt.

– Grafikai munkásságomhoz két sarokszámot mondok. Az egyik, hogy eddig összesen 35 önálló kiállításom volt, annak zöme Budapesten, de volt Hódmezővásárhelyen és a határon túl, Aradon is. Tagja vagyok a Mednyánszky Társaságnak, velük volt tavaly tavasszal egy közös kiállításunk Aradon, és a szervezők szorgalmazták, hogy legyen ott nekem egy önálló kiállításom is. Részt vettem az olaszországi Pescara 1988-ban meghirdetett ex libris-pályázatán, melyet a nagy olasz költő és Trianon után nagy magyarbarát Gabriele D'Annunzio emlékére írtak ki. Voltak kint munkáim a saporrai ex libris világkiállításon is. Belgiumban, Sint-Niklaasban van egy nemzetközi kisgrafikai múzeum, ott is vannak műveim, mint ahogy a Van Gogh Múzeumban is vannak Van Gogh-témájú ex libriseim.

Emlékezetes volt számomra a miskolci deszkateplomban rendezett kiállítás, amelyet az a szomorú esemény tett igazán emlékezetessé, hogy azt követően egy hónappal, 1997. december 3-án teljesen leégett. Valakik felgyújtották. Jól ismerem, mondhatni barátom volt a csongrádi egyházmegye esperese, Kádár Ferenc, akit még Hódmezővásárhelyről ismertem, az ő fia, Kádár Péter volt a miskolci deszkateplom lelkésze, aki kétségeeseten hívott fel, hogy mi történt. Készítettem is egy metszetet, melyet a templom újjáépítésére szervezett gyűjtőakció során használtak fel.

A másik sarokszám pedig, hogy majdnem négyszáz metszetet készítettem idáig, amely – tekintve, hogy milyen időigényes egy metszet elkészítése – igen nagy mennyiségnek számít. A metszés és az ún. magasnymású technika, melyet

az jellemez, hogy a metszőnek egy negatív rajzot kell készítenie, mert azt metszi ki az alapanyagból, ami nem válik rajzi elemmé, és amit meghagy, abból lesz a grafikai elem a nyomtatás során. Egy 7cm x 10,5cm-es fametszet, vagy nagyobb linómetszet metszési munkája 20-25 óra, de amíg ténylegesen elkészül egy műalkotás, az hetekbe, hónapokba kerül. A metszés fáradságos munka, nagy közügyességet kíván, ezért nagy türelem, elmélyülés, és szívós kitartás szükséges a műveléséhez.

– Hogyan választod meg a témáidat?

– A témák egy részről mindig adottak voltak. Mint művészeti alaptag a nejemmel együtt sokszor mentem nyaranta alkotóházakba. Kedvenc helyem a szülővárosomhoz közel eső mártélyi alkotóház volt. Készítettem is egy mappát Mártélyról, ez 2004-ben jelent meg „Mártély – metszetek és rajzok” címmel. A nyomdai munkák kiváló minősége Tillinger Péter szentendrei műhelyének szakértelmét dicsérik, aki mellesleg református lelkész és könyvkiadó, maga is grafikusművész, akit még a Ráday Nyomdából ismertem, ahol az egyik könyvemet nyomtatták. Kedvenc témáim az élő természet és az épített örökség, ezen belül is legfőképpen az erdélyi tájak, templomok. A témák tehát: tájkép, műtárgyak és a műemlékek, legtöbbször egységes kompozícióba foglalva a természeti látványt a történelmi látvánnyal. Portrét alig készítettem, a figurális ábrázolás nem az én műfajom. Fogalmazhatok úgy is, hogy nem jön a ceruzám hegyére.

– Csak a magad kedvteléséből rajzolsz, vagy megrendelésre is?

– Egy része megbízás alapján készül, másik része a magam művészi ambíciója alapján. Egy téma befészkel magát az agyamba, és muszáj megmetszenem vagy lerajzolnom. Minden rajz, grafika, bármilyen technológiával is készüljön, rengeteg szellemi táplálékot és tevékenységi örömet ad számomra.

– Művészi pályádra legjellemzőbb grafikai forma az ex libris. Melyek számodra ezek közül a legkedvesebbek?

– Mindaddig 77 ex librist készítettem, de nehezen tudnék választani közülük. Az enyém még el sem készült, mindig másoknak metsztem könyvjegyet. Készítettem egyet például Kosáry Domokosnak, a Magyar Tudományos Akadémia elnökének. Mániam, hogy ha egy általam nagyra tartott könyvnek a szerzője még él, akkor elmegegyek hozzá a könyvet dedikálni. Az egyik legkedvesebb történelmi témájú könyvem Kosáry professzor úrnak a „Széchenyi Döblingben” című munkája, ezért fölhívtam telefonon a Történettudományi Intézetnél, és elmentem hozzá a könyvet dedikálni. Beszélgetésünk közben följárlottam neki, hogy csinálnék neki ex librist. El is készült. Ezen kívül – csak néhányat említve – készítettem ex librist Pilinszky János költőnek, Gábor Dénesnek, a kolozsvári Egyetemi Könyvtár tudós kutatójának és őrzőjének, Dr. Baksa József gyermeksebész főorvosnak, Dr. Kürti László ti. száninnyi református püspöknek, és nem utolsósorban Dr. Gyökössy Endrének, akinek idén ünnepeljük születési centenáriumát. Ezek mind személyes kapcsolat alapján készültek el. Az itt említett ex librisek közül kettőt emelnék ki különösen. Gyökössy Bandi bácsi lelkipáter tevékenysége és a megjelenített két kéz (mellesleg

az akkor négy éves fiam és az én kezem), mint az egymás terhe hordozásának látható formája, és Pilinszky János (PJ) ex librisén az Alkotó Kézben tartott „tökéletes téridom”, azaz gömb, sok mindent kifejeznek.

– Sok metszeted jelent meg lapokban, újságokban, folyóiratokban, emellett azonban legtöbbször talán a könyvillusztrációid reprezentálják művészetet, hiszen leginkább ezeken keresztül ismerhette meg munkásságodat a művészetszerető közönség.

– Valóban, műveim leggyakrabban különböző könyvekben jelentek meg. Van közöttük, mely teljesen „saját”, azaz csak az én grafikáimat tartalmazza, de a többség olyan kiadvány, melyben kisebb-nagyobb arányban közreműködtem. Illusztráltam műszaki

könyveket, verseskötetet, művészeti és helytörténeti könyveket egyaránt.

Az első önálló albumom 1976-ban jelent meg. „A kuruc szabadságharc tizenkét nevezetes vára” című mappába II. Rákóczi Ferenc születésének 300. évfordulója alkalmából, a kuruckorban szerepet játszó várakról készített metszetek kerültek. Ezt ismét egy történelmi mű követte, a hódmezővásárhelyi középiskolám névadója, Bethlen Gábor erdélyi fejedelem születésének 400. évfordulójára készítettem egy sorozat fametszetet, mely „In memoriam Gabriel Bethlen princeps Transilvaniae, rex Hungariae” címmel jelent meg 1980-ban saját kiadásomban. Szintén egy évfordulóhoz, a Sárospataki Református Kollégium alapításának 450. évfordulójához kapcsolódóan kaptam egy felkérést a kollégium épületeinek, nevezetesebb helyiségeinek megmetszésére. Ez a kis könyv 1981-ben jelent meg „Alma Mater Sárospatak – 1531-1981” címmel. Az előbbihez hasonlóan ugyancsak tíz metszetet tartalmazott, csak ezek linómetszetek voltak.

Az egyik legsikerültebb az 1986-ban kiadott „Ötszáz éves a kolozsvári Farkas utcai templom” című kötet, melybe idősebb *Entz Géza* írt tanulmányt, és én illusztráltam, de a sikerültebbek közé tartozik az 1990-es kiadású „Marosvásárhely és vártemploma” című illusztrált kötet is.

A Mérnöki Kamara jelentette meg 2009-ben a „Boltozott hidak a Kárpát-medencében” című könyvet, melyben 88 tusradjom szerepelt. Most is

tervezek egy hasonló könyvet készíteni „Hidak a szépirodalomban” címmel. *Tóth Ernő* hidász-mérnök barátom óriási szorgalommal gyűjti az adatokat. Munkája nyomán csak a lehetséges témák felsorolása 32 oldalt tesz ki. Már nekifogtam ezeknek a hidaknak a megrajzolásához, 53 már el is készült, de a folytatás egyelőre bizonytalan, mert mindeddig nem sikerült szponzort találni a kiadvány előállításához.

A legfontosabb könyvemnek a Kairosz Kiadónál 2006-ban megjelent „Erdély népi építé-

szete – Kölcsönhatások” című kötetet tartom, melyet a nemrég elhunyt Gilyén Nándorral együtt készítettünk, melyben a vegyes lakosságú területek nemzetiségei népi építészetének egymásra hatását kezdtük feldolgozni, amely teljesen előzmény nélküli vállalkozás. Ebben a könyvben 63 tusradjom jelent meg.

– Ezeket mind a helyszínen készítette?

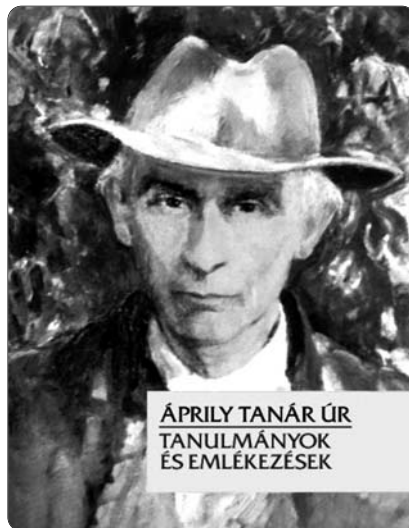
– A helyszínen készített vázlatok alapján, de már itthon. Ezt is Kós Károlytól tanultam, aki azt mondta nekem, hogy a fénykép arra alkalmas, hogy annak alapján otthon kidolgozd a grafikát, de élményed csak akkor lesz az az épület, ha ott a helyszínen vázlatot készítesz, mert akkor te már átélted azt. Akkor rajtad keresztül megy át az élmény, és nem csak az élettelen fotón keresztül.

A legfrissebb könyv, melyet jómagam illusztráltam, az „Áprily tanár úr” című könyv, melyet a Kálvin Kiadó az Erdélyi Református Egyházkerülettel közösen adott ki 2011-ben, Áprily Lajos nagyenyedi, kolozsvári és budapesti tanári éveire emlékezve. A családkunk távoli rokona *Tálas Istvánné Varga Anna* – aki a Baár-Madas Gimnáziumnak volt sokáig tanára – adta az ötletet, hogy Áprily Lajos tanári működésének évtizedeiről szedjünk össze, amit csak lehet, így került sor a tanár-költő élete helyszíneinek megfagyasztására, melyhez kiegészítésül egy ifjabb Tildy Zoltán által készített fénykép alapján megrajzoltam a portréját is. Áprily Lajossal személyesen én csak egyszer találkoztam, Ravasz Lászlónál, de azért élethű lett a grafika.

– Rendkívül gazdag tehát a művészi alkotópályád, és úgy látom, jelenleg is fáradhatatlanul dolgozol. Most is egy ex libris készül a munkaasztalodon, a fadúcba egy Gárdonyi Géza portrét is megmetszettél. Elnézve a dúcba metszett arcot, talán túl szigorúan ítélted meg önmagadat, hogy ez nem a te műfajod, mert ez a Gárdonyi portré igazán remekül sikerült. Mikor leteszed a vésőt vagy az ecsetet, miként éled „civilben” nyugdíjas életedet?

– Feleségem elvesztése, hogy egyedül marad-

tam, rettenetesen megviselt, testileg és lelkileg is. A gyerekeim sokat segítettek, de magam is abban láttam a magány legjobb ellenszerét, ha emberek társaságát keresem és tevékeny életet élek, úgy, hogy az lehetőleg másokat is építsen. Mint presbiter is szerettem volna követni édesapámat, így eljárak látogatni. Sokszor szembesülök ilyenkor, hogy hány és hány komoly hitű testvéremnek szabott ki testileg-lelkileg nálamnál is nehezebb, sőt keservebb életút. Néhányszor kimentem látogatni a leányfalusi öregek otthonába, de most, hogy a közlekedés egyre nehezebb számomra, közelebbi lehetőséget kerestem. Jól ismerem például a pomázi gyülekezetből *Soós Laci bácsit*, nyugdíjas lelkipásztort, a közegyházban is tevékenykedő idős testvért, aki a Szentírás új fordításában is még aktívan munkálkodik, időnként kijárok hozzá Budakalásza beszélgetni, imád-

kozni. Sokat unokázok, keresem a szomszédaim társaságát is, szívesen beszélgetek velük.

És minden vasárnap reggel nyolckor ott ülök a szentendrei templomban, elgondolkodom a Mindenható Isten végtelen kegyelmén, és átjár az öröm és a hálaérzet, hogy oly gazdagon megáldotta életemet, és ha egyebet nem is, de a Tőle kapott szellemi, lelki ajándékokat örökségül hagyhatom utódaimra és az Úrban szeretett minden testvéremre.

Puskás Attila

„Kérlek azonban titeket atyámfiai, a mi Urunk Jézus Krisztus nevére, hogy mindnyájan egyképpen szóljatok, és ne legyenek köztetek szakadások, de legyetek teljesen egyek ugyanazon értelemben és ugyanazon véleményben.” (1Kor 1,10)

EGYSÉG ÉS KÜLÖNBÖZŐSÉG

Kötelező lenne a gyülekezeti, vagy a felekezeti hűség, a párhúsághoz hasonlóan? Esetleg keressünk valami legkisebb közös többszöröst a dogmatikáinkban, nevezzük ökumenikus gondolkodásnak, és megoldottuk a kérdést? Ebben az igében Pál apostol minden krisztuskövetőt megszólít. Kisebb csoportokban, ahol a hasonló gondolkodásúak gyűlnek össze, valamelyest megy ez nekünk, de hogy lehetnének mindannyian egyképpen szólók? Azt is gyakran megállapítjuk, hogy természetes, hogy különbözőek vagyunk, és máshogy gondolkozunk. Most akkor fogadjuk el egymás másságát, vagy egyek legyünk ugyanazon értelemben és ugyanazon véleményben? Mindannyian tapasztaljuk, hogy nem olyan könnyű a Jézus Krisztusban való egységet megélni a különbözőségeinkkel. Hogyan lehetne egységben lenni, mikor olyan markánsan különbözünk? Mik azok a különbözőségek, amelyek gazdagítanak, és melyek azok, amelyek leépítenek, tönkre tesznek? A világi ember nem képes ezek között eligazodni (ezért született meg a multikulturális eszmék), de Isten törvényeit megismerve nekünk már illene tudni a határokat jó és rossz között. Nagy veszélye van ugyanis, ha a másság tolerálásának jegyében elfogadjunk olyan eszméket és magatartásformákat, amelyek rombolnak.

A gyakorlatban úgy éljük meg a másságunkat, hogy más a véleményünk, mások a szempontjaink, a gondolkodási rendszerünkben mások a tartópillérek (konstruktumok). Olyan gyakran hisszük, hogy a dolgok másokról szólnak, és mi vagyunk azok, akik megítéljük őket. A valóság nagyjából fordítva van. A dolgok mindig a mi aktuális szellemi, lelki állapotunkról, nézeteinkről, világlátásunkról szólnak. Tehát a véleményeink sokkal többet árulnak el rólunk, mint a véleményezett dologról. Azokat a szempontokat pedig, amelyekkel a világot befogadjuk és alakítjuk, a szülői házból hozzuk. A szüleinktől tanuljuk meg, hogy mi a jó, mi a rossz, mi fontos és mi nem. Kezdetben mindenestől tőlük függünk, tőlük kapunk minden jót, és ezért természetes módon elköteleződünk feléjük. A kamaszkorral jön az önálló útkeresés, a saját identitás megtalálásának az ideje, és ez gyakran hoz szembefordulást a szülők egyik-másik nézetével. Ennek ellenére a meghatározó működési módok, gondolkodási sémák már alaposan belénk ivódtak, és ezek megmaradnak.

Miért van tehát, hogy a hívők között is ugyanolyan tarka nézet és véleménykülönbségeket találunk, mint a világiak között? Miért van ennyi vita és szétválás? Hát nem azért jött Krisztus, hogy a sötétségből az ő világosságára vezessen bennünket? Hogy megszabadítson minden hamis világnézettől, rossz szempontoktól, helytelen értéksorrendtől, attól, hogy nem az Igazság (aki Ő) mellett vagyunk elköteleződve, hanem eszmék, pártok, felekezetek,

személyek mellett. Az ige kijelenti, hogy ezért jött! Miért is jött? „*Ne gondoljátok, hogy békét jöttem hozni a földre. Nem békét jöttem hozni, hanem kardot. Azért jöttem, hogy szembedlissam az embert apjával, a leányt anyjával, a menyét anyósával. Az embernek a tulajdon családja lesz az ellensége.*” (Máté 10,34-36) Krisztus miatt a családtagok is ellenségként viselkedhetnek velünk. Ezt sokan megtapasztaltuk, és értjük miről van szó. De mit kezdünk azzal, amikor testvérek között jelenik meg ez a „kard”? (A kard felszínre hozza a bűnt, és az a célja, hogy eltávolítsa.) Isten bűn elleni indulata, haragja jogos. A magam életében is látom, hogy nagyon sok sötét terület van még bennünk, ahova be kell engedni Krisztus kardját. A keresztyének közötti vita is ezt a célt kellene hogy szolgálja, a helyreállást, szabadulást.

Két igazság van egymás mellett. Az egyik igazság ez: természetes hogy sokfélék vagyunk, különböző meggyőződésekkel. A másik igazság ez: csak egy igazság van, ami az Isten Igazsága. Akkor vagyunk a helyünkön, ha az egyetlen krisztusi igazságot képviseljük. Ha a saját igazságomat Krisztus igazságának gondolom, akkor a velem szemben álló nézetek a hamisak, és kész a szembenállás testvér és testvér között. A két igazság számomra akkor egyeztethető össze, ha a különbözőség (ami természetes), csak rész szerinti ismeretet takar. A teljes igazság legtöbbször rendkívül összetett, mi pedig nem látjuk át az egészet, csak egy részét. Milyen szép jelkép, hogy az eklézsia, vagy Krisztus menyasszonya egy test, melynek egyenként csak tagjai, részei vagyunk. Ezek tehát nem valódi viták, a különböző vélemények csak teljesebbé teszik az igazságot. Meg kell ezért vizsgálni az egymással való ütközésekben, hogy csak két részigazság találkozott, vagy valami hamisságot, csúsztatást fogadtam el, mint Krisztus igazságát.

Micsoda az igazság? – kérdezhetjük mi is. A lényegi válasz kétség nélkül az, hogy nem micsoda, hanem kicsoda. Ő Jézus Krisztus. Ha hozzá közel kerülünk, az igazsághoz is közelebb vagyunk. Testvérek vitájában hogyan találhatunk rá, hiszen már az érzékelésünk (percepciónk) sem objektív! Gyakori tapasztalat a bíróságokon, hogy két jószándékú, független tanú egészen máshogy írja le ugyanazt az eseményt. Sok mindentől függ, hogy mire figyelünk, mit veszünk észre, és hogyan értelmezzük a látottakat, hallottakat. A valóság érzékelésünket eltorzíthatják az anyatejjel magunkba szívott nézetek, ezekben nem kételkedünk. Kitérítet a konformizmus. Szeretünk belesimulni, elfogadtunk lenni egy csapatban, nem pedig konfrontálódni. Eltérít a közvetlen haszonkeresés vágya, a rövidtávú gondolkodás. Lusta gondolkodásúak, óvatlanok és fölényesek vagyunk, nem fordítunk energiát az okok,

és körülmények minél teljesebb körű feltárására. Az első érzelmi benyomás alapján döntünk (főleg mi nők). A korszellem nyomására is szívesebben elhiszünk dolgokat, hiszen modernek akarunk lenni. A tekintélyes emberektől hallott nézetek is könnyebben átmennek az igazságszűrőnkön.

De: „*Mindent megpróbáljátok; a mi jó, azt megtartsátok!*” (1Thessz 5,21) Ha valami testileg (pl. anyagiilag) kedvező számunkra, ott sem nagyon akadékoskodunk. Mindehhez jön még az elköteleződés folyamatának egy hamis vágánya, melyért mi vagyunk a felelősek. Sok olyan elköteleződésünk lehet, amelyik egy ártatlan pici lépéssel kezdődik. Elfogadjunk „egy szál rózsát”. Ez nem bűn, csak a hála miatt egy pici érzelmi elköteleződés. Nyitunk egy szimpatikus fiókot a dolognak, ahova innentől olyan dolgok is bekerülnek, melyeket e nélkül az előzetes szimpátia nélkül nem engednénk be. Udvariasnak és jóságosnak akarunk látszani, ezért tesszük ezeket az első elkötelező lépéseket. A továbbiakban pedig már csak a pozíciókat védjük. A folyamatos öngigazolás gépezete működik, melyet a valóság tényei sem tudnak megállítani. Így lehet például, hogy komoly tudósokat sem lehet meggyőzni az evolúció lehetetlenségéről, tudományos érvekkel sem (pl. ha a szervek, szervrendszerek hosszú idő alatt fejlődnek ki, menet közben életképtelenek). A kreacionizmus elleni, vagy bármilyen hamis elköteleződés miatt a pszichénk automatikusan kizár minden olyan információt, amely nem minket igazol, és azonnal körbepórázunk magunkat olyan személyekkel, akiknek ugyanaz a köteleke egy konkrét ügyben, és minket igazolnak. Mindezek mindannyiunk emberi természetéhez hozzátartoznak.

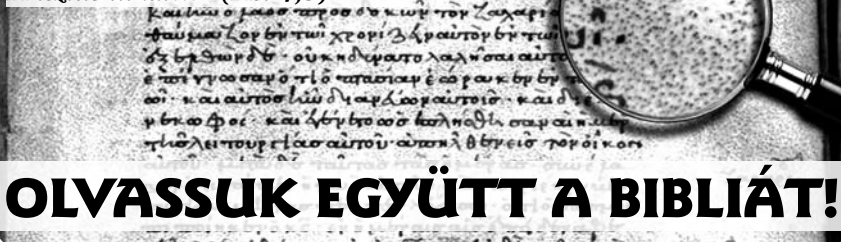
Ha ennyi minden eltérít minket az igazságtól, lehetséges egyáltalán megismerni, és egységre jutni Krisztusban? Tudjuk, ami embernek lehetetlen, az Istennek lehetséges.

A Krisztus előtti teljes meghódolás készsége teszi a szívünket, hogy belássuk az ő igazságát, a szeretet lelkének a befogadása készsége teszi a megbocsátásra és megengedésre mások és önmagunk felé is.

Ezen kívül, hogy nem tudunk egységben lenni egymással, van még egy nagyon fontos következménye annak, ha nem törekszünk minden erőnkkel Isten igazságaival azonosulni. Azt olvassuk az 1Péter 5,8 versében: „*Józanok legyetek, vigyázzatok; mert a ti ellenségeitek, az ördög, mint ordító oroszlán szerte jár, keresvén, kit elnyeljen.*” És ezt: „*Mert hamis Krisztusok és hamis próféták támadnak, és jeleket és csodákat tesznek, hogy elhítessek, ha lehet, még a választottakat is.*” (Márk 13,22) Egyetlen védelem van a hitetés lelke ellen, és ez Jézus Krisztusban található.

Haranginé Csuta Anna

„Imádkozzatok együttal értünk is,
hogym Isten nyissa meg előttünk
az ige ajtaját, hogy szólhassuk a
Krisztus titkát...” (Kol 4,3)

OLVASSUK EGYÜTT A BIBLIÁT!

Május 8-án izgalmas utazás vette kezdetét gyülekezetünk frissen megalakult Bibliakörének tagjaival, melyre ezúton is nagy szeretettel hívunk minden kedves Testvérünket.

„Társasutazás Mózesről a Jelenésekig” – ezt a mottót választottuk olvasóköriünknek. Társas – mert együtt egymással és együtt Istennel. Utazás – mert úton vagyunk; úton Istenhez és úton önmagunkhoz.

Mózesről a Jelenésekig – mert a teljes Szentírás elolvasását tűztük ki célul Mózes első könyvétől a Jelenések könyvéig, sorrendben haladva.

Ha utunkat nem szakítjuk meg, egy év alatt valamennyi bibliai könyvet megismerjük. Készítünk egy beosztást, amely hetente átlagosan 2-3 óra olvasást feltételezve, kényelmes tempójú haladást tesz lehetővé.

Minden második szerdán találkozunk a gyülekezeti házban és megosztjuk egymással gondolatainkat. Szorgalmasan gyűjtjük a nagy kérdéseket (nem keressük őket, mégis megtalálunk bennünket), melyekre a negyedévente megszervezett lelkipásztori beszélgetéseken remélünk választ kapni.

Jelenleg közel húsztagú olvasóköriünk, hála Istennek, nagyon színes. Izgalmas dolog a különböző korú és élethelyzetű testvérekkel együtt utazni, egymást olykor segíteni, s közben Istent, a Vezetőt követni – figyelni – keresni.

Van, aki otthonról tart velünk, mert nincs módja a szerdai alkalmakon részt venni. Van, aki jelezte, hogy csak az Újszövetségnél szeretne bekapcsolódni.

Az alábbi táblázat alapján mindenki kedve szerint csatlakozhat olvasóköriünkhöz, melyre nagy szeretettel biztatjuk a Testvéreket.

Olvassuk együtt a Bibliát!

Óváryné Herpai Dóra
Róna Péter

A BIBLIAOLVASÓ KÖR PROGRAMJA

Alkalom	Dátum	Könyv	Oldalszám Károli / Új fordítás
Ószövetség			
1.	2013. május 8.	Mózes I. könyve	56 / 52
2.	2013. május 22.	Mózes II. könyve	45 / 44
3.	2013. június 5.	Mózes III. könyve	32 / 30
4.	2013. június 19.	Mózes IV. könyve	47 / 44
5.	2013. július 3.	Mózes V. könyve	40 / 38
<i>lelkipásztori beszélgetés</i>			
6.	2013. július 17.	Józsue (28/25), Bírak (26/26), Ruth (4/4)	58 / 55
7.	2013. július 31.	Sámuel I. (35/33), Sámuel II. (31/29)	66 / 62
8.	2013. augusztus 14.	Királyok I. (35/32), Királyok II. (34/32)	69 / 64
9.	2013. szeptember 4.	Krónika I. (31/29), Krónika II. (39/37)	70 / 66
10.	2013. szeptember 18.	Ezdrás (11/10), Nehémiás (16/15), Eszter (8/8)	35 / 33
11.	2013. október 2.	Jób (29/32), Zsoltárok első könyve 1-41. (18/21)	47 / 53
12.	2013. október 16.	Zsoltárok második-ötödik könyve 42-150.	53 / 58
<i>lelkipásztori beszélgetés</i>			
13.	2013. október 30.	Példabeszédek (25/28), Prédikátor könyve (11/10), Énekek éneke (5/5)	41 / 43
14.	2013. november 13.	Ezsaiás könyve	51 / 68
15.	2013. november 27.	Jeremiás könyve (60/65), Jeremiás siralmi (5/7)	65 / 72
16.	2013. december 11.	Ezékiel könyve	52 / 54
17.	2013. december 27.	Dániel (16/16), Hóseás (8/10), Jóel (3/3), Ámós (6/8), Abdiás (1/1), Jónás (2/2)	36 / 40
18.	2014. január 8.	Mikeás (4/6), Náhum (2/2), Habakuk (2/3), Zofóniás (2/3), Haggeus (2/2), Zakariás (9/9), Malakiás (2/2)	23 / 27
<i>lelkipásztori beszélgetés</i>			
Újszövetség			
19.	2014. január 22.	Máté evangéliuma	39 / 37
20.	2014. február 5.	Márk evangéliuma	25 / 24
21.	2014. február 19.	Lukács evangéliuma	42 / 40
22.	2014. március 5.	János evangéliuma	30 / 30
<i>lelkipásztori beszélgetés</i>			
23.	2014. március 19.	Apostolok cselekedetei	39 / 37
24.	2014. április 2.	Pál levelei: Róma (16/16), I.Kor. (16/15), II.Kor. (11/10), Galata (5/6)	49 / 47
25.	2014. április 16.	Pál levelei: Efézus (6/5), Filippi (5/4), Kolossé (4/3), I.Thess. (4/4), II.Thess. (2/2), I.Tim. (4/4), II.Tim. (3/3), Titus (2/2), Filemon (1/1), Zsidókhöz írt levél (11/11)	42 / 39
26.	2014. április 30.	Jakab (4/4), I.Péter (5/5), II.Péter (3/2), I.János (4/4), II.János (1/1), III.János (1/1), Jelenések könyve (19/17)	38 / 35
<i>lelkipásztori beszélgetés</i>			

Közöttünk szolgáltak

“...miképen a Krisztus is megbocsátott néktek, akképen ti is.” (Kol 3,13)

AHOGYAN AZ ÚR IS MEGBOCSÁTOTT NEKTEK... LÁTOGATÓBAN ORBÁN LACI BÁCSINÁL

Széles mosollyal az arcán fogad minket a kertkapuban. Először találkozunk, mégis, mintha hosszú évek óta ismernénk egymást, olyan szeretettel köszönt. Mutatja az utat a házhoz, közben szabadkozik, nem tud gyorsan menni, nem egészséges a lába. Érdekes, miután felhívta rá a figyelmemet, még akkor sem látom, mitől lenne "béna" – ahogy ő mondja –, olyan tempóban halad előttünk. Szégyenlős, huncut mosollyal veszi tudomásul a kamera csattogását, „nem kell rólam ennyi kép” – mondja. Orbán Laci bácsinál jártunk.

A naptár 1945-öt mutatott. Az ország épp csak, hogy túl volt a II. világháború okozta borzalmakon, a falvakban városokban szovjet katonák portyáztak. Így a Vas megyei Viszákon, a kicsi őrségi faluban is, ahol Laci bácsi azelőtt tizennyolc évvel meglátta a napvilágot. Édesanyját korán elvesztette, édesapja szerető szigora mellett cseperegett, aki – többéves hadifogság hozományaként – kitűnően beszélt oroszul. Rendfenntartó erő nem lévén a faluban, a szovjet közigazgatás Orbán Ferencet, Laci bácsi édesapját bízta meg, ügyeljen a település közbiztonságára. E feladatban segítségére is szüksége volt, így minden 18 és 45 év közötti férfit szolgálatra osztottak be, így Laci bácsit is – ügyeljenek a falubeliekre. Hogy az „ellenség” komolyan vegye őket, karabélyos puskát is kaptak. Igaz, a ravaszt nem szívesen húzták meg, mégis előfordult, hogy szükség volt rá.

Mint például azon a sorsfordító őszi vasárnap délután is. Laci bácsi (akkor még persze sihederként nem öregítették így) és egy barátja volt éppen szolgálatban, mikor lélekszakadva futott a kocsmáros jelenteni, hogy négy orosz baka randalíroz a kocsmában, bort követelnek. Laci bácsi kemény székely legény volt, vállára kapta a puskáját és indult rendet csinálni. Először persze szép szóval, heveskedés nélkül. Megindult a huzavona, szó szót követett, már-már úgy tűnt, sikerül békés módon megoldani a konfliktust, mindegyik kapott egy-egy liter bort. Három katona már kikotródott a kocsmából, szépen mentek ki a faluból. A negyedik is utánuk indult (Laci bácsi a társával együtt hátulról kísérte), hanem egyszer csak meggondolta magát és megállt. Laci bácsi erre nőgatni kezdte a továbbhaladásra, mire az nagyot ordított, a többiek visszafordultak és odarohantak hozzájuk. A törzsőrmesterüknek volt a géppuska, lekapta a válláról és Laci bácsi mellkasának fordította. De riportalanyunk se volt rest, rávetve magát a fegyverre, a föld felé irányította annak csövét. Lábai bánták: az orosz több sorozatot eresztett belé. Kész csoda volt, hogy túlélte.

Laci bácsi heves, széles mozdulatokkal imitálja a dulakodást, mutatja, hol érték a golyók. A gesztikulálás amúgy is jellemző rá, olyan beleéléssel mesél, szinte ott érezzük magunkat a

több mint fél évszázaddal ezelőtti település poros utcáin.

Vagy például a közeli falu református iskolájában (Viszákon ugyanis nem volt felekezeti

A legutolsó padsorba ültetett, ahol a buta gyerekek vannak, innen pedig nem kerültem előrébb. Egészen a következő évig, amikor új tanítót kaptunk, méghozzá az iskola igazgatóját. Alig telt el egy-két hét, feltűnt a direktornak, nem vagyok én olyan buta, mint ahogy arra az ülésrendből következett. Lassan egyre előrébb és előrébb kerültem, és az egyik legjobb tanuló lettem az osztályban. Dolgozataimra pedig rendszerint ezt írta: »Szép!« vagy ezt: »Derék fiú vagy!« Első versemet is ehhez a tanítómhoz írtam.”

Mert Laci bácsi verseket is ír. „Mikor nyugdíjas lettem, akkor született első költeményem, családom, barátaim, ismerőseim pedig biztattak, ne hagyjam abba. Én pedig azóta is írok, hol erről, hol arról.” Témái valóban szerteágazóak, költeményei egyszer bibliai történetet elevenítenek fel, másszor pedig a kórus vagy a gyülekezet egy-egy tagjáról szólnak. „Petőfi és Arany a hasára ütött, és jöttek a szép gondolatok. Nálam úgy kezdődik a versírás, hogy előtte mindig imádkozok az Úrhoz. Akkor írok egy vázlatot, ami még olyan nyers vers. Akkor imádkozok tovább, és Isten megadja, mit írjak. Ha mégis elakadnék, nem jön ki a szótagszám, vagy nem kerekedik ki a rím a sor végére, összekulcsolom a kezem, megint imádkozom, és Isten abban a pillanatban kiségit. Így születik a vers.”

Az őrségi székelyek kemény, dolgozó emberek, szeretnek énekelni, és szeretik az Istent, ezért minden a javukat munkálja, amint ezt Pál apostol mondja a rómaiabeliekhez írott levelében. Így volt ez Laci bácsi életében is. „Tudjátok, gyerekkoromban nem tanulhattam, arra gondoltam, hogy legalább a Bibliát tanulmányozom rendesen.” Tizenkét éves korában konfirmált, éppen hetvenöt évvel ezelőtt. Azóta életének vezérfonala a Szentírás: „Az ember akkor boldogul, ha a Biblia szabályai szerint él. Egyedül Isten számára érdemes élni. Mert fizettek értünk, ezért vagyunk drágák Isten előtt. Ha azt mondom, hogy drága testvér, akkor nem hazudok, mert drága vér árán szereztek meg bennünket. Az, hogy Krisztus az életet adta értem, arra kötelez engem, hogy Őt szeressem a legjobban a világon. És akkor meg fogja tapasztalni az ember, hogy Isten meg fogja segíteni, meg fogja áldani.” A háború

Orbán Laci bácsi

iskola, így pár településsel odébb okosodott a gyermek Laci bácsi), ahol kapott hideget-meleget egyaránt. „Volt egy tanítónénim” – meséli – „aki valami oknál fogva nem szeretett engem.

Laci bácsi feleségével,
Marika néniel

FÜLE LAJOS SIESETEK, HAMAR LEJÁR!

Siessetek, hamar lejár,
Kegyelme már régóta vár.
Ma még lehet, ma még szabad,
Borulj le a kereszt alatt!

Ha elkésel, mi lesz veled?
Hogy mented meg a lelkedet?
Lezárul a kegyelmi út,
Lelked örök halálba jut.

Elszáll a perc, az életed,
Ma még, ha jössz, elérheted.
Ne késs tovább, ne várj tovább,
Ma kérd Atyád bocsánatát.

Laci bácsi a versét
szavalja egy tavalyi
ünnepségen

után a faluba érkezett egy református missziós lelkész, Hargita Pál, a későbbi pápai lelképásztor, egy azok közül, akik járták az országot, és ébresztgették az emberek szívét Jézus Krisztus iránt. A viszáki református gyülekezetet nem kellett nagyon ébresztetni, de ez a lelkész úgy prédikálta a Krisztus szeretetét, hogy híre még a környékről is odavonzott minden keresztyén embert, evangélikusokat és katolikusokat is. Olyan emberek, akik templomnak a tájékán sem jártak, még a harmadik községben is befogták a lovaikat, hogy eljöjjenek meghallgatni. Viszákon utána már nem azt énekeltek a tollfosztóban, meg a tökmagköpesztőben, hogy *„Mindig csak a más asszonya lenne jó”*, hanem azt, hogy *„Siessetek, hamar lejár”* és hasonló énekeket.

„Azt hittem, kiugrik a szívem. Ilyet még nem tapasztaltam” – mondja elérzékenyülve Laci bácsi. „Addig soha nem imádkoztam hangosan, de amikor hallottam őt beszélni, valahogy annyira megéreztem az Úristen jelenlétét, hogy valóságosan kiszakadt belőlem minden nyomorúságom. Szabadításért könyörögtem a könyörülő Istenhez.” Elsősorban lelkiképpen, de szülőfalujából is, amit bár nagyon szeretett, de úgy érezte, hogy ott nincs jövője, valahova mennie kell.

Mostanra Pomáz-Budakalász jelenti számára

az otthont, ebben pedig nagy szerepet játszik az egykor egy, mára két gyülekezethez kötődő érzelmei. De hogy is került olyan messziről ide, az ország középső részére? „1951-ben jöttem a fővárosba, ahol a pályaudvaron Takács László, akkori csobánkai gondnok várt. Elvitt engem abba a pomázi házba, a Füleki utcába, ahol most a Bíró Pistákéknak laknak, ott laktam öt és fél évig. A házigazdám szintén székely ember volt, Székelyudvarhelyen született. Amikor fény derült székely származásomra, azonnal a szívébe zárt. A gyülekezet lelképásztora akkoriban Demeter József volt. Ő és kedves felesége, Júlia asszony is szívélyesen fogadtak, a presbiterek, és különösen Réz László és Kalmár Imre pártfogásukba vettek, így hamar beilleszkedtem a gyülekezetbe.” Az agglomerációból aztán a pesti belvárosba, majd néhány évre rá Békásmegyerrre költözött, már itt lakva ismerkedett meg feleségével is.

Kérdezem kettejük történetének kezdetét, Laci bácsi azonban szégyenlős, csak többszöri unszólásra fog bele a mesélésbe. „Éreztem már, hogy eljött az ideje a nőszülésnek, ismerőseim, barátaim nógattak is, válasszak párt magamnak. Én azonban bizonytalan voltam, mert ugyan ki akarna egy hadirokkant felesége lenni? Félttem, hogy a lányok megjegyzést tesznek, pedig hát

nem pénzért szereztem magamnak.” Aztán megismerkedett azzal a lánnyal, Marikával, aki mai napig szerető társa, gyermekei anyja. Már az első találkozáskor tudta, senki mással, csak vele szeretné összekötni az életét. Nem kellett sokat unszolni a fiatal hölgyet sem, hamar összeházasodtak. Hat év múlva, 1967-ben költöztek mostani lakhelyükre, Budakalászra. A házat, ahol élnek, közös erővel építették, csinosították. „Mondták is olykor a szomszédok, milyen kivételes erővel dolgozik az a nyomorék ember.”

De nem csak a családi fészek kialakításában, hanem a gyülekezet életében is szerepet vállalt. Hosszú éveken át presbiter volt, és ma is aktív tagja a pomázi Psalmus Kórusnak. Sok lelképásztort megélt már gyülekezeti tagként, és bár, mint mondja, mindegyik különböző személyiségű, habitusú vezető volt, ő mindegyikkel megtalálta a közös hangot. Pedig nem az a típus, aki nem mondja meg, ha valami nem tetszik neki. „Székely vér csörgedezik az ereimben, mindig hangot adok annak, amit gondolok” – meséli nevetve – „sokszor utólag gondolok csak bele, inkább ne szólaltam volna meg.” Biztosan így van, mégsem tudom elképzelni, hogy valaha bárkivel is haragot tartott volna. Olyan szeretet sugárzik belőle, nem

lehet kibújni a hatása alól. Mindenki felé nyitott szívvel, elfogadással fordul, érződik ez a versein is, amiket a gyülekezet egy-egy tagjához írt. Kíváncsi a körülötte lévőkre, számára mindenki fontos. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint a rímbe szedett gondolatai. Jó néhányat megmutat közülük, egyet-kettőt fel is olvas, van, amelyiket fejből szavalja.

Csak ámulok azon, hogy Laci bácsi a nyolcvannyolcadik évében is milyen friss, szellemileg, testileg egyaránt. Pedig nem jóslott magának hosszú életet. „En az életemet arra rendeztem be, hogy nem érem meg a nyugdíját” – mondja. „Nyomorúságomra tekintve ezt határozottan így gondoltam. Egyszer azonban *Szűcs Ferenc* lelképásztorunk elvitt bennünket egy kirándulásra, Kelet-Németországba, azokba a városokba, ahol Luther munkálkodott. Meglátogattuk Luther kólostorát, és megnéztük azt a kicsi cellát,

Erdélyben - A költői Petőfi-szobornál

melyben Luther kínlódott, imádkozott: hogyan találja meg a bűnös ember a kegyetlen isten helyett a kegyelmes Istent. Már gyerekkoromban vágytam ide, mert sokat tanultam róla, és megadott, hogy megláthattam azt a helyet, ahol Luther kínlódott. De este mondtam a szombatársamnak, Gombos Lajosnak, olyan nagy vágygal érkeztem ide, és egyszerűen nem kaptam semmit. Unottan, fásultan elővettem a Bibliámat, és rámeredt a szemem a 91. Zsoltár utolsó verseire: „Mivelhogy ragaszkodik hozzám, megszabadítom őt, felmagasztalom őt, mert ismeri az én nevemet! ... Hosszú élettel elégittem meg őt, és megmutatom neki az én szabadításomat.” Ez az ige annyira nekem szólt. Addig mindenkinek meséltem, én nem érem meg a nyugdíját. Még gondolni se mertem az ellenkezőjére. És itt van: már nyolcvannolcadik évemben vagyok. Ez azért már hosszú életnek számít, hiszen a 90. Zsoltár azt mondja, „a mi esztendeinknek napjai hetven esztendő, vagy ha feljebb, nyolcvan esztendő...”. A nyolcvannolc év bizony már hosszú élet, ha most meghalnék, még akkor is. És ki tudja, Isten mennyit ad még. Isten éltethet tovább. Hát ki szabja meg neki?”

ORBÁN LÁSZLÓ JUDITKA

A szobánkban nagy csendben meditatálok,
De közben a kapunkban csemetét hallok.
Kimentem, és ott egy fiatal lányt látok.
Ő bemutatkozott, „Hardi Judit vagyok”.

Újságíró lévén, ide azért jöttem,
Laci bácsiról az interjút készítem.
Kérem, hogy mondja el, hol élt, hol született,
S mely városban, vagy faluban nevelkedett.

A sok kérdésre szívesen feleltem.
Csendes, szerény lélek, hamar megkedveltem.
Az elmondottakat Ő csak írta-írta,
(Féltem, hogy tollából kifogy már a tinta.)

A megadott kérdésre sorba feleltem,
Amelyre választ várt, mind kitergettem.
De gondoltam, hogy Őt jobban kell ismernem,
Én is kérdezgetek, feleljen a lelkem.

Ahogy helyet adtunk a kérdéseimnek,
Láttam, hogy egy nemes, jóra való lélek.
Kedvesen válaszolt minden feltett szóra,
Ő is az a lány, ki fogékony a jóra.

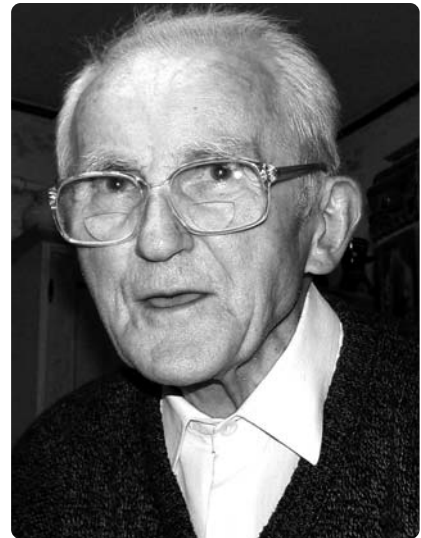
Majd mélyebbre fogtam mondanivalómat,
Bibliából leszűrű tapasztalatomat.
Van nekünk mennyből egy igazi üzenet:
„Minden kincsnél jobban őrizd meg szívedet”.

Bennünket int a bibliai idézet:
Segíts Urunk, tisztán őrizni lelkünket.
De látja ezt Krisztus, hogy a szívünk beteg,
S így minden bajból csak kegyelme gyógyít meg.
Ezért minden napon hozzá fohászkodunk,
Ő legyen örökké őrizó pásztorunk.

Budakalász, 2013. május 28.
Testvéri szeretettel: Orbán Laci bácsi

És hogy a hosszú évek során milyen szolgálatot tett a gyülekezetért? „Mivel nagyon sokat dolgoztam, olyan nagy szolgálatot nemigen tettem. Ilyen haszontalan szolgáló voltam én” – szerénykedik. Nem értek vele egyet. Hiszen mi más a vers, ami közösségünk lapját színesíti, az énekkari részvétel, az a mérhetetlen odaadás és szeretet, amivel a felekezet tagjaihoz fordul, ha nem szolgálát? Az a fajta keresztyén, aki nem csak mutatja, de mélyen meg is éli hitét. Aki szólja is, és éli is a Krisztus szeretetét. „Én kutya rossz gyerek voltam, de Isten adott akkora pofonokat, hogy meg kellett tanulnom, mi a kétszer kettő. Az az ember, akinek hite van, nem bukik el soha, mert a hitébe kapaszkodik. Az Úr Jézus azt mondta, ég és föld elmúlnak, de az én beszédem soha semmiképpen el nem múlik. A hitben járó ember erre épít rá, mint mozdíthatatlan fundamentumra.”

Azon az őszi vasárnapon – ami egy életre „nyomorékká” tette –, a lövöldözést követően megjelent a helyszínen az orosz katonák tisztje is. A csupa vér fiatalembert, a lincshangulatban forrongó falusiakat látva hamar felmérte a helyzetet, tudta, ezúttal az ő emberei hibáztak. Nem volt elfogult. A sebesülthöz fordult: „Akarja-e ezeknek az embereknek az életét?” Orbán László egyik pillanatról a másikra kivételes helyzetbe

került: megnyomorítói sorsa a kezébe került. Eszébe jutott édesanyja, és a bibliai vers: „Szerezzétek ellenségeiteket!” Így szólt hát: „Ne bántsák őket! A háborúnak vége, őket pedig odahaza az édesanyjuk várja.” Egész életét végigkíséri az Ige: „...miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek.” Laci bácsi e mérhetetlen szeretettel sokunk előtt állhat példaként.

Hardi Judit

ORBÁN LACI BÁCSI IMÁJA

Urunk Istenünk, köszönjük a nagyon kedves vendégeket, akik eljöttek, hogy a Te ügyedet képviseljék. Azt mondja az Ige, hogy aki hű a kevesen, a sokon is hű az, kérjük, segíts meg az ő munkálkodásukat egyre jobban, hogy valóban Isten dicsőségét munkálkodhassák, és az emberek épülését arra nézve, hogy különbséget tudjanak tenni jó és rossz között, nehogy olyanok legyenek, mint amiként a ninivebelieket jellemzi a Biblia, akik nem tudtak különbséget tenni a jobb és a bal kezük között. Kérlek, áldd meg őket és családjukat, hogy Isten magasztalására és dicsőségére élhessenek, és fölismerjék az igazságot, amint a Biblia hirdeti, mikor azt mondja az Úr Jézus Krisztus, hogy ha megmaradtok az én beszédemben, megismeritek az igazságot, és az igazság szabadokká tesz titeket. Köszönjük szeretetedet, és kérünk Téged, áldd meg az éjszakánkat is, és a jövőnkben is Te légy a mi mesterünk, hogy halálunk idején is Te légy, aki megmutatod nekünk az örökkévalóságot, hogy elmondhassuk teljes bizalommal: én tudom, hogy él az én Megváltóm, és utoljára az én porom fölött is megáll. Ámen

SZŐLŐMUNKÁS KONFIRMANDUSOK

Konfirmandusaink az egyik káté órájukon feladatuk kapták a tiszteletes úrtól, hogy a Máté evangéliumában olvasott „A szőlőmunkások” példázata (Mt 20,1-16) alapján írják le, melyik munkást választanák azok közül, akiket a gazda felfogadott a szőlőbe dolgozni: a korán reggel, a 9 órakor, a 12 órakor vagy a délután 5 órakor felfogadott munkás szerepét; és írják le, hogy mi történt vele ezen a napon. Ezekből az írásokból választottunk ki néhány részletet:

„Ezt nem hiszem el! Itt dolgozok becsületesen reggel óta, ő meg idejön délután, alig dolgozik valamit, és ugyanannyit kap, mint én az egész napi munkámért. Hol itt az igazság? Kérdem én, háromszor annyit kellett volna kapnom...”

Ezt nem hiszem el! Milyen szerencsés ez az ember, csak délután érkezett, és a gazda neki is kifizette az 1 dénárt. Örülök neki, legalább nem fáradt el nagyon, tud még játszani a gyermekeivel este.”

*

„Amikor kimentem, a szőlő még üres volt, de a gazda 2 óránként új embereket hozott dolgozni. Este 6 órakor kiderült, hogy aki egész nap dolgozott, mint én, egyenlő bért kap azzal, aki 1 órát dolgozott. Ott nagyon mérges voltam, de másnap, mikor felkeltem, megértettem, miért is jártam jól. Én már reggel 6-kor biztonságban voltam, nem úgy, mint aki esteig rettegett, mi lesz vele.”

*

„Ma, ahogy felkeltem, az első gondolatom az volt, hogy hogyan fogok ma enni adni a családomnak. Már kora reggel elindultam, hogy keressék valami munkát. Sokáig kerestem, és végül egy szőlősgazdánál kötöttem ki. Többen is jelentkeztek nála munkára. Mindnyájan megállapodtunk vele abban, hogyha egész nap nála fogunk dolgozni, akkor a nap végén mindenki kap 1 dénárt. ... Egy pár óra múlva jöttek még munkások, akiknek azt mondta a gazda, hogy annyi pénzt fognak majd kapni, amennyi jogos. ... Délben ledőltem egy öt percre a szőlősorok árnyékába, elkezdtem enni a kenyereket, amikor megláttam, hogy újabb emberek jelentkeztek munkára. ... Egy pár óra múlva újabb csapat érkezett, és ekkor már komolyan elgondolkodtam azon, hogy tényleg ki fogja-e fizetni a bérünket, vagy csak átvért. Aztán arra gondoltam, hogy aki később jött, az nyilván sokkal kevesebbet fog majd kapni. ... A munkaidő 6-ig tart, és úgy gondoltam, hogy ma már nem fognak többen jönni, mert már így is elég sokan vagyunk, de nagy meglepetésemre 5 óra körül még jött egy csomó ember, akik csak egy

óráig dolgoztak. 5 óra felé már kezdett lehűlni a levegő, és ezért jobban is tudtam haladni a dolgommal. Közben azon járt az eszem, hogy akik most jöttek, ők majd a pénzosztásnál biztosan irigykedni fognak rám, és mindazokra, akik már kora reggel óta itt dolgoznak, amiért mi egyértelműen többet fogunk majd kapni, mint ők.

Végre eljött a 6 óra. Teljesen ki voltam merülve, és lassan odasétáltam a gazdához a béremért. ... Amikor ránk került a sor, azonnal lesült a vigyor az arcáról, mert azt mondták, hogy mi is csak 1 dénárt fogunk kapni, mert ennyi volt a megállapodás. Teljesen fel voltam háborodva, hogy én, aki egész nap itt dolgoztam, és azok, akik csak 1 órát dolgoztak, ugyanannyit kapunk. Persze mentünk is rögtön reklamálni, de semmit sem ért. Azt mondta, hogy 1 dénárban állapodtunk meg, és azok, akik később jöttek, azt kapják, ami nekik jogos. És mivel mi elfogadtuk az 1 dénáros ajánlatot, nem fog többet adni.

Végül mindenki 1 dénárral a zsebében ment haza. Csalódott voltam, és dühös, hogy ez lett a vége. Végül is az elején még azt hittem, hogy ők lesznek majd irigyek rám, és nem fordítva.”

*

„Én azért a tizenkét órás munkásnak a szerepét választanám, mert ők voltak azok, akik nem

kerültek konfliktusba. Viszont akik reggel mentek, azt hitték, hogy majd többet kapnak, mint akik csak egy órát dolgoztak. Nem tudták azt az egy dénárt sem megbecsülni. Az öt órás munkás pedig azért nem lennének, mert ők úgy kerültek konfliktushelyzetbe, hogy semmit (*rosszat – a szerk.*) nem tettek, hisz ők is mentek segíteni, ahogy a gazda megkérte őket.”

*

„Én a legjobban a 17 órás lennék, mert előtte tudnék a családommal lenni, foglalkozni a házzal és körülötte, és a gyerekekkel lenni, és tudnék még előtte dolgozni, vagy a tudománnyal foglalkozni. Meg ez azért is lenne jó, mert nem lennék annyira fáradt, és gyorsabban meg tudnám csinálni a munkát, és még 1 dénárt is kapnék, és ezzel lenne egy kis plusz pénz a családnak.”

*

„Épp most vettem észre, hogy ugyanannyi pénzt kaptunk, mint azok, akik reggel kezdtek dolgozni. Ezért rimádkodtak is eleget. Szerintem ez így jó, hiszen lustulhatok délig, és csak utána kell dolgoznom ennyi pénzért. Ez tetszik nekem. Igaza van, ebben egyeztünk meg, ugyanannyi pénzt kapunk, mint ők. Viszont aki később kezd dolgozni, az délelőtt is dolgozhat, vagyis több pénzt is lehet keresni. Okos ez a gazda, okos...”

Az idei évben konfirmált fiatalok

„Amikor pedig mentek kifelé, kérték őket, hogy a következő szombaton is hirdessék nekik ezeket a dolgokat. Miután szétoszlott a gyülekezet, sokan követték a zsidók és az istenfélő prozeliták közül Pált és Barnabást, akik szóltak hozzájuk, és biztatták őket, hogy maradjanak meg Isten kegyelmében.”
(ApCsel 13,43)

KONFIRMÁCIÓ 2013

A konfirmáció lényege, hogy megismerjük benne a mi Urunkat, Jézus Krisztust. Pál is és Barnabás is megismerték Jézus Krisztust, és amikor megismerték az ő Urukat, Megváltójukat, akkor beszéltek róla. Különböző helyeken, a zsinagógákban, az utcákon, tereken hirdették, hogy megváltójuk az Úr. Hitvallást tettek. Mondhatnánk úgy is, konfirmáltak. És amikor ez megtörtént, akik hallgatták, arra kérték őket, hogy jöjjenek máskor is, hir-

dessék máskor is az evangéliumot. Beszéljenek máskor is Jézus Krisztusról, hogy megértsék az írásokat. Pál apostol pedig bátorítja azokat, akik hallottak Jézus Krisztusról, hogy maradjanak meg Isten kegyelmében. Mi is ezt kívánjuk a 10, 20, 30, 40, 50 vagy 60 évvel ezelőtt konfirmáltaknak, és ezt kívánjuk a most konfirmáltaknak: maradjatok meg Isten kegyelmében!

Nyilas Zoltán lelkipásztor

A konfirmációs fogadalmat tett fiatalok névsora: Bíró Lajos, Dzsupsin Gergely, Dzsupsin Tamás, Görbe Máté (Csobánka), Graur Anita (Csobánka), Harangi Kata, Kurucz Levente, Lőrincz Attila, Pálffy András, Rajkort Kinga, Szabó Aliz

KONFIRMÁCIÓI VIZSGA - 2013. MÁJUS 11.

Dzsupsin Tamás

Rajkort Kinga

Szabó Aliz

Pálffy András

Harangi Kata

Görbe Máté

KONFIRMÁCIÓI FOGADALOMTÉTEL - 2013. MÁJUS 12.

Nyilas Zoltán lelkipásztor

A konfirmandusok
közös imája

Kurucz Levente
Isten népéhez tartozik

Harangi Kata megáldása

Pálffy András
megáldása

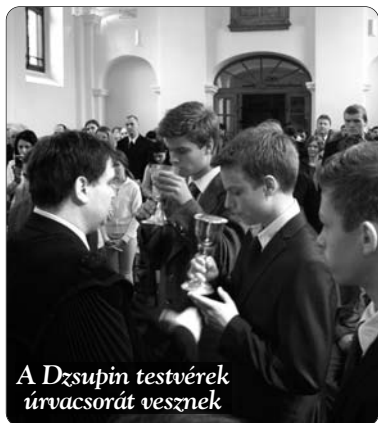
Takács László főgondnok az
Ezs 48,17b szerinti igével
köszöntötte a frissen
konfirmáltakat

A presbiterek köszöntik
a konfirmáltakat

Benedek Ferenc
csobánkai gondnok
átadja az emléklapot
Görbe Máténak

A Dzsupsin testvérek
úrvacsorát vesznek

Bíró Lajos úrvacsorát vesz

Lőrincz Attila
úrvacsorát vesz

Graur Anita
és Görbe Máté
úrvacsorát vesz

A 2013-BAN KONFIRMÁLTAK

A képen láthatók:

Első sor balról jobbra:
Rajkort Kinga, Szabó Aliz,
Harangi Kata, Graur Anita

Hátsó sor balról jobbra:
Kurucz Levente, Lőrincz Attila,
Dzsupin Tamás, Dzsupin Gergely,
Nyilas Zoltán lelképásztor, Bíró Lajos,
Görbe Máté, Pálffy András

A JUBILÁLÓ KONFIRMÁLTAK KÖSZÖNTÉSE

Zólyomi Gábor, Kalmár Ilona
nagyapjának konfirmációs emléklapja
1912. május 16-áról

Az 50 éve konfirmált Kalmár Ilona
köszöntötte a fiatalokat

A 60 éve konfirmált Kurfis Jenőné
szül. Ungor Róza

Kalmár Ilona konfirmációs emléklapja
1963. április 7-éről

A 40 éve konfirmáltak

Az 50 éve konfirmáltak

KONFIRMÁCIÓ ANNO

KONFIRMÁCIÓ 60 ÉVE

1953. május 17.

Felső sor balról jobbra

Buzás Miklós, Gille István, Harcsa Györgyi (Budakalász),
Demeter József lelképásztor, Ambrus Mihály (középen), Harcsa bácsi,
Ternovszky Éva, Erdélyi Mária kántor, Cselédes Árpád (Budakalász)

Alsó sor balról jobbra

Tóth Judit (Budakalász), Boris Klára, Ungor Róza, Kapornai Gizella

A képen nem láthatók az 1953. május 24-én konfirmált csobánkaiak:

Lippai Géza, Lippai Gabriella, Gál Julianna, Zséli Zsuzsanna,

Mácsányi Éva, Trencsényi Etelka

KONFIRMÁCIÓ 40 ÉVE

1973. június 3.

Konfirmáltak Pomázról

Balogh Imre, Drobinoha János, Gombos Lajos, Izsó Tamás, Németh Tibor,
Zsigmond István, Gaál Margit, Molnár Erzsébet, Regius Judit, Tóth Irén

Konfirmáltak Budakalászáról

Ács Frigyes, Szokolai József, Duró Ilona, Balogh Etelka, Juhász Erzsébet,
Ónodi Erika

KONFIRMÁCIÓ 50 ÉVE

1963. április 7.

Konfirmáltak Pomázról

Buresch István, Buresch Sándor, Czeglédi Sándor, Fekete Béla,
Keményfi Péter, Németh Lajos, Rigó Béla, Ambrus Margit,
Antal Magdolna, Gál Irma, Kalmár Ilona, Rigó Etelka

Konfirmáltak Budakalászáról

Lestár András (Szentistvántelep), Osváth László, Toldi László

Konfirmáltak Csobánkáról

Lukács Valéria

GYÖNGYÖSI LÁSZLÓNÉ

HAJNALI IMA

Téged kereslek és imádlak, Istenem.
Korán reggel Hozzád száll énekem,
Lábad elé tettem le összes bűnömet,
A bűnből Te megváltottál engemet.
Jézus, Te vagy nekem építő mesterem,
Az Atyánál tisztára mostad lelkemet.
Kérlek, ne hagyd a sárba visszasüllyednem,
Mutasd az utat, melyen mennem kell nekem.
Erős és tiszta hitben tartsd meg lelkemet,
Add, hogy másoknak segítségére legyek.
Az Atyát, a Szentlelket és Téged magasztaljalak,
Óh add, hogy mindez adattassék meg nekem.

ÚRVACSORA-VÉTELI IMA

Szent asztalodhoz járulva,
Uram, Hozzád imádkozom.
Szent testedet magamhoz véve,
Könyörgök bűneim megbocsátásáért.
A kelyhet kezembe véve
A bort, ha megiszom,
Szentséges véred, átjárja testem,
Fohászom Hozzád eljutva
Bűneim megbocsátatnak.
Mily hatalmas és örök vagy,
Az emberi lénynek teljes állandóság.
Bűnt bűnre halmozó lelkeknek
Végtelen jóság, teljes megbocsátás.
A hitben megigazult embernek
Remény, s teljes Szentháromság.

Akik olvasták újságunk előző számát, azoknak nem cseng ismeretlenül Haranghy Jenő neve. Ő volt az a művész, aki megfestette egyházunk címerét. Róla beszélgettünk unokájával, Schramkó Péterrel. Péterrel először hat éve találkoztunk egy levéltáros konferencián. Egymást követtük az előadók sorában. Szakmai érdeklődésünk hozott össze bennünket, ő az oklevelek restaurálásáról tartott előadást, én pedig a különböző magyarországi felsőoktatási intézmények okleveleinek történeti forrásértékről beszéltem. Azóta többször is álltunk munkakapcsolatban, mint megbízó és megbízott, de nemcsak a munkáról esett szó, ha találkoztunk. Egy alkalommal Péter megemlítette, hogy anyai nagyapja Haranghy Jenő volt. Ekkor vetődött fel bennem ennek a beszélgetésnek az ötlete.

– Légy szíves mutasd be önmagad! Kicsoda Schramkó Péter?

– Manapság egyszerű szokás a foglalkozáson keresztül meghatározni helyünket a világban. Nekem ez a legnehezebb. Negyvenkilenc éves vagyok. Nagyon sokféle dologgal foglalkoztam már: éltem világi irodalomtanárként Pannonhalmán, könyvrestaurátorként Szentendrén, ahol részt vettem a város mozijának létrehozásában, most pedig az egyik utolsó magyar turisztaházat, a Kőhegyi Menedékházat vezetem. Tanultam bölcsészetet, teológiát, végeztem restaurátor-iskolát, de mosolyogva hozzáteszem, látogattam vitorlásokat, polgári természetőr és vendéglátós tanfolyamokat is.

Hogy ebben a gazdagságban – mert annak tartom – mi a közös? Nos, talán a kereső ember. Aki megérkezések és indulások és párhuzamossá-

gok között tanulja a létezést. Hívhatjuk veszteségek és újjászületések, sebzések és sebződések sorának is. Közben eltöprengtem a „megtérés” szavunkon. Hányféle jelentéskört mozgósít: benne van a változtatás mozzanata, az irányváltásé – akár gyökeresen is –, de tartalmazza a megérkezés, hazatérés titkát is. Titkát, mert az csak végül tárul fel.

Tehát kicsoda volnék? Hát úton járó, miként e sorok olvasója is.

– És ki volt Haranghy Jenő?

– Adatszerűen: 1894-ben született Debrecenben. A Képzőművészeti Főiskolán, majd az Iparművészeti Iskolán tanult, majd 1915-től ugyanitt tanított a grafikai osztályon, 1945-ig. Termékeny és sokoldalú művész-tanár, akinek olajfestményei, freskói, üvegablakai hazánk több városában megtalálhatók. Grafikusként számos irodalmi művet illusztrált, tervezett bélyeget, ex librist, kereskedelmi plakátot. Legismertebb nagyszabású munkája a Műcsarnok homlokzati mozaikja. Fáradhatatlanul alkotott 1951-ben bekövetkezett korai haláláig.

Nekem a nagyapám, akit nem ismertem személyesen. Gyengéd nevén, ahogy nagymamánk minden unokának átadta emlékét: Apci. Csupán érzelmi természetű tudásom, intuícióm van róla az életművének tört cserepei és a családi legendárium morzsáit összerakosgatva. Olyannak képzelem, akit meghatározott protestáns erkölcsé és kötelességtudata, hihetetlen munkabírása, becsületes elköteleződése a tanári életmódhoz. Akit fűtött a tudásvágy, az ismeretek átadásának szenvedélye – a kortársak szerint legendás

Haranghy Jenő

grafika-tanár volt –, de aki a tradicionális festészeti iskolák hagyományához kötődve művein keresztül csak ritka pillanatokban engedte megmutatni valódi érzéseit. Gúzbakötött életet élt, abban lett naggyá.

– Mi volt Haranghy Jenő művészi ars poeticája?

– A kérdés homogén életművet feltételez. Ez róla nem mondható el. Tervezett bélyeget, ex librist, illusztrált könyveket, írt tankönyvet, festett olajfestményeket, freskót templomba, vendéglőbe, tervezett üvegablakot, mozaikot. Megérintette a szecesszió, a historizmus, kis orientalizmus, kései romantika. Inkább tanári ars poétikáját lehet megfogalmazni. Tanítványai visszaemlékezéseiből kiderül, hogy bár a hagyományt nagyon ismerte, magára nézve mértékül tette, másokra soha nem erőltette. Nagyon nyitott tudást adott át, amiben ki-ki megtalálhatta a saját útját.

– Hatott-e Haranghy művészetére Debrecen, és ha igen, miben?

– Nagyon erős debreceni diák-identitása volt. Többször megfestette magát tógátus diákként mellékfigurának, de önarcképet is készített ilyen. Az Alföld, a Hortobágy közelsége megérintette, egész életművét meghatározta. Édesapja, Haranghy György készítette az első nagyobb sorozat néprajzi dokumentum-fotót a hortobágyi életről. Még Csontváry Kosztka Tivadar is tőle kért fényképet a híres hídról, hogy a felidézést megkönnyítse. A „Debreceni lóvásár” c. képét Mórícz Zsigmond vette meg. (Sajnos a 90-es években betörők ellopták leányfalun a Mórícz-házból.) A „Debreceni nagyvásár” c. történelmi látomása a török megszállás idejébe vetítve összefoglalja mindazt a gazdagságot, amit a szívében őrzött a debreceni évekből.

– Hívó ember volt-e Haranghy Jenő? Játsszot-e szerepet a szakralitás Haranghy művészetében?

– Mélyen vallásos, imádságos ember volt, és ezt nyíltan vállalta is. Talán ez is közrejátszott abban, hogy idegenkedett a művészvilág bohémabbik részétől. Négy gyermekes családapaként ezt nem is engedhette meg magának. A szakralitás az elsajátított és megértett hagyományon keresztül nagyon fontos szerepet játszott művészetében.

– Melyek voltak Haranghy Jenőnek református kötődései? Megjelent-e ez művészi munkásságában?

– Élete során több református megrendelés-

nek tett eleget. Megrajzolta „A magyar reformáció könyve” mű címlapját, bibliai szimbólumokkal festette ki a debreceni Kossuth utcai református templomot. Három éven keresztül tervezte a debreceni református egyetemi templom üvegablakait, majd a körmendi református templom szőszék mögötti falára a 42. Zsoltár első versének megjelenítésére vállalkozott. Evangélikus meghívásra oltárképet festett Debrecenben, el-készítette a ravatalozó freskóit, katolikus felkérésre megvalósította az aldebrői barokk templom kort tisztelő teljes ikonográfiai programját, tervezett templomi üvegablakot Dorogra, illusztrálta az Ijjas-féle Szentek életét. Elkötelezett református volt, de – talán hívó katolikus felesége révén – mélyen tisztelte Krisztus végül mégis szétépett köntösének többi örököseit.

A diktatúra korai éveiben megírta a börtönt is, ahol egy becsempészt Biblia segítségével wc-papírra vetette egy majdani illusztrált Biblia-kiadás tervezetét. Életének vázlatkönyve ötvenhét éves korában, 1951-ben végleg betelt.

– Mit jelent Schramkó Péternek Haranghy Jenő? Mi a te nagyapai örökség?

– Példaképnek semmiképp nem mondanám. Megértő és megértésre szoruló rokonnak inkább. Ahogy múlik felettem is az idő, felismerni vélem kéretlen unokai örökségünk dirib-darabjait. Bár személyesen nem ismertem, túlélő barátainak gyerekeivel volt módom megismerkedni (ma idős hölgyek és urak). Az ő szavaik, tekintetük a híd közöttünk. Haranghy Jenő egyik lánya, Judit, az édesanyám, emlékének ápolásával sokat tett azért, hogy felismerhessük a generációk közötti kapcsolatot. A folyamatosságot egy olyan évszázadban, ahol minden családot ért erőszakos veszteség, ahol a családtagok is egymás ellen fordulhatnak örökölt sebzettségükben.

Biztosan állítom, hogy nem öncélú öskultusz az, ha számon tartjuk nagyapáink és nagyanyáink érdemeit, hiszen fontos, hogy együtt örvendez-nünk velük. De bátorság kell ahhoz, hogy meg merjük érinteni sebeiket vagy akár ránk vetülő árnyékukat is, hogy gyógyíthassuk magunkban – őket.

Osváth Zsolt

A körmendi református templom szőszéke mögötti freskó a 42. Zsoltárról

SEBESTÉNYNÉ JÁGER ORSOLYA

A BÁRÁNY

(Lk 15)

Szürkére mosta fényeit az ég, mély vermet ázott magának a bánat.

A bárány úgy hitte: menthetetlen és nem hitte már, hogy hazatalálhat.

A tövis, mi talpát ízekre szedte, mélyebbre hatolt, mint bőrében a fagy.

Félnék cserjék súrolták az arcát, szinte csak lehelték: Mondd, merre vagy?

Hova mentél? Meddig jutottál?

S a bárány súgta: minden hiába.... de felemelték akkor, hogy lehunyva szemét ráhajthassa fejét az égig érő vállra,

s már sírhat is, mint régen, kisbárány korában, ha anyja nem verte, csak nézte hosszan, hosszan s a bárány tudta azt, hogy rossz volt, de azt is, hogy ez anyjának fáj jobban.

Így léptek együtt, mint óriás s a gyermek, s a magasból a sziklák, mint számkivetett termek zordan bezárultak Isten szavától, s a bárány hitte már: hazavisz a Pásztor.

CSÖNDES IMÁDSÁG

Taníts szólni, ha úttalan utakon fáradt csöndjeim morzsolgatom.

Tanítsd látni ki a parton áll, mintha gyertyát gyújtanal.

Tanítsd meg: e hófehér lapon leírt szavad: igazság, hatalom,

s mielőtt eljössz majd megint tanítsd megbánni tévedéseink.

MI ATYÁNK...

(Mt 6,5-13)

Úgy éltünk Körötted, mint megfáradt vándorok, s mint vízen a fény, ha térdre hull, végighullámszott szívünkön a csend, az áldott és a szent, szavadra válaszul.

Soha senki nem beszélt még így, s mi gyermekké lettünk, hogy titkaid fonalát felfűzzük hitünk védtelen ágára, mint levelük ölelik a vénséges olajfák.

Majd ránk borult az alkony, felfénylett az ég.

Te álltál a hegyen, mint örök jelenés.

Fölnék magasodtál - kitágult a tér, csak tárgult időtlen, mint végtelen szívverés,

mi tudtuk, hogy igaz e múlhatatlan perc, és hittük, hogy valóság vár majd odaát, mert Isten hajolt le Benned a szívünkig, s Te elmondtad értünk a legszentebb imát.

TUDOM, HOGY ISTENNEK HATALMA NAGY

Tíz éve hunyt el Szekeres Imre

„Ne feledkezzetek meg vezetőitekről,...Figyeljete életük végére, és kövessétek hitüket.” (Zsid 13,7) 2003 májusában ezzel az ígérel búcsúztunk Szekeres Imrétől, a csobánkai gyülekezet gondnokától, akit hirtelen szólított magához a Teremtője. Most a tíz éves évfordulón feleségével, Szekeres Eszterrel beszélgettünk Imréről, szolgáló életéről, kegyelemről, Isten megtartó hatalmáról és a vigasztalásról.

Szekeres Imre
feleségével,
Eszterrel

– Ha jól tudom, te Imrével egy faluból származtok.

– Majdnem, a szomszéd faluból. Ő Paptamásiból, én Újfaluból. Két kilométerre vannak egymástól, Nagyváradtól húsz kilométerre. Ott éltünk és ott esküdtünk meg 1969 novemberében.

– Hogyan ismerkedtetek meg?

– Már régóta ismertük egymást. '68-ban volt a bátyám esküvője, ahol Imre volt a menyasszony vőfélye. Ott jöttünk össze és rá egy évre volt a miénk.

– Hát ez már több mint negyven éve volt!

– Nem most volt... Imre huszonhét, én huszonkét éves voltam. Paptamásiba költöztünk és ott éltünk egészen 1990 áprilisig.

– Egyszer mesélt nekem arról, hogy elvitték munkaszolgálatra.

– Igen, a 80-as években el kellett mennie hat hónapra. Lakótelepet építettek a Ceausescu-ék által lerombolt falvak helyére. Ez nagyon kemény

szolgálat volt. Akkor nagyon sokakat elvitték ilyen munkára.

– Gondolom ez a vidék, ahonnan jöttetek, többségében református.

– Szinte teljesen. Katolikus templom nem is volt.

– Mennyire volt nehéz gyakorolni a hiteteket abban az időben?

– Hát azért lehetett, mi nem hátráltunk meg. Konfirmáltunk, templomban esküdtünk, mindig jártunk templomba, de nem úgy, mint most ezzel a hittel. Imi is meg én is már ideát tértünk meg.

– 1990-ben jöttetek át. Miért?

– Már régóta tervben volt. Anyósom innen származott, meg az én dédszüleim is itt laktak Kőbányán. Az én testvérem, meg Imi nagybátyja is már itt voltak. Először őhozzájuk költöztünk Békásmegyerve, ott kaptunk egy szobát, meg közös konyhán voltunk.

– Hogyan kerültek ide Csobánkára?

– Testvéremék itt laktak, és vágytunk templomba, az Isten ígéjére. Elkezdtünk ide járni, itt ismertük meg Pap László tiszteletes urat és feleségét, Erzsikét. Nagyon megfogott minket a tiszteletes úr igehirdetése. Aztán 1990 augusztusában költöztünk ide az

imaházba. Akkor Benkő Béla bácsi volt a gondnok. Aztán Imi presbiter lett, egyébként ő már odahaza is az volt. Amikor Béla bácsi meghalt, a tiszteletes úr őt kérte fel, hogy vállalja a gondnokságot. Attól kezdve haláláig gondnok volt.

– Én úgy emlékszem, Imre nagyon jó kedélyű ember volt. Sokszor megnevette minket, pozitívan viszonyult a történetekhez. Egy csendes héten mesélt nekem a munkaszolgálatáról, de nem panaszkodott. A maga belső derűjével kezelte ezt a dolgot, nem csapásnak érezte, hanem elfogadta.

– Igen, mindig fel tudott vidítani, ha szomorúság volt, neki mindig volt egy kedves szava.

– Milyen ember volt Imre? Mi volt az, ami megtetszett benne, amikor megismerkedtetek?

– Az őszintesége. Szókimondó ember volt, de nem sértő. Tréfásan ütötte el mindig a dolgokat. Meg igyekezett abban is, hogy ha megsértett valakit, akár engem is, addig nem nyugodott, míg helyre nem hozta.

– Én azt is tapasztaltam, hogy Imre nagyon szorgalmas, munkálkodó ember volt, aki nem nagyon tudott nyugton ülni.

– Mikor eltervezett valamit a fejében Isten segítségével, mindig imádkozott érte. És mikor kapott rá választ, mikor megértette, hogy igen, meg kell csinálnia, akkor elkezdte, még egyedül is. De mindig vele volt az Úr, adott neki erőt, hogy szépítse az Úrnak a házát.

Orbán Laci bácsival és
Golberger Gáborral egy
kiránduláson

– Ez látszik is, hiszen nincs olyan része az imaháznak, amin ne látszana a keze munkája.

– Mindvégig munkálkodott, míg el nem szólította az Úr. Őreá ez a szolgálat várt, és ő hűségesen engedelmeskedett, elvégezte, ami rámerített.

– Említetted, hogy ma már egészen más hitel jársz templomba, mint régen. Beszelnél arról, hogy mitől változott meg ez?

– Hinni hittünk mind a ketten, tudtuk hova tartozunk, tudtuk, hogy van Megváltónk, de átadott életünk nem volt. 1998 elején Imre elment a presbiterekkel, többek közt Benedek Ferivel, Szász Ferivel, Hermann Árpival, az akkori budakalászi gondnokkal Biatorbágyra, egy férfi csendeshétre. Ott átadta életét az Úrnak, és onnantól teljesen megváltozott minden, más lett minden az életünkben. Már külsőleg is más lett. Amikor hazajött, azt mondta, oda nekem is el kell mennem. Bár én azt gondoltam, hogy velem minden rendben van, azért én is elmentem áprilisban. Ott nagyon sok mindenre rájöttem: hogy mennyi súly, bűn terheli az életemet, amit még nem tettem le az Úr elé. Ott jött világosságra, ott születünk újra mindketten.

– Mit kaptál pluszban Istentől, amikor ő megtért?

– Még nagyobb gondoskodást és szeretetet, és általa találtam meg Istent. Láttam, hogy ő más ember lett, és én is megtapasztaltam, milyen, mikor az ember világosan lát mindent. Ezt csak egyedül Isten tudja elvégezni bennünk. Hiába erőlködöm én, vagy hiába mondom én, hogy meg vagyok térve, ha Isten nem végezte el bennem a munkáját.

– Még nagyobb gondoskodást és szeretetet,

és általa találtam meg Istent. Láttam, hogy ő más ember lett, és én is megtapasztaltam, milyen, mikor az ember világosan lát mindent. Ezt csak egyedül Isten tudja elvégezni bennünk. Hiába erőlködöm én, vagy hiába mondom én, hogy meg vagyok térve, ha Isten nem végezte el bennem a munkáját.

– Pünkösöd van, a Szentlélek kiáradásának az ünnepe. Ez egy olyan ünnep, amit csak akkor tudunk megérteni, amikor megtérünk és újjászületünk.

– Ez így van! Amíg a Szentleket nem kapjuk, addig azt nem tudjuk felfogni sem, hogy mi az.

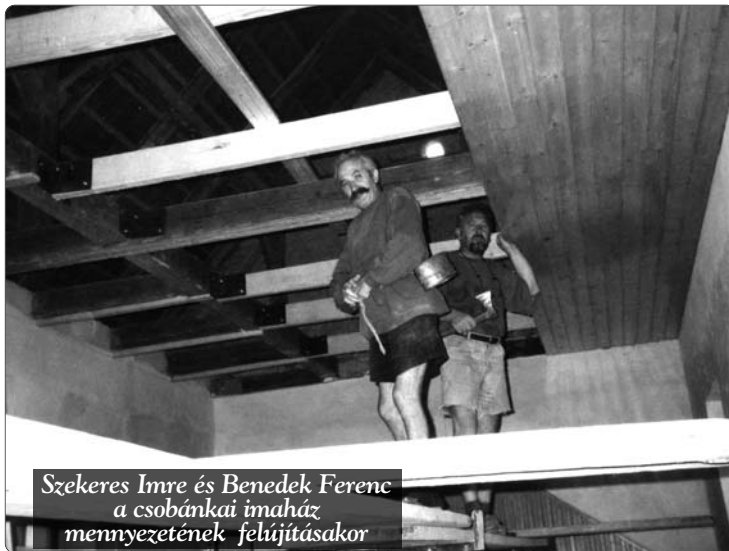
– Biztosan kaptál ígét megtéréskor.

– Igen, az enyém a Lukács 13,6 verse: „Egy embernek volt egy fügefája a szőlőjében, és kiment, hogy gyümölcsöt keressen rajta”. A hozzáfűzött magyarázat pedig: „Isten nem véletlenül tett oda, ahova tett. Nem arról van szó, hogy számodra minden jó legyen, olyan helyre tett, ahol legnagyobb pompában nyílnak ki belső életed.” Csak később, mikor

egyedül maradtam, értettem meg ezt. Imre halála után vált teljesen világossá előttem, hogy Isten azért helyezte minket oda az imaházhoz, hogy ott rajtunk beteljesedjék az Ő munkája.

– Biztosan volt Imrénél is kedves ígéje.

– Volt neki több is, ami vigasztalta őt. Amit nagyon sokszor emlegetett, az a János 3,16:

„Mert úgy szerette Isten a világot, hogy egy-
szülött Fiát adta...”, és ő ezt tudta, hogy az ő bűnét is felvitte a keresztre, őérte is meghalt és feltámadott, hogy örök élete legyen. És erről az ígéről, a kegyelemről, az ő megváltásáról bizonyosságot is tett Paptamásiban a gyülekezet előtt, amikor utoljára volt odahaza. A Jakab 1,12 is nagyon sokat jelentett számára, amit utolsó csendeshetén

kapott: „Boldog ember az, aki a kísértésben kitart; mert minekutána megpróbáltatott, elveszi az életnek koronáját, amit az Úr ígért az ő szeretőknak.” Én nem voltam ott az ő utolsó biblia-óráján, de a tiszteltes asszony elmondta, hogy készült: akkor is hálát adott, megköszönte a kegyelmet, hogy megkaphatta, hogy megtérhetett, hogy új élete lehet és tudja, hova készül.

– Pedig ez egy hirtelen dolog volt, ami történt vele. Tudom, hogy nehéz erről az időszakról beszélned, de mi volt az, ami megtartott téged akkor?

– Azon a napon, amikor elvitte a mentő, a Zsoltárokból ez volt az ige: „Áldjad én lelkem az Urat, és el ne feledkezzél semmi jóteteménnyéről. Aki megbocsátja minden bűnödöt, meggyógyítja minden betegségedet. Aki megváltja életedet a korporsótól; kegyelemmel és irgalmassággal koronáz meg téged.” (Zsolt 103,1-4). Ezt az ígét, amikor bementem hozzá a kórházba, el is olvastam neki. Mondtam neki: tudod, hogy ez

a mai napi ige? Csak a könnyei folytak. Értette, csak válaszul nem tudott. Ezt az ígét már másodszor kapta meg, és tudtam nem véletlen: az Isten örök élettel várta őt. Ez vigasztalt és adott erőt, tudtam, hogy hova ment. És azt is tudom, hogy Istennek hatalma nagy. Mert megmutatta akkor rajtam is. Adott erőt, hogy imádkozzam mellette, hogy ki tudjam mondani, legyen meg a Te akaratod. Mikor elmondtam: Istenem tudod, hogy mennyire ragaszkodom hozzá, mert rajtad kívül nincsen senkim. Ne vedd el tőlem! De ha Te úgy gondoltad, hogy ennyi volt, elég, akkor nekem adj erőt és legyen meg a Te akaratod! És amikor ezt kimondtam, a gép megállt. Ő adta az életet, Ő tudja, mikor kell elmenni mindenkinek. Én erre fel voltam készülve, Ő felkészített és adott erőt hozzá. És akkor kaptam tőled is azt az ígét: „Ti is azért most ugyan szomorúságban vagytok, de ismét meglátalak majd titeket, és örülni fog a ti szívetek, és senki el nem veszi tőletek a ti örömeiteket.” (Ján 16,22) Ez nekem nagyon sokat mondott, és ez is vigasztalást adott. És az sem véletlenül volt, tudom, hogy amikor kiküldött az orvos, ez az ének jutott eszembe: „Egyedüli reményem ó Isten csak Te vagy”. Ezt adta Isten akkor erősítésül a gyengeségemre.

– És ez azóta is így történik.

– Azóta csak egyre jobban erősödök Benne.

– Különös, hogy az a sok baj, ami ért, egyre erősebbé tesz, és egyre közelebb visz Istenhez.

– Biztos, ez így is van. Az ő elmenetele közelebb vitt Istenhez. És a tisztán látáshoz. Mert azóta tapasztalom minden nap, hogy Isten nélkül nem élet az élet. Semmit nem használ. Míg én vagyok az ura az életnek, az nem élet. Hanem akkor van élet, ha az Úr Jézus Krisztus vezeti azt. Csak az vezet az élethez.

Kerekes Balázs

református jelképeink

A KEHELY

A kehely a legismertebb református jelkép, az egyik leggyakrabban előforduló díszítő ábrázolás egyházunkban. Valójában nem is maga a kehely a szimbólum, hanem tartalma, az örök élet és a halhatatlanság itala, a bor, Jézus Krisztus kiontott vérenek a jelképe: „E pohár az új szövetség az én vérem által, amely tiéteket ontatik ki.” (Lk 22,20b) A nyilvánvaló összefüggés miatt azonban ez a díszes, talpas ivóedény vált a reformátusok számára olyan szimbólummá, mely az énekeskönyvünkön, a gyászjelentéseken, a sírköveken, a szószékeken, a templomkapukon és még sok más helyen hirdeti a kegyelem teljességét. Mert a csodortulig telt kehely Isten végtelen kegyelmére utal.

A kehely már a Krisztus előtti időkben is komoly jelentéstartalmat ábrázolt ki. Szinte minden kultúrkörben általában a bőség, másfelől a halhatatlanság jelképe, de sokféle más jelentéssel is bír.

Az Ószövetségben, mint általában a jelképek többsége, ambivalens értelmet hordoz. Hordozza Isten ítéletét: „Mert pohár van az ÚR kezében, tele habzó, fűszeres borral. Ha tölt belőle, meg kell inni, még a seprőjét is le kell nyelni minden bűnösnek a földön.” (Zsolt 75,9) Ez Isten haragjának kelyhe, mert bár „Kiittad már a harag poharát, melyet az ÚR keze tartott eléd, az öblös poharat, amelytől tántorogsz, kiittad, kiüritetted” (Ézs 51,17b), de az Úr megkegyelmez: „Kivettem már kezedből a poharat, melytől tántorogsz, nem kell tovább innod haragom öblös poharából.” (Ézs 51,22b) Ez a kehely tehát büntetést hordoz, ami megszégyenít, átkot hord.

Ugyanakkor a kehelyben benne van az áldozat vére, amivel Mózes meghintette az oltárt, a szövetség könyvét és a népet, bizonyosságul az Úrral kötött szövetségnek, jelképe a szabadulásnak is: „A szabadulásért fölelelem a poharat, és az ÚR nevét hirdetem.” (Zsolt 116,13) A kehely a jó pásztor szimbóluma is, mint az Úr áldása: „Asztalt terítés nekem ellenségeim szemelátára. Megkened fejemet olajjal, csodortulig van poharam.” (Zsolt 23,9), Aki kezében tartja sorsunkat: „Uram, te vagy osztályrészem és poharam, te tartod kezemben sorsomat.” (Zsolt 16,5).

Az Újszövetség is ismeri a bűn kelyhét. A Jelenések Könyve 17,4 versében a nagy paráznát kezében arany pohárral ábrázolja, mely „tele utálatossággal és paráznaságának tisztátalanságaival”, és aki „részeg a szenteknek és a Jézus vértanúinak véréből” (Jel 17,6). Isten haragjának kelyhe az ítéletet jelenti a fenevadat imádóknak: „az is inni fog az Isten haragjának borából, amely készen van elegyítetlenül haragjának poharában, és győtrődni fog tűzben és kénben a szent angyalok és a Bárány előtt” (Jel 14,10).

A kehely a szolgáló életút szimbóluma is: „Ki tudjátok-e inni azt a poharat, amelyet én fogok kiinni?” (Mt 20,22b) Jézus útján járhat igazán, aki a legtöbb szolgálatot vállalja a másokért odaadott életével. A dicsőséget Isten országában azonban egyedül azok fogják megkapni, akiknek azt az Atya

elkészítette (Mt 20,23b).

Jézusnak a rá váró szenvedés kelyhét is ki kell innia: „Atyám, ha lehetséges, távozzék el tőlem ez a pohár; mindazáltal ne úgy legyen, ahogyan én akarom, hanem amint te. ... Atyám, ha nem távozik el tőlem ez a pohár, hanem ki kell innom, legyen meg a te akaratod.” (Mt 26,39.42) Vagy amikor Péter Jézus

elfogatásakor levágta a főpap szolgájának a fülét, hogy megvédje mesterét, Jézus így szólt: „Tedd hiüvelyébe a kardodat! Vajon nem kell kiinnom azt a poharat, amelyet az Atya adott nekem?” (Jn 18,11b)

A legmélyebb szakralitást az utolsó vacsora kelyhe hordozza. „Azután vette a poharat és hálát adott, nekik adta, és ezt mondta: »Igyatok ebből mindnyájan, mert ez az én vérem, a szövetség vére, amely sokakért kiontatik a bűnök bocsánatára.«” (Mt 26,27) Jézus szavai kifejezik Krisztus áldozatát, és a megváltást az emberiség bűneinek bocsánatáért. Ez a kehely hordozza a kegyelmet, üdvösségünket, az örök élet reményét. Ez a kehely az „áldás pohara, amelyet megáldunk” (1Kor 10,16), a Krisztus vérével való közösségünk jelképe. Ez a „kehely csodája”.

Az utolsó vacsora

A kehely, mint Krisztus áldozatának hordozója, a keresztyén liturgiában a Krisztus vérenek befogadására szolgáló ivóedénnyé magasztosul, mely református identitásunknak egyik fontos és megkülönböztető eleme. Míg a római katolikus egyházban a misebor, református egyházunkban az úrvacsorai bor kiszolgáltatásának eszköze. A reformátusoknál már a XVI. századtól kezdve használatba került a kehely mellett az egyszerű pohár is. Az eklézsiák régi levéltáraiba a kelyhek legtöbbször „pohár” néven vannak feljegyezve, annál is inkább, mert a „kehely” szó – eredeti jelentésében – a Bibliában sehol sem fordul elő. Néha a prédikátorok megjegyezték, hogy a pohár „kehely, selleg” formájú, vagyis valójában kehely.

Gyülekezetiünk kelyhei a konfirmációi fogadalomtétel alkalmából megterített Urasztalán

Az előreformáció harcosai közül a cseh husziták már az 1400-as években a kelyhet választották jelvényüknek, mert az úrvacsorát két szín alatt, kenyérral és borral osztották ki mindenkinek, ezért „kelyhesek”-nek is nevezték őket. A katolikus egyház, magát Krisztus tanításainak egyedüli hivatott értelmezőjének tartva, a XII. század második felétől az oltáriszentséget már csak ostya formájában szolgálta ki a köznépnek, mondván, hogy a testben benne van a vér is, az ostyában ott van a teljes Krisztus. A bor kiszolgáltatását csupán javasolhatónak tartotta a kegyelemben való megmaradás jelképeként, de a Drága Vér iránti tiszteletből valójában megtagadta a köznéptől. A husziták a kehely és ostya formájának az utolsó 150 évben való elhagyását az egyház általános romlottsága jeleként értelmezték. Azt állították, hogy az ember a megváltás érdekében szent úrvacsorában kell hogy részesüljön „ahol és amikor kíván”, kenyér és bor formájában, azaz mindkét forma alatt. A Konstanzi Zsinat ezt elutasította, és vezetőjüket, Husz Jánost 1415-ben elevenen elégették.

A reformáció nem ok nélkül látta a Krisztus egyszeri áldozatának elhomályosítását a naponként ismétlődő miseáldozatban, és hogy ez a cselekedeti kegyesség, az önmegigazítás kifejlődését segíti elő a hit rovására. A református felfogás

szerint, mivel Krisztusnak az övével való egyesülésének misztériuma természeténél fogva felfoghatatlan, ezt látható jegyekben adja elénk, amely a legegyszerűbben kifejezi, hogy éppen úgy táplálkozunk Krisztussal, mint ahogyan a kenyér és a bor táplálja a testi életet. Kálvin az Institutióban meg is fogalmazza, milyen célra irányul ez a misztikus áldás: „hogy azzal előtünk megerősítse, miszerint az Úr teste úgy áldoztatott fel egyszer éretünk, hogy most azzal táplálkozunk és táplálkozván vele, amaz egyetlen áldozat hatását érezzük magunkban, hogy az ő vére úgy ontott ki egyszer értünk, hogy ránk nézve örökkévaló ital legyen. ... Szégyent a poharat is szövetségnek nevezni az ő vére által. Mert azt a szövetséget, amelyet egyszer

vérevel megszentelt, bizonyos módon megújítja, vagy inkább folytatja, amennyiben az a mi hitünk megerősítését illeti, valahányszor ama szent vért nekünk nyújtja, hogy azt igyuk”.

A reformáció az úrvacsorát a feltámadott Úr Krisztussal való találkozásnak tekinti, és a feltámadott Krisztussal való lelki közösséget hangsúlyozza. Augustinus a szeretet kötelékének nevezi a Krisztus vérében való közösséget. P. Tóth Béla szentendrei lelkipásztor is erről szól egy igehirdetésében: „Amikor Jézus azt mondja a pohár bor felett, hogy igyatok ebből mindnyájan (Mt 26,27), akkor arra szólít fel minket, hogy tisztítsunk el magunkból azt, ami elválaszt minket őtől. A kapzsiságunkat, az irigységünket, és leginkább a bosszúállást, és pedig olyan mértékig, hogy még a szívünkben se gondoljunk egymás ellen gonoszra. (Zak 7,10) A körbeadott pohár és az abból való ivás az egymás feltétel nélkül való elfogadásának

A gyülekezetiünk által újonnan beszerzett úrvacsorai kiskelyhek mintapéldánya

nagyon erős szimbóluma, amely egy testté, valóságos közösséggé teszi az abból részesülőket, de ez csak akkor lesz a szimbólumból valóság is, ha tényleg félretesszük azokat a dolgokat, amik bezárják a szívünket Jézus önmagát adó szeretete előtt.”

Kálvin is arra int bennünket, hogy ki kell nyitnunk szívünket Jézus szeretete előtt. A Krisztus vérevel megszentelt lelki közösségünkben éreznünk kell, hogy Krisztus a mi életünk, Aki egymás iránti kölcsönös szeretetre, békességre, egyetértésre buzdít, hogy a kehely szimbóluma valóságga legyen: „Kiválóan nagy hasznunkra volt pedig ez a sakramentum, ha lelkünkbe vésődött s azt áthatotta az a tudat, hogy senkit sem bánthatunk meg felebarátaink közül, senkit meg nem vethetünk, senkit sem utasíthatunk vissza és sérthetünk, vagy botránkoztatunk meg anélkül, hogy benne egyúttal Krisztust is meg ne bántuk, meg ne vessük s meg ne sértsük igaztalanságainkkal; nem szakíthatjuk el magunkat felebarátainktól anélkül, hogy egyúttal Krisztustól is el ne szakadnánk; Krisztust nem szeret-hetjük különben, mint ha felebarátainkban szeretjük őt” (Institutio IV.17.38.).

„Igyatok ebből mindnyájan”!

PA.

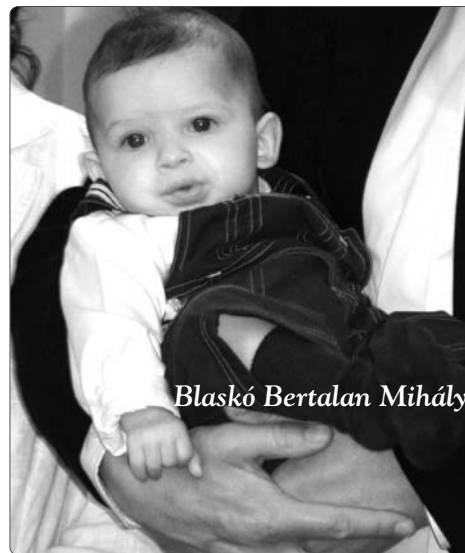

Schmidt Benjamin és Schmidt Bendegúz Isten népéhez tartozik.

NÁLUNK KERESZTELTÉK

Németh Gergő Isten népéhez tartozik.

Blaskó Bertalan Mihály

Blaskó Bertalan Mihály Isten népéhez tartozik.

(A keresztelőnél közöttünk szolgált Tímár Pál ny. ref. lelkipásztor.)

Tóth Zétény Isten népéhez tartozik.

**ARCKÉPEK ÉS ÉLETKÉPEK
GYÜLEKEZETÜNK MÚLTJÁBÓL**

„Uram, szeretem a te házában való lakozást,
és a te dicsőséged hajlékának helyét.” (Zsolt 26,8)

PAPNÉ – LELKÉSZ – ÉPÍTÉS

Beszélgetés Pap Lászlóné Erzsike nénivel (3. rész)

– Úgy tudom, hogy a lelkészt a megválasztásától számított hat hónapon belül kell beiktatni, vagy ez nem kötelező?

– Kellett volna, de valahogy ez elmaradt. Hivatalosan nem történt meg az én beiktatásom. Regius gondnok úr mondogatta ugyan, hogy „hát,

kellene már!”, de az az igazság, hogy én sem voltam rajta igazán. A megválasztásom egyhangú döntéssel megtörtént, mindenki ismert és elfogadott. Én az Urat szerettem volna továbbra is méltón szolgálni, magamnak nem kívántam méltóságot. Beiktatás nélkül is tiszteletes asszony voltam. Később már senki nem erőltette a dolgot, így elmaradt az ünnepélyes beiktatás. Hozzá tartozik ehhez, hogy időnk sem volt ezzel foglalkozni, mert időközben elkezdtük a budakalászi templomépítést.

– Az önálló lelkesi szolgálat tehát azonnal egy templomépítés hatalmas feladatának megvalósításával kezdődött.

– Az előkészületek már a férjem idejében elkezdődtek, 1999. márciusában pedig eldöntöttük, hogy húsvét után elindítjuk az építkezést Budakalászon. Addigra már felhúztak ugyan egy falat, de az amolyan torzóként állt, jelezve, hogy majd egyszer lesz itt egy református templom. Húsvét után el is indult az építés, és ugyanez év október 31-én, a reformáció napján már állt is a templom. Szinte pillanatok alatt elkészült, köszönhetően a gyülekezet csodálatos összefogásának. Demeter Miklós volt az építésvezető, a budakalászi Hermann Árpád készítette a tetőt és minden famunkát. Malmos Attila és Kerekes Balázs villanyt szereltek, rengeteget dolgozott a

budakalászi Balogh Imre, és mindenki más (lehetetlen felsorolni), kőművesek, ácsok, villanyszerelők, burkolók. Isten segítségével a pénzügyi háttér is biztosítva volt, az önkormányzat is nagyvonalúan támogatta a templomépítést, kaptunk a Gustav Adolf Werkétől egy szép összeget, a magánszemélyek, cégek adományai is gyűltek. Amikor kellett, mindig megvolt az éppen szükséges pénz. Akkor még volt lehetőség ÁFA-visszaigénylésre is, ami az utolsó pillanatban mindig kihúzott bennünket a bajból, és ki tudtuk fizetni a vállalkozókat. Egyszóval csoda volt az egész. Megépült a templom, és nagyon boldogok voltunk. Emlékszem, az átadó ünnepségen borzasztó hideg volt, majd megfagyunk. Dr. Hegedűs Loránt végezte a szolgálatot.

– Azért nem lehetett egyszerű Erzsikének, hiszen az építkezés ideje alatt egyszerre kellett lelkészként és építésként is helytállnia. Gondom rengeteg adminisztrációval járt a templomépítés, közben pedig a hitépítést sem lehetett elhanyagolni.

– A gyülekezeti munkában kaptam segítséget. Nyáron felhívott telefonon Sípos Álmos

Hermann Árpád és Bögyös Sándor a csillaggal, 1999. szeptember 12-én.

(akivel egyébként keresztkomák vagyunk), hogy úgy tudja, nekem beosztottra van szükségem. És mondott egy nevet: Loránt Gábor. Ismertem őt, mert ő is levelezőn végzett. Mondtam: rendben, jöjjön ki, aztán majd beszélgetünk. Gábor kijött, beszélgettünk, elvállalta. Ő is Kelenföldön volt előtte, ugyanott, ahol Szedlák Tibor, aki szeptembertől Amerikába ment ösztöndíjjal. Loránt Gáborral másfél évig dolgoztam együtt, tovább csak azért nem, mert megkeresték Újpest-Belsővárosból, hogy szeretnék meghívni a

nyugdíjba vonult Zsengellér József helyére parókus lelkésznek. Természetesen nem gördítettem akadályt az útjába.

– Az adminisztrációban ki volt Erzsike segítségével?

– A három gyülekezet adminisztrációja, minden papírmunka teljesen rám hárult. Erdélyi Pirike besegített azzal, hogy intézte a postát, a pénzbefizetéseket. Akkor még nem volt könyvelőnk, a pénztár-gondnokunk, Pénzes Pali meghalt. Zárszámadás, költségvetés, beszámoló, pénzügyek, ezek mind a lelkesi hivatás – talán nem a legkellemebb, de szükséges – részei, melyeket nem tanítanak a teológián, de bele kellett tanulni. Közben épült a templom Budakalászon...

– Aztán Loránt Gáborék is elmentek, új beosztott lelkész után kellett nézni.

– Igen, szerettünk volna új beosztott lelkészt találni, de a Püspöki Hivatal nem tudott segíteni. Viszont Bolyki János teológiai professzor, akit még Szentendréről jól ismertem (lelkipásztorsága idején édesapám presbiter volt nála Szentendrén), ajánlott két teológust, akik közül végül Balássy András maradt. Őt jól ismeri a gyülekezet, hiszen az új lelkipásztor érkezéséig szolgált Pomázon.

– A budakalászi templomépítés után újabb építkezések következtek, most már Pomázon, hiszen előbb a templom tetejét kellett kicserélni, majd egy új KIE-házat épített a gyülekezet. Ezek is óriási építési munkák voltak.

– Bizony, ezekben az években a parókia és a templom környéke egyetlen építési terület volt, mint ahogy egy csatatér kinéz csata után. A parókia udvara egy felvonulási területté vált, az egész parókia úszott a porban, hol homokporban, hol téglaporban, hol meg cementporban, úgyhogy a parókia úgy nézett ki belülről, mint egy kis malacól. Míg azonban körülöttünk csupa felfordulás és rendetlenség volt minden, addig a szívekben tökéletes egyetértés volt. Mindenki egy irányba húzott, soha senki nem gátolta vagy akadályozta a munkát, összehangolva, testvéri szeretetben építkezünk. Nagyszerű volt érezni a Szentlélek munkálkodását. Itt is Demeter Miklós volt az építészvezetőnk, és aki ismeri őt, tudhatja, szeret ágnálni, hogy ne mondjam, kötözködni, de ha munkáról volt szó, soha nem kötözködött, mindig melléállt a dolgoknak. Olyan segítségemre volt, mint a legjobb testvérem. A mai napig becsülöm őt ezért.

Rátérve a történésekre, 2000-re a KIE-ház már rettenetes állapotban volt, elodáztatlan volt a felújítása. Ezt a kis épületet még a háború előtt építette a Keresztény Ifjúsági Egyesület az ifjak téglajegyeiből. Szinte benőtte a bozót, a sarkából meg egy mogyorófa nőtt ki, melynek ágai beledöntöttek a tetőbe, roppantva a cserepeket, a gerendákat. Először is tehát ezeket kellett kiirtani, és a tetőt helyreállítani, kijavítani. Mivel az épületnek nem volt szigetelése, ezt is megcsináltuk, a lábazonnál is és a tetőnél is, vizesblokkot építettünk, bevezettük a gázt, modernizáltuk. Új székek kerültek bele, már egészen hangulatos volt. De bármit csináltunk rajta, egyre nyilván-

tuk, hogy fel kell újítanunk a templomtetőt, de addig csak beszélünk róla. Elmondtam a presbitériumnak, hogy jó lenne elkezdni, beleegyeztek és elkezdtek. Egy nap alatt ledobták a tetőt, és kiderült, hogy némelyik gerenda annyira szétrohadt, hogy szinte nem volt benne egészséges farész. Volt egy gerenda, éppen az orgona előtti, amelyet kézzel szét lehetett morzsolni. Ha az még egy fél évig a helyén marad, biztos, hogy kettétörök és lezuhan. Baleset is lehetett volna belőle. Kilenc gerendát kellett kicserélni. Hermann Árpád, budakalászi presbiter nagyszerű munkát végzett, mindenki csodájára járt. El voltak ámulva a hivatalos emberek is, hogy milyen mestermű. És az utolsó napon, amikor teljesen befedésre került volna az új tető, a Kő-hegy felől hatalmas, sötét zivatarfelhők gomolyogtak felénk. Éppen a dupla hódfarkú cserepet rakták fel a testvérek a korábbi pala helyett. Amikor az utolsó is a helyére került, szinte abban a pillanatban óriási mennydörgés kíséretében leszakadt az ég. Hatalmas vihar tört ki, de előtte még sikerült befejezni a munkákat.

– Ezután következett az új KIE-ház építése.

– Igen. Elbontottuk a régit, az újat pedig úgy tervezte meg a tervezőnk, Kocsis Agnes, hogy a régi épület helyére kerüljön, ezért lehetett ráépíteni a kerítésre, mert különben három méter oldaltávolságot kellett volna tartani a telekhatártól. Amikor bontottuk a régi épületet, a fal szinte magától szét esett, annyira szétporladt már. Megint megtapasztaltuk Isten csodálatos vezetését: minden újat pont akkor kezdtünk el csinálni, amikor a régi már használhatatlanná vált.

– És a KIE-ház építését miből finanszírozta a gyülekezet?

– Már régebb óta gyűjtöttük rá a pénzt, takarékoskodtunk, hiszen készültünk az építkezésre. Nagyon sok adományt is kaptunk a gyülekezeti tagoktól. Volt például, aki milliós összeget adott, hogy építsük be, de kérte, hogy sehol ne tüntessük föl adományozóként. Az Úr Isten segítségével valahogy mindig rendelkezésre állt az az összeg, amit éppen ki kellett fizetni. Volt, hogy csak az előlegre futotta, de a vállalkozónak annyi is elég volt, és elkészítette a megrendelt munkát, aztán meg éppen annyi pénzünk volt, hogy a hátralékot ki tudjuk fizetni. Mindent pontosan, késedelem nélkül. És persze

a gyülekezet tagjai is rengeteget dolgoztak, ami nélkül nem jutottunk volna semmire sem, csodálatos békességben és összhangban. Végig azt tapasztaltam meg, hogy ez csak azért volt lehetséges, mert az Isten irányította mindannyiunkat. Én hiszem, hogy nagy hasznára volt a gyülekezetnek mindez.

– Erzsike nyugdíjba meneteléig be is fejezték a munkálatokat?

– Amikor én eljöttem, még hátra volt a két-autós garázs, és természetesen a tereprendezés,

Az új KIE-ház

hiszen az udvar még tele volt építési törmelékkel, bár a faanyagot és minden más hasznosítható dolgot, ami kikerült a régi házból, a gyülekezet rászoruló tagjai elvitték. A KIE-ház szinte teljesen elkészült, csak a földszinti mellékhelyiségek szellőzése nem volt még megoldott, és hiányzott a nagyterem bútorgazda, de már megrendeltük az asztalokat. Éppen jókor, mert a főtéri asztalos még a régi áron elkészítette nekünk, utána már csak jóval drágábban lehetett volna beszerezni. Ez sem lehetett véletlen, minden Isten rendelése szerint és segítségével történt. Mint ahogy Csobánkán is, mikor a fűdémcsere csináltunk.

– Az építkezési láz ezek szerint a csobánkaiakat is utolérte, Budakalász és Pomáz után Csobánka is szeretett volna megújulni.

– Igen, a csobánkaiak szorgalmazták, hogy az imaház tetőzete után (melyet pár évvel korábban építettek újjá) a mennyezetet is hozzuk rendbe, mert szörnyű állapotban van. Akkor még Szekeres Imre volt a gondnok, az ő vezetésével ott is meg szerveződött az építési munka. Mint minden építkezésünkkel, az asszonyok főztek, vagy akinek autója volt, kondérokban hozta az ételt. Az emberek együtt ebédeltek, mindig jó hangulatban, aztán jókedvvel folytatódott a munka, nagyon jó dolog volt ez.

Elkészült az új fűdém, a mennyezet egy kicsit lejjebb került, otthonosabbá vált az imaház. Nem sok idő múlva azonban Imre váratlanul elhunyt. Én temettem. Imre egy mély hitű, megtért ember volt, aki nagy hűséggel, hallatlan odaadással végezte gondnoki szolgálatát. Amíg a felesége, Eszter még bent lakott a pici parókia részben, mindig gyönyörű virágos volt a kert,

A pomázi templom tetőfelújítása 2001-ben

valóbbá vált, hogy mindez csak toldozgatás-foldozgatás, az elavult kis épület helyett egy újat kell építeni, jóval nagyobb, ami a gyülekezet funkcióit jobban szolgálja.

– Viszont a templomtető is javításra szorult, gondolom, mégis csak ez volt a fontosabb.

– Én nem tudom honnan jött ez nekem. Az Úr súgta meg, hogy ez a sürgetőbb feladat. Tud-

de aztán vett egy kis házat Csobánkán, ki-költözött, és a virágoskert is megszűnt. Amikor a vizesblokk megépült a parókia helyén, én már nem voltam ott, mivel azonban Csobánkán akko-

Kerekes Balázsék gyermekének keresztelője Csobánkán

riban kezdődött a csatornázás, és már készültünk a vizesblokk megépítésére is, a csatornát még az én időmben bevezettük.

– Nagy változás volt a gyülekezet életében, hogy 2005. január 1-jével Budakalász kivált az egyházközségből, és önálló lett. Milyen előzményei voltak ennek?

– A budakalászi gyülekezet már a férjem életében tervezte az önállóságot, de amikor a templom megépült, ez már szinte eldöntött dolog volt.

Budakalász nagyon fejlődött, a szemünk látára nőttek ki a házak, sokan települtek ki a fővárosból, nőtt a gyülekezet. Én úgy gondoltam, hogy mivel 2006-ban elérem a hetvenedik életévemet, nyugdíjba megyek, és akkor majd önállóvá válik Budakalász. Közben pedig felépítjük a templomot, meg a parókiát. Tulajdonképpen ebben meg is egyeztünk. Amikor azonban 2004 nyarán elkészült a parókia is, megkerestek a kalásziak, hogy ők már most szeretnének kiválni. Már fel is kérték parókus lelkészüknél Cs. Nagy Jánost, aki a Nagyvárad téren volt beosztott lelkész. Elmentek Dr. Szabó István püspökhöz is, és kérték a segítségét abban, hogy már szeptembertől Budakalászra mehessenek, mert a felesége pedagógus, és az iskolában kapna állást, a gyermekük is a kalászi iskolában tudna kezdeni. A püspök úr engedélyezte a dolgot, de csak úgy, hogy Cs. Nagy Jánost egyelőre hozzám rendeli ki beosztott lelkésznek, és majd a gyülekezet önállóságával válik önálló parókus lelkésszé. A kalászi atyafiaknak viszont nagyon sürgős volt a dolog, megkerestek, hogy segítsen őket a hivatalos ügyek lebonyolításában. No, akkor megírtuk az esperesi hivatalnak a hivatalos kérelmet, előadtuk benne, hogy a budakalászi gyülekezet minden szempontból alkalmas arra, hogy önállóvá legyen, és kész az önálló egyházközség fenntartására. Hamarosan megkapták az engedélyt, így 2005. január 1-jétől hivatalossá vált, hogy Budakalász reformátussága önálló gyülekezet. Bár

éltük külön az életünket, de azért a gyülekezetek – mert a testvérek nagyon szerették egymást – összejártak, azért még megvolt a kapocs mindannyiunk között. Különösen az énekkar tartott össze

nagyon. Ásztai Kati fogta össze őket, így sok budakalászi továbbra is a Psalmus Kórusban énekelt.

– A következő évben pedig – amikor Erzsike betöltötte a 70. életévét – elkezdett a búcsú ideje, és a gyülekezetnek új lelkészt kellett választania. Hogy élte meg Erzsike ezt az időszakot?

– Előtte még lebonyolítottuk a presbiterválasztást, mert 2005. december 31-

ével lejárt a presbitérium mandátuma. Regius Feri bejelentette, hogy nem kívánja folytatni a gondnoki szolgálatát. A gyülekezet választása Takács Lacira esett, így 2006-ban már együtt munkálkodtunk az ő gondnoksága mellett. Regius Feri tiszteletbeli presbiter, illetve gondnok lett. Laci is nagyon a szívemhez nőtt, nagyon segítőkész volt, mindenben támogatott.

Az utódom kiválasztásában pedig – ahogy Budakalászon sem – nekem semmilyen szerepem nem volt, bár természetesen megkérdezték a véleményemet. Nevet nem említve azt tanácsoltam, hogy olyan embert válasszanak, aki hívó ember, és komolyan veszi a szolgálatát, minden más szempont másodlagos. Tudtam arról, hogy a presbiterek nagyon sok helyre mentek el „lelkésznézőbe”.

Egyébként a nyugdíjba vonulásom nem okozott számomra semmilyen problémát, hiszen az már régóta elhatározott dolog volt a részemről. Inkább az jelentett megoldandó feladatot, hogy ki tudjak költözni a parókiáról, hogy a gyülekezet fel tudja azt újítani az új lelkészcsalád beköltözéséig. A férjem mindig azt mondta, hogy nem kell nekünk előre gondolkodni azon, hogy hova fogunk kerülni öregségünkbe, mert az Úr majd úgyis kirendeli hajlékunk helyét. Én ezt elfogadtam.

De ennél is nagyobb problémát jelentett, hogy vasárnap hogy megyek föl a szószékre,

ugyanis már 2005 karácsonya táján a lábaimban furcsa fájdalmakat kezdtem érezni. Még azért fölmentem, meg még jártam, de kezdtem sántikálni. Úgy fél év alatt viszont úgy leromlottam, hogy jártányi erőm nem volt. Olyan fájdalom volt, hogy szinte négykézláb mentem. Csípőkopás. Később többször is műteni kellett.

Előbb azonban találnom kellett egy lakást. Errefelé, Pestszentlőrincen keresgéltem, hogy a húgomhoz és a keresztlányomhoz közel legyek. Még Takács Laci is segített a keresésben, míg végül ezt a házat megtaláltam, és megvettem. Azóta is nagyon hálás vagyok érte Istennek. Most itt élek, és a közeli szemeretelepi gyülekezetben szolgálók időnként, segítem a lelkipásztor munkáját.

– Milyen emlékeket őriz Erzsike a gyülekezetben leszállt éveiről, melyek a legkedvesebb emlékei?

– Nagyon jó emlékeim vannak, és áldom az Urat, hogy ezt a hét és fél év önállóságot megadta számomra. Addig beosztott voltam, aki a benne lévő, amit Isten adott, nem élhette ki, nem tudta kiélni. Soha nem felejttem el Demeter Miklósnak azt a mondatát: „Erzsike, itt egyetlen férfi, egyetlen pap annyi építést nem csinált, mint Erzsike. Itt Erzsike volt az építő lelkész.” Nagyon boldog vagyok, hogy ezt is megadta az Isten. Csodálatos napokat töltöttünk el a testvérekkel nyaranként Tihanyban, ezekre is szívesen emlékszem. De a hétköznapiakra is: a bibliaórákra és az asszonyórákra például, ahogy jöttek mindhárom gyülekezetből, és tele volt a régi kis KIE-ház. Nagyon jó együttlétek voltak a gyülekezetben, igazi lelki közösségben éltünk, összenőttünk a szeretetben. Van, akivel azóta is tartom a kapcsot.

Házasságkötés megáldása a pomázi templomban

latot. Időnként felhívnak, meglátogatnak, elbeszélgetünk, minden érdekel, ami a gyülekezettel történik. És sokszor imádkozom a gyülekezetért, kérem az Ur Istent, tartsa meg az igaz hitben, szeretetben, és gazdagítsa mindenkiben. Amen.

Puskás Attila

Régi históriák az egyházközség irattárából

SEGÉDKAROK PAPI LAKÉRT

Göböl Gáspár pomázi lelkipásztor „legalázatosabb esedezése” nagyméltóságú széki gróf Teleki József úr ő excellenciájához 1845-ben:

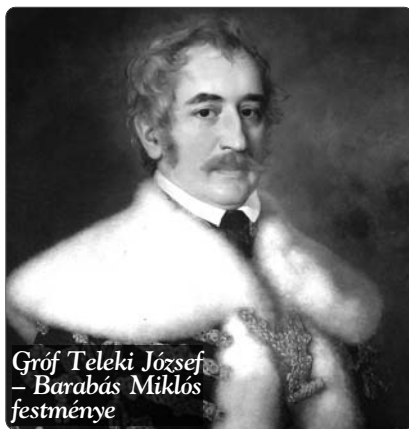
„Egyházunk anyaegyházak sorába emeltetve, s változott állásánál fogva papi lakra levén szüksége, ennek megszerzését, hogy magát e tekintetben is rendezze, célul tűzte ki magának, s erre nézve, miként e legalázatosabb folyamodásunkhoz mellékelt másolatban Excellenciádnak bemutatni szerencsénk van, aláírást nyitott meg: hogy egyesek szíves adakozásából fedezze nélkülözhetetlen szükségét. Vállalatunk létesítéséhez nagyméltóságodat és legkegyelmesebb urunkat, kiből vallásunk legfőbb oszlopát tiszteltetni legnagyobb örömiünknek s dicsőségünknek tartjuk, tisztelő hálával ismerve egyetemes egyházunk iránti legforróbb részvétét, s napként ragyogó érdemeit, segédkarjainak nyújtására legmélyebb tisztelettel, szereténységgel és bizodalommal fölhívni és fölkérni bátrak vagyunk.

Bátrak vagyunk legalázatosabb folyamodásunkhoz csatolni még ezen egy kérelmiünket is: hogy azon nagylelkű alapítványt, mely eddig Excellenciád kegyes rendelete szerint az óbudai lelkészre illette, most már helybeli rendes papunk részére adományozni kegyesen méltóztassék.

Legalázatosabb kérelmeinkhez ezen leghőbb kívánságunkat csatolva: hogy a gondviselés tartsa meg még számos évekig Excellenciádat ereje teljében, tartsa meg nemzetünk s egyetemes egyházunk, közelebbi s távolabbi dicsőségére, s a két testvérhon javára, vagyunk és maradunk nagyméltóságodnak, legkegyelmesebb urunknak legalázatosabb szolgálói, a helybeli ref. gyülekezet, és rendes lelkésze – Göböl Gáspár.”

A kérelem apropója az egyházközségünk anyaegyházak sorába való emelése, amikor nélkülözhetetlenné vált a paplak, és időszerűvé az addig az óbudai eklézsia lelkészét illető adomány átírnyitása a helyi lelkész számára.

Egyházközségünk irattárának egyik legbecselesebb kincse a folyamodványra gróf Teleki József által 1845. október 17-én írt válaszlevél. A kéziratot nemcsak a tárgya teszi becsessé, hanem az a tény, hogy rajta a hírneves történelmi személy, gróf Teleki József, Erdély főkormányzója, a Magyar Tudományos Akadémia első elnöke, egyben Pomáz földesura

Gróf Teleki József – Barabás Miklós festménye

és egyházközségünk elkötelezett támogatója, reformkori politikus sajátkezű írása és aláírása olvasható eképpen:

„A folyamodóknak elsőbb kérelméhez képest,

midőn a megfizetendő helybeli papi lak árának fizetési ideje eljövend, pomázi gondnoksági pénztárámból ki fog adatni 150 azaz százötven váltó czédula forint, – a másodikra nézve pedig azon segedelem, mely eddig Dobos János óbudai lelkész úrnak pomázi jószágaim részéről adatott, az újonnan alakuló pomázi anyaegyház lelkészének adatni rendeltetik, mindaddig, míg azon hivatalt Göböl Gáspár lelkész úr fogja betölteni. Költ Pomázon, október 17-én, 1845.

– Gróf Teleki József.”

A szállás betűket szépen díszítik a kor divatja szerint a szavak fölé védernyőt vonó jelek, a „d”-betűk felfelé kunkorodó felső szárai. A kéziratot az teszi igazán különlegessé, hogy az írásban a levél írójának egész személyiségét láthatjuk visszatükröződni.

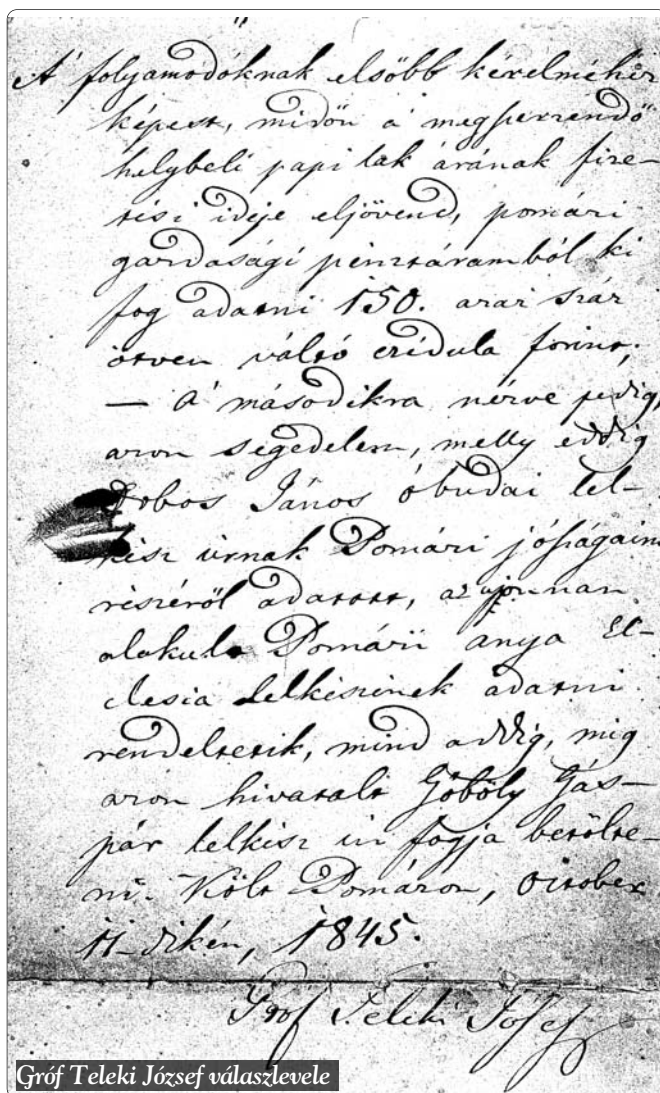
*

Néhány adat a parókia épületéről

A paplak kérdése – mint az a fentiekből is kitűnik – közadakozásból rendeződött az 1845 utáni időkben. Épületet emelni a kicsiny és erőtlén gyülekezetnek tehetősége nem lévén, s mivel hely sem kínálkozott rá, megvásároltak egy fekvésre kedvező kész épületet, mely az idők folyamán többszöri bővítéssel és átalakítással nyerte el a mai formáját.

Ezen a helyen már az 1816-17-ben készült Wattay-térképen is épület állt. Rendeltetését illetően bizonytalanságok vannak, legalábbis egyes építési elemek nehezen értelmezhetők, amint azt Demeter Miklós, gyülekezetünk építkezéseinek vezetője az utóbbi felújítások alkalmával megtapasztalhatta. Az épület falában mindkét oldalon (az Erdélyiek lakta ház és az udvar felől is) két-két boltív található, sőt a telek végén ma is jól láthatóan egy, a méreteit tekintve fedett kapunak is beillő nagy boltívet hagyott meg az építész. Ez pedig azt jelenti, hogy a szomszédos házból átjárás volt, másfelé innen út nem vezetett soha. Az „L” alakú épületnek az utcáig kiépült része alatt nincs pince, azaz ezt utóbb építették hozzá. Ismert, hogy egy 1874-ben történt tüzeset miatt a parókia lakhatatlanná vált, s az újjáépítés alkalmával megnagyobbították. A mai képe a 20. század első felében alakult ki.

Könczöl Dánielné

Gróf Teleki József válaszlevele

A PSALMUS KÓRUS ERDÉLYBEN JÁRT

Május 24. és 26-a között kórusunk Maros-szentgyörgyre utazott testvérkórusunk a Reménység Kórus meghívására. Ez a kapcsolat tizenhárom éve kezdődött. Az első találkozás 2010-ben, Gödöllőn volt, a Reformátusok Világtalálkozóján, ahol több kórus társaságában ők is, mi is részt vettünk. Isteni szikraként jött az ötlet, hogy a pillanatok hatása alatt egymásra találva, azonnal kapcsolatot hozunk létre, mely azóta is

ismerőst látogatott meg, volt aki városnézésre indult, jómagam Marosvásárhelyre. A délutáni program Nyárádkarácsonyfalván folytatódott. Itt is nagy örömmel fogadtak minket. A pomázi gyülekezetet régi kapcsolat fűzi a karácsonyfalviakhoz, ami még Pap László lelkipásztorunk idejéből datálódik. Erdélyi utunk során minden alkalommal szolgálunk az ő gyülekezetükben is.

Labancz Gyula, a gyülekezet lelkipásztora üdvözölte a „messziről jötteket”, örömet fejezte ki, hogy ismét találkoztunk. Ismeretes, hogy befejeződött a templom felújítása, amely három évig tartott. Ehhez kapcsolódott Nyilas Zoltán lelkipásztorunk igehirdetése is.

A templom 1830-ban épült, azóta többször volt felújítva, így a tiszteletes úr is a prédikációjában a házról, a hajlékról beszélt. Az Isten háza jelenti a legtöbbet, itt adhatjuk át lelkünket az Úrnak, köszönetet mondhatunk, hogy az adományokból megújulhatott a

templom. A helyi gyülekezet nemcsak pénzbeli adományaival, hanem munkaerejével is részt vett a renoválásban, továbbá uniós támogatás is hozzájárult ahhoz, hogy ismét szép látványt nyújtson a település központjában az a hely, ahol Isten igéjét hirdetik minden ember számára. Erről saját szemünkkel is meggyőződhattunk. Éneklésünkkel mi is megköszöntük Istennek, hogy ez a maroknyi hívő ember összefogással ilyen nagy tette volt képes.

Nyolc énekkel készültünk, többek között: Mint a szép híves patakra, Tarts meg Urunk szent igédben, Jöjj, mondjunk hálaszót, Hálaének, Ó

tart. Ezért évenként találkozunk, egyik évben ők, másik évben mi látogatunk el hozzájuk. Bensőséges barátság köt össze bennünket, szinte minden kórustagot személyesen ismerünk. Az új tagok is azonnal be tudtak kapcsolódni nemcsak a kórusmunkába, hanem a vendégkapcsolat ápolásába is.

Ebben az évben mi utaztunk hozzájuk. Annak ellenére, hogy bizony hosszú az út (kb. 600 kilométer), aki teheti – tehát idős kora vagy betegsége nem gátolja meg – ki nem hagyja ezt a látogatást, hiszen nagy lelki feltöltődés mindkét kórus számára ez a találkozás.

Reggel hét órakor indult a busz Pomázirol, és ottani idő szerint este fél hétre érkezünk meg Maros-szentgyörgyre. A templom előtt már vártak ránk a barátaink. Legtöbbször a régi ismerős baráti családokhoz mentek, de az újaknak is egyből akadt vendéglátó család, akik nagy örömmel fogadták őket. A gyülekezet lelkésze, Becsky Eörs a református templomban igével és imádsággal üdvözölt bennünket, majd mindenki a vendéglátójával együtt ment a szállására, ahol finom vacsorával kedveskedtek nekünk. Utána éjszakába nyúló beszélgetéssel folytatódott a barátság ápolása. Elmeséltük egymásnak, kivel mi történt az egy év alatt. Igaz ma már a telefon és az internet megkönnyíti a kapcsolattartást, de nem pótolja a személyes beszélgetést.

Másnap délelőtt szabad program volt, ezért volt, aki otthon maradt, volt aki rokont, kedves

finomabb süteményekkel megrakott asztal. Senki sem tudott ellenállni.

Rövid volt ez a találkozás. Testvérgyülekezetünk most is szeretettel hívogatott bennünket, hogy egyszer csak hozzájuk menjünk látogatni, hogy hosszabb időt tudjunk együtt eltölteni. Isten segítségével talán egyszer ezt is teljesíteni tudjuk.

Visszatérve Maros-szentgyörgyre, ott is terített asztal várt reánk, mely után kötetlen beszélgetés, éneklés, és egy kis nótázás is jelezte a hangulat emelkedését. A két új fiatal kórustagunk bemutatta, hogy mely dalokkal nyertek versenyt otthon.

Vasárnap délelőtt már egy órával az istentisztelet kezdete előtt összegyűltünk a templomban beéneklésre és próbára. Odajöttek a Reménység Kórus tagjai is, hogy a közösen előadott művet összepróbálhassuk.

Az istentisztelet tizenegy órakor kezdődött. A gyülekezet a 150. Zsoltárt énekelte: Dicsérjétek az Urat, majd a 399. dicséretet: Ki Istenének átad mindent. Becsky Eörs, a gyülekezet lelkésze köszöntötte a vendégeket, az egész gyülekezetet, majd Nyilas Zoltán lelkipásztorunk igehirdetése következett. A textus Ézsaiás próféta könyvéből a 30,15-18-ig terjedő versek voltak. Megtisztelt bennünket jelenlétével a település polgármestere is, és kedves köszöntőt mondott. Ő is ének-zene-barát, hegedül is. El-

terjeszd ki Jézusom. Bíró Krisztina és Szabó Bori furulyán az egyik ismert zsoltárt játszották el, és a kórustársunk kis unokája bizonyágtétellel kedveskedett a gyülekezetnek. Utána szeretetvendégségre invitáltak bennünket, ahol lehetőség nyílt beszélgetnünk a gyülekezeti tagokkal. A parókia kertjében, a díófa alatt várt ránk a finomabbnál

mondta, hogy románul a „*primar*” polgármestert jelent, így nem értik, hogy primar vagy primás. Megajándékozta kórusunkat egy fafaragó Szent György szobrával, mondván, hogy az a bátorságot jelképezi. Legyünk mi is olyan bátrak, mint a sárkányölő Szent György! A lelkészek is elköszöntek egy-egy rövid igével.

Ezután következett a kórus szolgálata, amit Szabó Bori fuvolajátéka, Kurucz Levente versmon-

A kórus szolgálata Marosszentgyörgyön

dása, valamint Bíró Krisztina és Szabó Bori fuvoladuója egészített ki. Kórusunk Az úr csodásan működik, Jöjj, mondjunk hálaszt, Dicsőült helyeken és a Reménység Kórusal közösen Ásztai Katalin kedvenc korálját, a Hagyjad az Úristenre éneket énekelte. Majd Orbán János A Lelki próbáimban Jézus légy velem éneket énekelte, saját gitárkísérettel. Varga Nándor, fiatal kórustársunk Takács Zsuzsa kórustitkárunk köszöntőjét olvasta fel, aki sajnos – mint az az utolsó nap kiderült – betegsége miatt nem tudott velünk tartani. Sárkány Tünde, a vendégfogadó kórustitkár is köszöntőt mondott, megköszönte Istennek, hogy létrejött ez a találkozás. Azt is megköszönte, hogy elhoztuk az esőt, mert itt egy hónapja nem esett, és nagyon várták már. Emlékezett Ásztai Katira, akit ők láttak vendégül, így a hiánya őket mélyebben érinti, hiszen az a szívélyes barátság, ami létrejött közöttük, szomorú hiányérzettel párosul. Meleg hangon méltatta a szolgálatát, és emlékezett, hogy nemsokára, azaz

június 20-án lesz halálának első éves évfordulója.

Az Úr odaállított helyette valakit, egy fiatal, hűséges embert, aki szeretettel végzi ezt a munkát. Majd az ajándékok átadása következett és egy Reményik Sándor verssel: Viszontlátásra vettünk búcsút tőlük. Befejezésül elénekeltük nemzeti imádságunkat, a Himnuszot.

A busz indult vissza Pomázra. Hoszszan integettünk egymásnak és azzal köszöntünk el, hogy egy év múlva találkozunk Pomázon. Indulás után a tiszteletes úr egy rövid áhítatot tartott, majd megkérdezte, hogy valaki tudna-e orgonistát ajánlani Csobánkára. Egy kórustársunk jelentkezett, hogy ő elvállalná, csak előbb meg kellene tanulnia orgonálni. A házigazdánk által csomagolt süteményeket a kis Levente időnként körbe-hordta, hogy minél előbb elfogyjon.

Orbán János gitárkísérettel énekelt

Sárkány Tünde kórustitkár köszönte meg szolgálatunkat

Hazafelé rövid megállókát iktattunk be, így Kőrösfőn is megállt a busz, hisz nem lehet kihagyni az itteni kirakodóvásárt. Szinte mindenki vett valamit: gazdára talált kiütőskalács sütő, fa játékkutya, poroló, hímzett kislányruha, fonott kosár, fonott gyerekcsék, dagasztó teknő, fonott fedeles kosár, öröknaptár, titkos kazetta, amely annyira titkos, hogy ki se lehet nyitni. Ha még sokáig járunk oda, ne lepődjön meg senki, ha egyszer csak Pomáz főútján megjelennek ezek a tárgyak, mert már annyi lesz belőle, hogy nem tudjuk hova tenni.

Az idő egyre hidegebb lett, mire átértünk a határon, már nagyon fáztunk. Egyszer megállt a busz és nem tudtuk, hogy miért. Kérdegettük egymást, tudja-e valaki. Majd egy kórustárs megfektette: a buszvezető elment rőzsét gyűjteni, hogy be tudjon fűteni.

Éjfél körül érkeztünk haza. Hálával köszöntük meg Istenünknek ezt a szép utazást, és hogy megőrizt bennünket minden bajtól az úton. Istené a dicsőség!

Andrási Jánosné Marika

ÉVADZÁRÓ

Ma, e napon emlékezünk, éneklésünk végére,
Hogy az Úr Isten megtartott az elmúlt esztendőbe'.
Megköszönjük mindenkinek hűséges szolgálatát,
A nemes cél érdekében hanyagoltak más munkát.

Mély hála van a lelkünkben, énekarunk nem szűnt meg.
Tudjuk, a múlt esztendőben fájdalmas gyászt értünk meg,
Mert eltávozott közülünk, akit nagyon szerettünk,
Aki még azóta is hálával emlékezünk.

Sajnos ő már nem láthatja: az énekar tovább él.
Előttünk lebeg szüntelen az elvállalt nemes cél.
Mert mindazok, kik az Úrban kitartóan remélnek,
A Tőle nyert kegyelemből csodákat is átélnek.

Leborulunk mi előtted Megváltónk, hű Istenünk,
Gyarlóságunk ellenére mégis törődsz mivélünk.
De a vészes viharfelhők fejünk felett vonulnak,
Nehéz megállni a hitben, s az emberek sodródniak.

Ezért most mindenkit intünk, könyörögve és kérve,
Rejtőzzünk el a Krisztusnak nekünk hozott üdvébe.
Nem tudjuk, a jövőnk mit hoz, lehet-e még éneklünk,
De ha bízunk Mesterünkben, lehet örök életünk.

Testvéri szeretettel a Psalmus énekar nevében
Orbán László

(Elhangzott a 2013. június 2-i évadzáró hangversenyen)

könyvajánló

ISTENDICSŐÍTÉS A TEREMTÉS VÉDELMEVEL

Nagyszerű kiállítás, hiánypótló kötet látott napvilágot tavasszal a Ma & Holnap című, a fenntartható fejlődés népszerűsítését vállaló magazin gondozásában. Címe: *Zöldekkégyház. Négy keresztyén egyház – református, evangélikus, római katolikus, hités – és négy másik világvallás – izraelita, muszlim, hindu, buddhista – egy-egy vezetője, tudósa osztotta meg az olvasóval az általa képviselt vallási közösség nézeteit a természet és környezet védelméről. Mi most lássuk, hogy Bölcseki Gusztáv, a Magyarországi Református Egyház püspöke miként is látja korunk egyre égetőbb kérdését.*

Első pillanatra talán mehökkentő a tény – fejtegeti a püspök –, hogy Isten az embert ugyanazon a napon teremtette, mint a többi élőlény egy részét. Mit is jelent ez? Az ember és a többi élőlény közötti sorsközösséget. Ez azért rendkívül fontos, mert a teremtetéstörténetet haj-

káját veszi semmibe. Más szavakkal: a természet szépsége Istent, a teremtetőt dicséri, dicsőíti. Számtalan református ének – zsoltár, dicsőlet – is kifejezi a teremtetett világ szépségét, amely végső soron annak a dicsősége, aki azt létrehozta, megalkotta. A teremtetett világ szépségét legszebben

a református fenntartású iskolák pedagógusai az oktatásban, nevelésben is hangsúly helyeznek a természet védelmére. Öszönként pedig a református egyház – a többi protestáns felekezettel egyetemben – hagyományosan megtartja a Teremtés Ünnept. De meg kell jelennie az ökológiai gondolkodás hirdetésének az ígértetéseken is.

A klímaváltozás egyre elkerülhetetlenebbnek látszik, ez pedig azt jelenti, hogy az egyházaknak egyre több feladatuk lesz. Néhány évvel ezelőtt a püspök a diótermesztéséről híres Milótán járt, ahol éppen azokban a napokban vitte el a fagy az éves termést – és ezzel egyben az éves jövedelmet. Könnyes szemmel énekelte a gyülekezet a zsoltárt: „Tebenned bíztunk eleitől fogva”. S mivel az éppen hatalmon lévő kormány csupán annyit tudott megígérni, hogy szorgalmazni fogja a bankoknál a hitelek átütemezését, a püspök

ÖKOGYÜLEKEZETEK

A magyar református egyházban is bontogatja a szárnyát egy mozgalom, amely a természetvédelemmel, ökológiával, fenntarthatósággal, környezettudatos gondolkodással kapcsolatos. Az ökögyülekezeti címre olyan egyházi közösségek (gyülekezetek, iskolák) jelentkezhetnek, amelyek kiemelten fontosnak tartják a teremtetett világ iránti felelősséget és aktívan részt kívánnak venni egy természetvédelmi programban. Több gyülekezet is büszkélkedik már a megtisztelő elnevezéssel, ilyen például a budai (Szilágyi Dezső téri), a hajdúnánási, a telkibányai, az erdőkeresi, a kiskunhalasi református közösség. Az ökögyülekezeti mozgalom erős az evangélikusok között is, olyannyira, hogy a két egyház 16 és 18 év közötti fiataljainak már versenyt is hirdetett a Magyarországi Evangélikus Egyház Ararat Munkacsoportja és a Magyarországi Református Egyház Ökögyülekezet Tanácsa (mert ilyen is van már). A Deák téri evangélikus gyülekezet termében megtartott versenyt a Fásori Evangélikus Gimnázium diákjai nyerték, másodikik a hajdúnánási, harmadikok a kiskunhalasi református fiatalok lettek. A református ökögyülekezetek idén közös tanácskozást is tartottak. Igéjüket a Jób könyvéből választották: „Hol voltál, amikor a földnek alapot vettem? Mondd el, ha tudsz valami okosat!”

lamos az ember félreértelmezni. Hiszen itt olvasuk az isteni parancsot is: hajsátok uralmatok alá a földet. Hogy ezen a bizonyos uralkodáson mit is kell értenünk, arról a második teremtetéstörténet igazít el bennünket. Ebben olvassuk, hogy az Édenbe helyezett embert Isten a kert művelésével és őrzésével bízta meg. A művelés a latin kultúra szóból ered, az őrzés megfelelője pedig a konzerválás. E két szóval fejezhetjük ki azt, miképpen kell(ene) viszonyulnia az embernek a természethez.

A baj ott kezdődik, amikor a kettő összekeveredik, s az ember azt akarja megváltoztatni – művelni – amit őriznie kellene, és azt őrzi, ami változtatásra szorul. Ezért fordulhat elő, hogy az ember akkorán képzeletét magát, hogy akár a folyók irányát is megváltoztatja. A katasztrofális eredményt pedig ismerjük... Az első teremtetéstörténetben említett uralom a keresztyén ember számára tehát kizárólag a felelősség vállalását és gyakorlását jelentheti.

A világra az embernek azért is vigyáznia kell, mert azt Isten teremtette. Ha tehát az ember ebbe rondít bele, az azt jelenti, hogy Isten mun-

gyökerű életszemléletünkkel egyébként is ellentétes, még ha erről néha meg is feledkezünk...

A természet iránti felelősségünk azonban nem csupán Isten teremtető munkájának a megbecsülése, hanem az embertársaink, gyermekeink, unokáink tulajdonának a megőrzése miatt is fontos. Hiszen a természeti javakat a gyermekeinktől kaptuk kölcsönbe, radikálisabb megfogalmazás szerint – ha nem vigyázunk rá – az unokáinktól raboljuk el. A püspök emlékeztet azokra az évekre, amikor a határban a lovakat felváltották az erőgépek. Az idős parasztok szívükhöz kaptak, mondván, hogy vétek ráengedni ilyen nehéz gépeket arra a szegény földre. Akkor megmosolyogták őket, ma tudósok értekeznek az úgynevezett eketalpjelenségről, ami a termőtalajnak a gépek általi összetörmörödését jelenti – annak minden nyűgével együtt.

A természetvédelem egyben azt is jelenti, hogy a református egyház is egyre nagyobb figyelmet fordít a gyakorlati természet- és környezetvédelemre. Ennek egyik példája az ökögyülekezetek létrejötte. S az sem véletlen, hogy

TEREMTÉS ÜNNEPE

A keresztyén egység jegyében a református, evangélikus és római katolikus egyház néhány éve minden őszre meghirdeti az úgynevezett teremtetés hetét, amely gyökereiben kapcsolódik az aratási háladási ünnephez, ami egyre inkább összekötődik a teremtetett világért érzett felelősség vállalásával. S nemcsak szép szavakban, hanem tettekben is, egészen odáig, hogy vannak gyülekezetek, amelyek a teremtetés hetében akár a környék szemetét is összegyűjtik. Ugyancsak a teremtetés hetéhez tartozik az Ökumenikus Ifjúsági Iroda által szervezett „72 óra kompromisszum nélkül” nevezetű mozgalom. Ezeken a fiatalok zokszó nélkül vállalják a környezetük rendbetételét, legyen szó akár faültetésről, egy park rendbetételéről vagy rozsás kerítés festéséről. A világot ezzel nem fogják „megváltani”, ám tettük jelzésértékű: a keresztyén fiataloknak is fontos a természet és környezet védelme.

szokásától eltérően radikálisan fogalmazta meg, hogy ez annyi, mint a nesze semmi, fogd meg jól. Az egyháznak ugyanis kötelessége, hogy figyelmeztesse a mindenkor hatalmat a feladataira, ha az megfelelne róla. Márpedig a klímaváltozás okozta károk enyhítése okán ugyancsak lesz dolga a mindenkor hatalomnak.

ZÖLDELLŐ EGYHÁZ – Nyolc vallás a jövőért – Ma & Holnap magazin kiadója; Budapest, 2012
Hardi Péter

NAPLÓ

Alkalmaink voltak:

2013. április 25. – Egyházmegyei vizitáció.
 2013. április 28. – A Psalmus Kórus szolgálata a leányfalusi Idősek Református Szeretetotthonában.
 2013. május 1. – Közös ifjúsági kirándulás a békásmegyeri református ifivel.
 2013. május 5. – Anyák napi istentisztelet 9 órakor Csobánkán, 10,30 órakor Pomázon.
 2013. május 9. – Áldozócsüdtörtök ünnepi istentisztelet 9 órakor Csobánkán, 18 órakor Pomázon.
 2013. május 11. – 15 órakor konfirmációi vizsga és jubiláló konfirmáltak találkozója a pomázi templomban; presbiteri gyűlés.
 2013. május 12. – 10,30 órakor konfirmációi fogadalmátétel a pomázi templomban.
 2013. május 13-17. – Bűnbánati esték 18 órakor.
 2013. május 19. – Pünkösdi ünnepi istentisztelet úrvacsorai közösségben 9 órakor Csobánkán, 10,30 órakor Pomázon. Közöttünk szolgál gyülekezetünk Psalmus kórusa. 17 órakor pünkösdi ünnepi istentisztelet Pilisszentkereszten.
 2013. május 20. – Pünkösdi ünnepi istentisztelet 9 órakor Csobánkán, 10,30 órakor úrvacsorai közösségben Pomázon. Közöttünk szolgált Péter Henrietta legátus, III. évf. teológiai hallgató. Ifis kirándulás a Pilisben.
 2013. május 24-26. – A Psalmus Kórus szolgálata Erdélyben.
 2013. május 26. – Gyermekdélután.
 2013. június 2. – A Psalmus Kórus évadzáró hangversenye a pomázi templomban.
 2013. június 9. – Presbiteri gyűlés.

Tervezett alkalmaink:

2013. június 23. – 15 órakor hálaadó istentisztelet Csobánkán. Közöttünk szolgál Dr. Szabó István püspök.
 2013. július 7. – Az Európai Egyházak Konferenciája (CEC) küldöttének látogatása gyülekezetünkben.
 2013. július 8-13. – Gyermektábor Móron (Szolgáló Szeretet Háza).
 2013. augusztus 12-16. – Ifjúsági tábor Balatonkilitin.
 2013. augusztus 21-23. – Napközi gyermektábor Pomázon.
 2013. augusztus 25. – Üjkenyérért való hálaadó istentisztelet úrvacsorai közösséggel.
 2013. augusztus 25. – II. Papkerthi hangverseny

*

Keresztelők:

2013. április 28. – Németh Gergő, Schmidt Benjamin, Schmidt Bendegúz.
 2013. május 5. – Blaskó Bertalan Mihály. Közöttünk szolgált Tímár Pál nyugalmazott református lelkipásztor.
 2013. május 20. – Tóth Zétény.
 2013. június 9. – Kaposi-Kovács Elza.
 2013. június 16. – Drobilitz Áron.

Házasságkötés:

2013. június 1. – Papp Miklós és Amri Erika házasságkötésének megáldása a pomázi templomban.

Házasságkötés megerősítése:

2013. május 18-án 25 év elteltével megerősítette házasságkötési fogadalmát a csobánkai imaházban Kummer István és Kővári Anita.
 2013. június 8-án 50 év elteltével megerősítette házasságkötési fogadalmát pomázi templomunkban Főrizs Géza és Főrizs Gézáné szül. Antal Anna.

Halálozás, temetések:

– 2013. április 19-én elhunyt Tóth István (†52) testvérünk, temetése 2013. május 10-én volt a pomázi református temetőkerthben.
 – 2013. május 4-én elhunyt Bencze Pál (†61) testvérünk, temetése 2013. május 10-én volt a pomázi református temetőkerthben.
 – 2013. május 26-án elhunyt Zsigmond Attiláné (†68) testvérünk, temetése 2013. május 31-én volt a pomázi református temetőkerthben.
 – 2013. május 29-én elhunyt Simon Józsefné (†69) testvérünk, temetése 2013. június 14-én volt a pomázi református temetőkerthben.

**Gyülekezeti újságunk következő száma várhatóan
2013. augusztus 18-án jelenik meg.**

ÉS LESZNEK KETTEN EGY TESTTÉ

Június 1-jén kötött házasságot a pomázi templomban Papp Miklós és Amri Erika.
Isten áldását kérjük házasságukra.

Gyülekezetünk rendszeres alkalmai

Hétfő: 9.30 baba-mama kör Pomázon (hónap első és harmadik hétfőjén)
 17.00 imaóra (páratlan heteken) Pomázon
Kedd: 18.00 kékkereszt alkalom Pomázon
 18.00 bibliaóra Csobánkán
Szerda: 18.00 bibliaóra Pomázon
Csütörtök: 18.00 imaóra (páratlan heteken) Csobánkán
Péntek: 19.00 ifjúsági bibliaóra Pomázon
Vasárnap: 9.00 istentisztelet és gyermekistentisztelet Csobánkán az imaházban
 10.30 istentisztelet és gyermekistentisztelet Pomázon a templomban, illetve a gyülekezeti házban

ÁLDÁS, BÉKEESSÉG!

A Pomáz-Csobánkai Református Társegyházközség lapja
Cím: 2013 Pomáz, Hősök tere 1.; – **Telefon:** 06-26-325-297
Csobánkai Gyülekezeti Ház: 2014 Csobánka, Béke u. 19.
E-mail cím: pomaz-csobanka@reformatus.hu
Honlapcím: http://www.pomaz.reformatus.hu

Gyülekezetünk számlaszámai:

Pomáz: 10918001-00000034-47170002

Csobánka: 10918001-00000034-47170019

Felelős kiadó: Nyilas Zoltán lelkipásztor (e-mail: znyilas@freemail.hu)
Szerkesztőbizottság: Nyilas Zoltán, Hardi Péter, Mazaray Sándor, Görbe Ferenc, Dr. Puskás Attila
Szerkesztő: Dr. Puskás Attila (e-mail: dr.puskas.attila@t-online.hu; Tel.: +36-20-9355-362)
Terjesztési felelős: Erdélyi Sándor (e-mail: erkuchenbauer@gmail.com; Tel.: +36-20-9325-110)

Megjelenik kéthavonta 400 példányban, ingyenes terjesztésben.

A BIBLIAI RAJZPÁLYÁZAT DÍJAZOTTJAI

Május 19-én, a pünkösdvasárnapi ünnepi istentiszteleten került sor a presbitérium által meghirdetett „Kedvenc bibliai történetem Virágvasárnaptól Pünkösdig” című gyermek-rajzpályázat eredményhirdetésére. A pályázatra sok szép rajz került beadásra, még Pomázon kívüli helységekből is. Így például a Mészáros-testvérek által két rajz került beküldésre Budapestről, és a Kisvárdai Görögkatolikus Óvoda és Általános Iskolából is hat rajzot küldtek be a gyerekek.

A bírálóbizottság úgy döntött, hogy korcsoportonként három-három munkát részesít díjazásban, azonban közöttük nem állított fel sorrendet, mert azokat egyformán kiválónak minősítette. A díjazottak:

I. kategóriában: Rucz Ágoston, Mohácsi Zsófia és Rostás Gergő.

II. kategóriában: Malárik Anett, Czák Nóri és Terebesi Lilla.

Különdíjat kaptak: Mészáros Katalin és Mészáros Boglárka (Budapest).

A díjazottak könyvtalványban részesültek, és a nyári napközis táborban való ingyenes részvételi lehetőséget kaptak. Valamennyi pályamű kiállításra került gyülekezetünk nagytermében.

Szeretettel gratulálunk a díjazottaknak, a gyermekeknek pedig köszönjük a pályázaton való részvételüket és rajzaikat, Istennek adva hálát igyekezetükért és szorgalmukért.

Rucz Ágoston átveszi az emléklapot

Rucz Ágoston – Jézus bevonul Jeruzsálembe

Mohácsi Zsófia – Jézus viszi a keresztyét

Rostás Gergő – Virágvasárnap

Malárik Anett – Virágvasárnap

Czák Nóri – A kánaáni asszony

Terebesi Lilla – Jézus a kereszten